KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ("Sl. novine FBiH", br. 36/2003, 21/2004 - ispr., 69/2004, 18/2005, 42/2010, 42/2011, 59/2014, 76/2014, 46/2016, 75/2017, 31/2023 i 58/2025)

Redakcija nije sprovela izmjene i dopune predviđene Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 18/2005 - dalje: Zakon) u Krivičnom zakonu ("Sl. novine FBiH", br. 36/2003, 37/2003 - ispr., 21/2004 - ispr. i 69/2004), budući da su sve izmjene predviđene Zakonom prethodno sprovedene na osnovu ranije donijetog Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", br. 69/2004).

KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

("Sl. novine FBiH", br. 36/2003, 21/2004 - ispr., 69/2004, 18/2005, 42/2010, 42/2011, 59/2014, 76/2014, 46/2016, 75/2017, 31/2023 i 58/2025)

OPĆI DIO

I - GLAVA PRVA

Član 1

Predmet ovog zakona

Ovim zakonom se uređuje opći dio krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine i krivična djela iz nadležnosti

Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Član 1a

(Usklađenost s pravnom stečevinom Evropske unije)

Ovim zakonom se u zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine djelimično preuzima Direktiva (EU) 2024/1385 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. maja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u porodici (SL L2024/1385).

Član 2

Značaj izraza u ovom zakonu

(1) *Krivično zakonodavstvo* u Federaciji sačinjavaju krivičnopravne odredbe sadržane u ovom zakonu, drugim zakonima Federacije i zakonima kantona.

(2) *Teritorija Federacije* je kopnena teritorija, obalno more i vodene površine unutar njenih granica, te zračni prostor nad njima.

(3) *Službena osoba* je izabrani ili imenovani službenik ili druga službena osoba u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti i u drugim organima uprave i službama za upravu Federacije, kantona, gradova i općina koje obavljaju određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim organima i tijelima; ovlašćena osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno obavljanje javnih ovlašćenja, a koja u okviru tih ovlasti obavlja određenu funkcija; te druga osoba koja obavlja određenu službenu funkcija na osnovu ovlašćenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona.

(4) *Vojna osoba*, u smislu ovog Zakona, je profesionalna vojna osoba i osoba u rezervnom sastavu dok je na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

(5) Kad je kao učinitelj pojedinog krivičnog djela označena službena osoba ili vojna osoba, osobe iz stava 3. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ako iz obilježja pojedinog krivičnog djela ili iz

pojedinog propisa ne proizilazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.

(6) *Odgovorna osoba* je osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu dužnost ili na osnovu posebne ovlasti povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona, ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnjom ili nekom drugom privrednom djelatnošću ili na nadzor nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba u smislu stava 3. ovog člana kad su u pitanju radnje čijim je učiniteljem označena odgovorna osoba, a nisu propisane kao krivično djelo odredbama glave o krivičnim djelima protiv službene i druge odgovorne funkcije ili odredbama o krivičnim djelima čiji je učinitelj službena osoba propisanima u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom Federacije ili kantona.

(7) Kad je kao učinitelj krivičnih djela označena službena ili odgovorna osoba, sve osobe iz st. 3. i 5. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ako iz zakonskih obilježja pojedinog krivičnog djela ne proizlazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.

(8) *Strana službena osoba* je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni službenik međunarodne organizacije i njezinih tijela, sudija i drugi službenik međunarodnog suda.

(9) *Sudija porotnik* je osoba koja je član kolegijalnog tijela koje ima odgovornost odlučivanja o krivnji optužene osobe i izricanja krivično-pravne sankcije u postupku suđenja.

(10) *Arbitar* je osoba koja je, na osnovu sporazuma o arbitraži, pozvana da donese pravno obavezujuću odluku u sporu koji mu podnesu stranke sporazuma.

(11) *Krivično djelo* iz mržnje je svako krivično djelo učinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjerskog uvjerenja, nacionalnog ili etničkog porijekla, jezika, invaliditeta, spola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao

otežavajuća okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje za kvalifikovani oblik krivičnog djela učinjenog iz mržnje.

(12) *Dijete* je osoba koja nije navršila 18 godina života.

(13) *Mlađa punoljetna osoba* je osoba koja je u vrijeme učinjenja krivičnog djela navršila 18, a nije navršila 21 godinu života.

(14) *Žrtva krivičnog djela* je fizička osoba koja zbog učinjenog krivičnog djela direktno trpi tjelesne i duševne posljedice, imovinsku štetu ili povredu osnovnih prava i sloboda. Žrtvom krivičnog djela smatraju se bračni odnosno izvanbračni partner, intimni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt direktno prouzrokovana krivičnim djelom, te osobe koju je ona na osnovu zakona bila dužna izdržavati.

(15) *Članovi porodice* su: bračni partneri ili bivši bračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, izvanbračni partneri ili bivši izvanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom, očuh, maćeha, posvojenik i usvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja, srodnici po tazbini zaključno s drugim stepenom bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, osobe koje vezuje odnos starateljstva i udomiteljstva, osobe koje žive ili su živjele u istom domaćinstvu bez obzira na srodstvo, osobe koje imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu živjele u istom domaćinstvu, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

(16) *Bliske osobe* su članovi porodice, te životni partner, bivši životni partner, sadašnji ili bivši partner u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

(17) *Životni partner* je osoba koja s drugom osobom suprotnog spola živi u zajednici koja ima trajniji karakter.

(18) *Pravna osoba* je, u smislu ovog zakona, Bosna i Hercegovina, Federacija, Republika Srpska, Distrikt Brčko Bosne i Hercegovine,

kanton, grad, općina, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, ustanova za obavljanje kreditnih i drugih bankarskih poslova ili za osiguranje osoba i imovine, te druge finansijske institucije, fond, političke stranke, udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji mogu sticati sredstva i koristiti ih na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravne osobe.

(19) *Privredno društvo* je, u smislu ovog zakona, korporacija, poduzeće, ortakluk i svaki organizacioni oblik registriran za obavljanje privredne aktivnosti.

(20) *Udruženje j*e bilo koji oblik udruživanja tri ili više osoba.

(21) *Više osoba* je najmanje dvije osobe.

(22) *Skupina ljudi* je najmanje pet osoba.

(23) *Grupa ljudi* je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog, ponovljenog ili povremenog činjenja krivičnih djela, pri čemu svaka od tih osoba učestvuje u učinjenju krivičnog djela.

(24) *Organizirana grupa ljudi j*e grupa ljudi koja je formirana, a nije nastala spontano, radi izravno slijedećeg učinjenja krivičnog djela, čiji članovi ne moraju imati formalno određene uloge, koja ne mora imati slijed članstva niti razvijenu organizaciju.

(25) *Grupa za organizirani kriminal* je organizirana grupa ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju učinjenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna.

(26) *Izbjeglica ili raseljena osoba* je, u smislu ovog zakona, osoba koja je napustila svoju imovinu na području Federacije u vremenu između 30. aprila 1991. godine i 4. aprila 1998. godine, za koju se pretpostavlja da je izbjeglica ili raseljena osoba po Aneksu 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

(27) *Tajna Federacije, kantona, grada i općine* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na osnovu zakona, određena tajnom Federacije, čijim bi

otkrivanjem nastupile štetne posljedice za Federaciju, kanton, grad i općinu.

(28) *Vojna tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili aktom nadležnog organa Federacije donesenim na osnovu zakona proglašena vojnom tajnom.

(29) *Službena tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležne institucije u Federaciji, kantonu, gradu i općini donesenim na osnovu zakona proglašena službenom tajnom.

(30) *Poslovna tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom privrednog društva, ustanove ili druge pravne osobe određen poslovnom tajnom, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada, te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine privredne interese.

(31) *Profesionalna tajna* je podatak o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, notari, doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici staranja, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svog zvanja.

(32) *Isprava* je svaki predmet koji je podoban ili određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značenja za pravne odnose.

(33) *Novac* je kovano ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na osnovu zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.

(34) *Znaci za vrijednost* podrazumijevaju i strane znakove za vrijednost.

(35) *Pokretnina j*e i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, te telefonski i drugi impulsi.

(36) *Prijevozno sredstvo* je svako plovilo, vozilo i letjelica, kao i bilo kakvo drugo sredstvo koje se može koristiti za prijevoz u suhozemnom, vodenom ili zračnom prometu, bez obzira na vrstu pogona.

(37) *Sila* je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava s ciljem da se ko protiv svoje volje dovede u nesvjesno stanje ili onesposobi za otpor.

(38) *Opojna droga* je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima, ili supstanca koja se lahko može pretvoriti u takvu supstancu ako podliježe nadzoru po međunarodnoj konvenciji koju je Bosna i Hercegovina potvrdila, ili supstanca koja je proglašena opojnom drogom od nadležne institucije Bosne i Hercegovine ili nadležne institucije entiteta.

(39) *Informaciono - komunikacione tehnologije* su postupci, metode, elektronska sredstva i programi koji omogućavaju prikupljanje, čuvanje, obradu, upravljanje, prijenos i prezentaciju kompjuterskih podataka i informacija u elektronskom obliku, kao i mrežna telekomunikacijska oprema koja omogućava ostvarivanje komunikacije, traženje, slanje, primanje i pristupanje kompjuterskim podacima i informacijama u elektronskom obliku.

(40) *Nasilje* jeste kršenje ljudskih prava i označava sva djela nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerovatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu.

(41) *Rodno zasnovano nasilje prema ženama* je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otežavajuća okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

(42) *Ženska osoba* uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

(43) Izražavanje u jednom gramatičkom rodu, muškom ili ženskom, uključuje oba roda fizičkih osoba.

II - GLAVA DRUGA

OSNOVNE ODREDBE

Član 3

Osnova i granice krivičnopravne prinude

(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povrjeđuju osobne slobode i prava čovjeka, te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Federacije i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez krivičnopravne prinude.

(2) Propisivanje krivičnih djela i vrste i mjere krivičnopravnih sankcija zasniva se na nužnosti primjene krivičnopravne prinude i njenoj razmjernosti jačini opasnosti za osobne slobode i prava čovjeka, te druge osnovne vrijednosti.

Član 4

Načelo zakonitosti

(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

(2) Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.

Član 4a

Načelo krivice

Niko ne može biti kažnjen niti se prema njemu mogu izreći druge krivičnopravne sankcije, ako nije kriv za počinjeno krivično djelo.

Član 5

Vremensko važenje Krivičnog zakona

(1) Prema učinitelju krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

(2) Ako se poslije učinjenja krivičnog djela zakon jednom ili više puta izmijeni, primijenit će se zakon koji je blaži za učinitelja.

Član 6

Vrste krivičnopravnih sankcija

Krivičnopravne sankcije jesu: kazne, mjere upozorenja, sigurnosne mjere i odgojne mjere.

Član 7

Svrha krivičnopravnih sankcija

Svrha krivičnopravnih sankcija je:

a) zaštita društva od činjenja krivičnih djela preventivnim uticajem na druge da poštuju pravni sistem i ne počine krivična djela te sprječavanjem počinitelja da počini krivična djela kao i poticanje njegovog prevaspitanja;

b) zaštita i satisfakcija žrtve krivičnog djela.

Član 8

Ograničenja u izvršenju krivičnopravnih sankcija

Učinitelju krivičnog djela u izvršenju krivičnopravne sankcije mogu biti oduzeta ili ograničena određena prava samo u mjeri koja odgovara prirodi i sadržaju te sankcije i samo na način kojim se osigurava poštivanje osobe učinitelja i njegovo ljudsko dostojanstvo, u skladu sa zakonom i međunarodnim pravom.

III - GLAVA TREĆA

PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA U FEDERACIJI

Član 9

(Isključenje primjene krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema djeci koja nisu navršila 14 godina života)

Krivično zakonodavstvo u Federaciji ne primjenjuje se prema djeci koja u vrijeme učinjenja krivičnog djela nisu navršila 14 godina života.

Član 10

(Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osobama)

Prema djeci koja su u vrijeme učinjenja krivičnog djela starija od 14 godina i prema mlađim punoljetnim osobama primjenjuje se ovaj zakon ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Član 11

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji na pravne osobe

Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se na pravne osobe u skladu sa glavom XIV (*Odgovornost pravnih osoba za krivična djela)* ovog zakona i drugim zakonima u Federaciji.

Član 12

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema svakom ko na teritoriji Federacije učini krivično djelo

(1) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko učini krivično djelo na teritoriji Federacije.

(2) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko učini krivično djelo na domaćem plovilu, bez obzira na to gdje se plovilo nalazilo u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

(3) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko učini krivično djelo u domaćem civilnom zrakoplovu dok je u letu ili u domaćem vojnom zrakoplovu, bez obzira na to gdje se zrakoplov nalazio u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

Član 13

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji za krivična djela učinjena na području Bosne i Hercegovine

(1) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko na teritoriji Bosne i Hercegovine učini:

a) bilo koje krivično djelo protiv ustavnog poretka Federacije iz glave XV (*Krivična djela protiv ustavnog poretka Federacije)* ovog zakona;

b) krivično djelo protiv službene ili odgovorne osobe u vezi sa njezinom službom.

(2) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema državljaninu Bosne i Hercegovine koji izvan teritorije Federacije učini bilo koje drugo krivično djelo osim onih koja su obuhvaćena odredbom stava 1. ovog člana.

(3) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema strancu koji izvan teritorije Federacije prema Bosni i Hercegovini, njezinom državljaninu ili prema Federaciji ili njezinom državljaninu

učini bilo koje krivično djelo koje nije obuhvaćeno odredbom stava 1. ovog člana.

(4) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema strancu koji izvan teritorije Federacije prema stranoj državi ili prema strancu učini krivično djelo za koje se po tom zakonodavstvu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna. Ako zakonom nije drukčije propisano, sud u takvom slučaju ne može izreći kaznu težu od kazne propisane zakonom zemlje u kojoj je krivično djelo učinjeno.

(5) U slučajevima iz st. 2. i 3. ovog člana krivično zakonodavstvo u Federaciji primijenit će se samo ako se učinitelj krivičnog djela zatekne na teritoriji Federacije ili bude izručen, a u slučaju iz stava 4. ovog člana samo ako se učinitelj zatekne na teritoriji Federacije i ne bude izručen drugoj državi.

Član 14

Primjena općeg dijela ovog zakona

(1) Odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema učiniteljima svih krivičnih djela propisanih zakonima u Federaciji.

(2) Odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osobama, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

(3) Odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju se na pravne osobe, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

IV - GLAVA ČETVRTA

ZASTARJELOST

Član 15

Zastarjelost krivičnog gonjenja

(1) Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, krivično se gonjenje ne može poduzeti kad od učinjenja krivičnog djela protekne:

a) trideset pet godina za krivično djelo s propisanom kaznom dugotrajnog zatvora;

b) dvadeset godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko deset godina;

c) petnaest godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina;

d) deset godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko tri godine;

e) pet godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko jedne godine;

f) tri godine za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom.

(2) Ako je za krivično djelo propisano više kazni, rok zastarjelosti određuje se po najtežoj propisanoj kazni.

Član 16

Tok i prekid zastarjelosti krivičnog gonjenja

(1) Zastarijevanje krivičnog gonjenja počinje od dana kad je krivično djelo učinjeno. Zastarijevanje krivičnog gonjenja za krivična djela trajnog karaktera počinje teći u trenutku prestanka protivpravnog stanja.

(2) Zastarijevanje ne teče za vrijeme za koje se po zakonu krivično gonjenje ne može poduzeti ili nastaviti.

(3) Zastarijevanje se prekida svakom procesnom radnjom koja se poduzima radi gonjenja učinitelja zbog učinjenog krivičnog djela.

(4) Zastarijevanje se prekida i kad učinitelj, u vrijeme dok teče rok zastarjelosti, učini isto tako teško ili teže krivično djelo.

(5) Sa svakim prekidom zastarijevanje počinje ponovno teći.

(6) Zastarjelost krivičnog gonjenja nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastarjelost krivičnog gonjenja.

(7) Za krivična djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv

braka, porodice i mladeži učinjena na štetu djeteta, zastarjelost krivičnog gonjenja počinje teći od punoljetstva žrtve.

Član 17

Zastarjelost izvršenja kazne

Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, izrečena se kazna neće izvršiti kad od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

a) trideset pet godina ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora;

b) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina;

c) petnaest godina ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina;

d) deset godina ako je izrečena kazna zatvora preko tri godine;

e) pet godina ako je izrečena kazna zatvora preko jedne godine;

f) tri godine ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

Član 18

Zastarjelost izvršenja sporedne kazne i sigurnosnih mjera

(1) Zastarjelost izvršenja novčane kazne kao sporedne kazne nastupa kad proteknu dvije godine od dana pravosnažnosti presude kojom je ta kazna izrečena.

(2) Zastarjelost izvršenja sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja, sigurnosne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti i sigurnosne mjere oduzimanja predmeta nastupa kad protekne pet godina od dana pravosnažnosti odluke kojom su te mjere izrečene.

(3) Zastarjelost izvršenja sigurnosne mjere zabrane vršenja poziva, aktivnosti ili funkcija i sigurnosne mjere zabrane upravljanja prijevoznim sredstvom nastupa kad protekne onoliko vremena koliko je sud odredio za trajanje te mjere.

Član 19

Tok i prekid zastarijevanja izvršenja kazne i sigurnosnih mjera

(1) Zastarijevanje izvršenja kazne počinje od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena, a u slučaju opoziva uvjetne osude

od dana pravosnažnosti odluke o opozivu uvjetne osude.

(2) Zastarijevanje ne teče za vrijeme za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može poduzeti.

(3) Zastarijevanje se prekida svakom radnjom nadležnog organa koja se poduzima radi izvršenja kazne.

(4) Sa svakim prekidom zastarijevanje počinje ponovno teći.

(5) Zastarjelost izvršenja kazne nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastarjelost izvršenja kazne.

(6) Odredbe st. od 2. do 5. ovog člana primjenjuju se i na zastarjelost izvršenja sigurnosnih mjera.

Član 20

Nezastarivost krivičnog gonjenja i izvršenja kazne

Krivično gonjenje i izvršenje kazne ne zastarijeva za krivična djela za koja po međunarodnom pravu zastarjelost ne može nastupiti.

V - GLAVA PETA

KRIVIČNO DJELO

Član 21

Krivično djelo

Krivično djelo jeste protupravno djelo koje je zakonom propisano kao krivično djelo, čija su obilježja propisana zakonom i za koje je zakonom propisana krivičnopravna sankcija.

Član 22

Način učinjenja krivičnog djela

(1) Krivično djelo se može učiniti činjenjem ili nečinjenjem.

(2) Krivično djelo je učinjeno nečinjenjem kad je učinitelj koji je pravno obavezan spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice krivičnog djela to propustio učiniti, a takvo je propuštanje po djelovanju i značenju jednako učinjenju tog krivičnog djela činjenjem.

Član 23

Vrijeme učinjenja krivičnog djela

Krivično djelo je učinjeno u vrijeme kad je učinitelj radio ili bio dužan raditi, bez obzira na to kad je posljedica činjenja ili nečinjenja nastupila.

Član 24

Mjesto učinjenja krivičnog djela

(1) Krivično djelo je učinjeno kako u mjestu gdje je učinitelj radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelimično nastupila.

(2) Krivično djelo je u slučaju kažnjivog pokušaja učinjeno kako u mjestu gdje je učinitelj radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je prema njegovom umišljaju posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelimično trebala nastupiti.

(3) Krivično djelo je u slučaju saučesništva učinjeno u mjestu utvrđenom u stavu 1. ovog člana i u mjestu gdje je saučesnik radio ili je bio dužan raditi ili u mjestu gdje je prema umišljaju saučesnika posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja trebala nastupiti.

Član 25

Beznačajno djelo

Nije krivično djelo ono djelo koje, iako sadrži zakonom određena obilježja krivičnog djela, zbog prirode i težine djela, ili načina počinjenja djela, ili neznatnosti ili nepostojanja štetnih posljedica, odnosno pribavljene imovinske koristi i niskog stepena krivice počinitelja, predstavlja beznačajno djelo.

Član 26

Nužna odbrana

(1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u nužnoj odbrani.

(2) Nužna je ona odbrana koja je neophodno potrebna da učinitelj od sebe ili od drugog odbije istovremeni ili direktno predstojeći protivpravni napad, a koja je srazmjerna napadu.

(3) Učinitelj koji prekorači granice nužne odbrane može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinio zbog jake razdraženosti ili straha

izazvanog napadom, može se i osloboditi kazne.

Član 27

Krajnja nužda

(1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u krajnjoj nuždi.

(2) Krajnja nužda postoji kad je djelo učinjeno da učinitelj od sebe ili od drugog otkloni istovremenu ili direktno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pritom učinjeno zlo nije veće od zla koje je prijetilo.

(3) Učinitelj koji sam izazove opasnost, ali iz nehata, ili prekorači granice krajnje nužde, može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinjeno pod naročito olakšavajućim okolnostima, može se i osloboditi kazne.

(4) Nema krajnje nužde ako je učinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.

Član 27a

Sila i prijetnja

(1) Nije krivično djelo ono djelo koje je počinjeno pod djelovanjem neodoljive sile.

(2) Počinitelj koji je počinio krivično djelo pod djelovanjem odoljive sile ili prijetnje može se blaže kazniti.

(3) U slučaju iz stava (1) ovog člana, počiniteljem krivičnog djela smatrat će se osoba koja je primjenila neodoljivu silu.

Član 28

Pokušaj

(1) Ko s umišljajem započne činjenje krivičnog djela, ali ga ne dovrši kaznit će se za pokušaj krivičnog djela ako se za to krivično djelo može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a za pokušaj drugog krivičnog djela kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.

(2) Učinitelj će se za pokušaj krivičnog djela kazniti u granicama kazne propisane za to krivično djelo, a može se i blaže kazniti.

Član 29

Nepodobni pokušaj

Učinitelj koji pokuša učiniti krivično djelo neprikladnim sredstvom ili prema neprikladnom predmetu, može se osloboditi kazne ili se može blaže kazniti.

Član 30

Dobrovoljni odustanak

(1) Učinitelj koji je pokušao učiniti krivično djelo, ali je dobrovoljno odustao od kažnjivog pokušaja može se osloboditi kazne.

(2) U slučaju dobrovoljnog odustanka od kažnjivog pokušaja, učinitelj će se kazniti za one radnje koje čine neko drugo samostalno krivično djelo.

Član 31

Saučiniteljstvo

Ako više osoba zajednički učini krivično djelo, učestvovanjem u učinjenju krivičnog djela ili preduzimajući što drugo čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju krivičnog djela, svaka će se od njih kazniti kaznom propisanom za to krivično djelo.

Član 32

Podstrekavanje

(1) Ko drugog s umišljajem podstrekava da učini krivično djelo kaznit će se kao da ga je sam učinio.

(2) Ko drugog s umišljajem podstrekava na učinjenje krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a krivično djelo ne bude ni pokušano kaznit će se kao za pokušaj krivičnog djela.

(3) Podstrekavanjem na počinjenje krivičnog djela smatra se naročito: upućivanje molbe, ubjeđivanje ili nagovaranje, prikazivanje koristi od počinjenja krivičnog djela, davanje ili obećavanje poklona, zloupotreba odnosa podređenosti ili ovisnosti, dovođenje ili održavanje osobe u stanju stvarne ili pravne zablude.

Član 33

Pomaganje

(1) Ko drugom s umišljajem pomogne u učinjenju krivičnog djela, kaznit će se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.

(2) Kao pomaganje u učinjenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputa kako da se učini krivično djelo, stavljanje na raspolaganje učinitelju sredstava za učinjenje krivičnog djela, uklanjanje prepreka za učinjenje krivičnog djela, te unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinitelja, sredstava kojima je krivično djelo učinjeno, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.

Član 34

Granice krivice i kažnjivost saučesnika

(1) Saučesnik je kriv u granicama svojeg umišljaja ili nehata, a podstrekač i pomagač u granicama svog umišljaja.

(2) Saučesnika, podstrekača ili pomagača koji dobrovoljno spriječi učinjenje krivičnog djela sud će osloboditi kazne.

(3) Osobni odnosi, svojstva i okolnosti zbog kojih zakon isključuje krivicu ili dopušta oslobođenje od kazne ili ublažavanje kazne mogu se uzeti u obzir samo onom učinitelju, saučesniku, podstrekaču ili pomagaču kod kojega takvi odnosi, svojstva i okolnosti postoje.

VI - GLAVA ŠESTA

KRIVICA

Član 35

Sadržaj krivice

(1) Krivica postoji ako je počinitelj u vrijeme počinjenja krivičnog djela bio uračunljiv i pri tome postupao s umišljajem.

(2) Krivica za krivično djelo postoji i ako je počinitelj postupao iz nehata, ako to zakon izričito predviđa.

Član 36

Uračunljivost

(1) Nije uračunljiva osoba koja u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije mogla shvatiti značaj svog djela ili nije mogla upravljati svojim postupcima zbog trajne ili privremene duševne bolesti, privremene

duševne poremećenosti ili zaostalog psihičkog razvoja (neuračunljivost).

(2) Učinitelj krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena zbog nekog stanja iz stava 1. ovog člana, može se blaže kazniti (bitno smanjena uračunljivost).

(3) Kriv je učinitelj krivičnog djela koji se upotrebom alkohola, droga ili na drugi način doveo u stanje u kome nije mogao shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, ako je u vrijeme dovođenja u to stanje krivično djelo bilo obuhvaćeno njegovim umišljajem ili je u pogledu krivičnog djela kod njega postojao nehat a zakon za takvo krivično djelo propisuje krivicu i za nehat.

(4) Bitno smanjena uračunljivost u koju se učinitelj doveo na način iz stava 3. ovog člana ne može biti osnov za ublažavanje kazne.

Član 37

Umišljaj

(1) Krivično se djelo može učiniti s direktnim ili eventualnim umišljajem.

(2) Učinitelj postupa s direktnim umišljajem kada je bio svjestan svog djela i htio njegovo učinjenje.

(3) Učinitelj postupa s eventualnim umišljajem kada je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je pristao na njeno nastupanje.

Član 38

Nehat

(1) Krivično djelo može se učiniti iz svjesnog ili nesvjesnog nehata.

(2) Učinitelj postupa iz svjesnog nehata kada je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je olahko držao da ona neće nastupiti ili da će je moći spriječiti.

(3) Učinitelj postupa iz nesvjesnog nehata kada nije bio svjestan mogućnosti nastupanja zabranjene posljedice, iako je prema

okolnostima i prema svojim osobnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

Član 39

Stvarna zabluda

(1) Nije kriv počinitelj koji počini djelo u neotklonjivoj stvarnoj zabludi.

(2) Stvarna zabluda je neotklonjiva ako počinitelj u vrijeme počinjenja krivičnog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom propisanog obilježja, ili je pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi, da su one stvarno postojale, to djelo činile dozvoljenim.

(3) Ako je počinitelj bio u stvarnoj zabludi iz nehata, postojat će krivično djelo počinjeno iz nehata, ako zakon za to krivično djelo propisuje kažnjavanje i za nehat.

Član 40

Pravna zabluda

Učinitelj krivičnog djela koji iz opravdanih razloga nije znao da je to djelo zabranjeno, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

VII - GLAVA SEDMA

KAZNE

Član 41

Vrste kazni

(1) Počinitelju krivičnog djela koji je kriv mogu se izreći:

a) kazna zatvora;

b) kazna dugotrajnog zatvora;

c) novčana kazna.

(2) Učinitelju krivičnog djela iz koristoljublja novčana kazna se može izreći kao sporedna kazna i kad nije propisana zakonom ili kad je propisano da će se učinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu izrekne kaznu zatvora.

Član 42

Svrha kažnjavanja

Svrha kažnjavanja jeste:

a) da se izrazi društvena osuda učinjenog krivičnog djela;

b) da se utiče na učinitelja da ubuduće ne učini krivična djela i potakne njegovo prevaspitanje;

c) da se utiče na ostale da ne učine krivična djela;

d) i da se utiče na svijest građana o pogibeljnosti krivičnih djela i o pravednosti kažnjavanja učinitelja.

Član 43

Kazna zatvora

(1) Kazna zatvora ne može biti kraća od 30 dana ni duža od 20 godina.

(2) Kazna zatvora izriče se na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane.

(3) Kazna zatvora iz st. (1) i (2) ovog člana ne može se izreći djeci starijoj od 14 godina. Djeci starijoj od 16 godina može se izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim posebnim zakonom.

Član 43a

Zamjena kazne zatvora

(1) Izrečena kazna zatvora u trajanju do jedne godine će se, na zahtjev osuđenika, zamijeniti novčanom kaznom koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana.

(2) Kazna zatvora zamjenjuje se novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačuje sa 150 KM ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu.

(3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stava (1) ovog člana, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelimično, izvršit će se kazna zatvora srazmjerno iznosu koji nije plaćen.

(4) Kazna zatvora izrečena u trajanju do jedne godine ne može se zamijeniti novčanom kaznom za krivična djela protiv ustavnog

poretka Federacije, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži.

Član 43b

Kazna dugotrajnog zatvora

(1) Za najteže oblike teških krivičnih djela počinjenih s umišljajem može se propisati kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od 21 do 45 godina.

(2) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za pojedino krivično djelo.

(3) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji u vrijeme počinjenja krivičnog djela nije navršio 21 godinu života.

(4) Kazna dugotrajnog zatvora izriče se samo na pune godine.

(5) Ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, pomilovanje se može dati tek nakon izdržanih tri petine te kazne.

Član 43c

Kućni zatvor sa elektronskim nadzorom

(1) Osobe osuđene na kaznu zatvora do jedne godine, uz svoj pristanak, mogu izdržavati tu kaznu i kao kućni zatvor sa elektronskim nadzorom što podrazumijeva da osuđena osoba ne smije napuštati prostorije u kojima stanuje osim u slučajevima propisanim zakonom koji uređuje izvršenje krivičnih sankcija.

(2) Odluka da se kazna zatvora može izvršiti i kao kućni zatvor sa elektronskim nadzorom zasniva se na ocjeni da, uzimajući u obzir sve okolnosti koje određuju vrstu i mjeru kazne, počinioca krivičnog djela nije prijeko potrebno uputiti u ustanovu na izdržavanje kazne zatvora, već da se i na ovakav način može postići svrha kažnjavanja i svrha izvršenja kazne zatvora.

(3) Osuđenoj osobi koja izdržava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom i koja neopravdano napusti prostorije u kojima stanuje sud će odrediti izdržavanje ostatka kazne zatvora u ustanovi za izdržavanje kazne.

(4) Osobama osuđenim za krivična djela protiv braka, porodice i omladine ne može biti određeno izvršenje kazne zatvora na način propisan u stavu (1) ovog člana.

Član 44

Rad za opće dobro na slobodi

(1) Kad sud odmjeri i izrekne kaznu zatvora u trajanju do jedne godine može istovremeno odrediti da se izrečena kazna, uz pristanak optuženog, zamijeni radom za opće dobro na slobodi.

(2) Odluka da se kazna zatvora zamijeni radom za opće dobro na slobodi zasniva se na ocjeni da, uzimajući u obzir sve okolnosti koje određuju vrstu i mjeru kazne, izvršenje kazne zatvora ne bi bilo prijeko potrebno za ostvarenje svrhe kažnjavanja, ali istovremeno uvjetna kazna ne bi bila dovoljna za postizanje opće svrhe krivičnopravnih sankcija.

(3) Rad za opće dobro na slobodi određuje se u trajanju srazmjernom izrečenoj kazni zatvora od najmanje deset do najviše devedeset radnih dana. Rok za izvršenje rada za opće dobro na slobodi ne može biti kraći od jednog mjeseca niti duži od jedne godine.

(4) Pri ocjenjivanju trajanja rada za opće dobro na slobodi, kao i vremena izvršenja tog rada, sud će uzeti u obzir izrečenu kaznu zatvora koja se zamjenjuje i mogućnosti učinitelja, s obzirom na njegovu osobnu situaciju i zaposlenje.

(5) U slučaju kada osuđenik po isteku određenog roka nije izvršio ili je samo djelimično izvršio rad za opće dobro na slobodi, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora u trajanju srazmjernom vremenu preostalog rada za opće dobro na slobodi.

(6) Zamjena kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi može se primijeniti i u slučajevima kada se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora prema odredbama člana 47. (*Zamjena novčane kazne*) ovog zakona.

(7) Raspoređivanje na rad za opće dobro na slobodi u smislu vrste i radnog mjesta obavlja kantonalno ministarstvo nadležno za poslove

pravosuđa prema mjestu prebivališta odnosno boravišta osuđenika, vodeći računa o njegovim sposobnostima i znanjima.

Član 45

Uvjetni otpust

(1) Osuđeni koji je izdržao polovinu, te, izuzetno, osuđeni koji je izdržao jednu trećinu kazne zatvora može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora, pod uvjetom da ne učini novo krivično djelo prije isteka trajanja kazne (uvjetni otpust).

(2) Osuđeni koji je izdržao polovinu kazne zatvora može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora ako se za vrijeme izdržavanja kazne zatvora njegovo ponašanje popravi do te mjere da se može opravdano očekivati da će se nakon otpusta s izdržavanja kazne zatvora ponašati primjereno, a naročito da neće učiniti krivična djela. Prilikom odlučivanja o uvjetnom otpustu osuđenog, uzet će se u obzir njegovo ponašanje tokom izdržavanja kazne i druge okolnosti koje ukazuju na to da je svrha kažnavanja postignuta.

(3) Osuđeni koji je izdržao jednu trećinu kazne zatvora može biti uvjetno otpušten ukoliko postoje uvjeti iz stava 1. ovog člana i ukoliko posebne okolnosti vezane za ličnost osuđenog jasno ukazuju da je postignuta svrha kažnjavanja.

(4) Osuđeni na kaznu dugotrajnog zatvora može biti uvjetno otpušten nakon izdržane tri petine te kazne.

Član 46

Opoziv uvjetnog otpusta

(1) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđeni za vrijeme uvjetnog otpusta učini jedno ili više krivičnih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora preko jedne godine ili teža kazna.

(2) Sud može opozvati uvjetni otpust ako osuđeni na uvjetnom otpustu učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora do jedne godine. Prilikom odlučivanja hoće li opozvati uvjetni otpust sud naročito uzima u obzir sličnost učinjenih djela, njihov značaj, motive iz kojih su učinjena, te druge okolnosti koje ukazuju na prikladnost opoziva uvjetnog otpusta.

(3) Prilikom izricanja opoziva uvjetnog otpusta sud izriče kaznu uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Dio kazne koji je osuđeni izdržao prema ranijoj presudi uračunava se u izdržavanje naknadne kazne, ali se vrijeme provedeno na uvjetnom otpustu ne uračunava.

(4) Odredbe st. od 1. do 3. ovog člana primjenjuju se i kad se osuđenom na uvjetnom otpustu sudi za krivično djelo učinjeno prije njegovog uvjetnog otpusta.

(5) Ako je osuđeni na uvjetnom otpustu osuđen na kaznu zatvora do jedne godine i ako sud ne opozove uvjetni otpust, vrijeme uvjetnog otpusta se produžava za vrijeme koje je osuđeni proveo na izdržavanju kazne zatvora.

Član 47

Novčana kazna

(1) Novčana kazna izriče se u dnevnim iznosima, a ako to nije moguće može se izreći u određenom iznosu.

(2) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima može iznositi najmanje pet a najviše tri stotine šezdeset dnevnih iznosa, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja najviše hiljadu pet stotina dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

(3) Ako se novčana kazna izriče u određenom iznosu najniži iznos ne može biti manji od 1000 KM, a najviši iznos ne može biti veći od 100.000 KM, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja iznos ne može biti veći od 1.000.000 KM, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

(4) Prilikom izricanja novčane kazne za krivična djela učinjena iz koristoljublja sud može izreći novčanu kaznu u iznosu većem od najvišeg iznosa propisanog u st. 2. i 3. ovog člana ukoliko vrijednost protupravne imovinske koristi koju je učinitelj pribavio učinjenjem krivičnog djela prelazi iznos od 1.000.000 KM. U tom se slučaju učinitelju može izreći novčana kazna u iznosu koji ne može biti veći od dvostrukog iznosa vrijednosti protupravne imovinske koristi koju

je pribavio učinjenjem krivičnog djela zbog kojeg mu se izriče novčana kazna.

(5) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opća pravila za odmjeravanje kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što uzima u obzir visinu dnevnog dohotka učinitelja prema iznosu njegove tromjesečne netoplaće i njegove druge dohotke, te porodične obaveze. Prilikom određivanja visine iznosa sud uzima u obzir podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.

(6) Podatke iz st. od 1. do 5. ovog člana koji sudu nisu poznati osigurava optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku. Ako do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku sudu nisu poznate okolnosti bitne za određivanje visine dnevnog iznosa novčane kazne, novčana kazna se izriče u određenom iznosu pri čemu se primjenjuju opća pravila za odmjeravanje kazne.

(7) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi jednu šezdesetinu a najviše jednu trećinu posljednje zvanično objavljene prosječne mjesečne netoplaće zaposlenih u Federaciji, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

(8) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne koji ne može biti kraći od petnaest dana niti duži od šest mjeseci, ali u opravdanim slučajevima sud može dopustiti da osuđeni isplati novčanu kaznu i u otplatama, s tim da rok isplate ne može biti duži od jedne godine.

(9) Novčane kazne izrečene i naplaćene po ovom zakonu prihod su budžeta Federacije.

Član 48

Zamjena novčane kazne

(1) Novčana kazna se ne naplaćuje prinudno.

(2) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, sud će bez odlaganja donijeti odluku da se novčana kazna zamijeni kaznom zatvora.

(3) Novčana kazna će se zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne ili ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu za svakih započetih 150 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, s tim što ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo.

(4) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne ostatak će se srazmjerno pretvoriti u zatvor, a ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne izvršenje zatvora će se obustaviti.

Član 49

Opća pravila za odmjeravanje kazne

(1) Sud će učinitelju krivičnog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to krivično djelo imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivice, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinitelja, njegove osobne prilike i njegovo ponašanje nakon učinjenog krivičnog djela, te druge okolnosti koje se odnose na osobu učinitelja.

(2) Kod odmjeravanja kazne za krivična djela protiv života i tijela, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži, ne mogu se uzeti kao olakšavajuće okolnosti kultura, običaji, religija, tradicija i takozvana čast.

(3) Kad sud odmjerava kaznu učinitelju za krivično djelo učinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir je li ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, jesu li oba djela učinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude ili od izdržane ili oproštene kazne.

(4) Pri odmjeravanju novčane kazne, sud će uzeti u obzir i imovno stanje učinitelja, vodeći računa o visini njegove plaće, njegovim drugim prihodima, njegovoj imovini i o njegovim obiteljskim obavezama.

Član 50

Ublažavanje kazne

Sud može učinitelju odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom ili izreći blažu vrstu kazne:

a) kad zakon propisuje da se učinitelj može blaže kazniti;

b) i kad sud utvrdi da postoje naročito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

Član 51

Granice ublažavanja kazne

(1) Kad postoje uvjeti za ublažavanje kazne iz člana 50. (*Ublažavanje kazne*) ovog zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:

a) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do pet godina zatvora;

b) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od tri ili više godina, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora;

c) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od dvije godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci zatvora;

d) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od jedne godine, kazna se može ublažiti do tri mjeseca zatvora;

e) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora ispod jedne godine, kazna se može ublažiti do 30 dana zatvora;

f) ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora bez naznake najmanje mjere, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna;

g) ako je za krivično djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako

se izriče u određenom iznosu do 1000 KM.

(2) Pri odlučivanju koliko će kaznu ublažiti prema pravilima iz stava 1. ovog člana sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za to krivično djelo.

Član 52

Oslobođenje od kazne

(1) Sud može osloboditi kazne učinitelja krivičnog djela kad to zakon izričito propisuje.

(2) Kad je sud ovlašten učinitelja krivičnog djela osloboditi kazne, može mu kaznu ublažiti bez ograničenja propisanih za ublažavanje kazne u članu 50. (*Ublažavanje kazne*) ovog zakona.

Član 53

Poseban slučaj oslobođenja od kazne za krivična djela počinjena iz nehata

Sud može osloboditi kazne učinitelja krivičnog djela učinjenog iz nehata kad posljedice djela tako teško pogađaju učinitelja da izricanje kazne u takvom slučaju očigledno ne bi odgovaralo svrsi kažnjavanja.

Član 54

Stjecaj krivičnih djela

(1) Ako je počinitelj jednom radnjom ili s više radnji počinio više krivičnih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će najprije utvrditi kazne za svako od tih krivičnih djela, pa će za sva krivična djela izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora, jedinstvenu kaznu zatvora ili jedinstvenu novčanu kaznu.

(2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po ovim pravilima:

a) ako je za krivična djela u sticaju sud utvrdio kazne dugotrajnog zatvora ili dugotrajnog zatvora i zatvora, jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije prijeći 45 godina;

b) ako je za krivična djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene

kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih kazni niti prijeći dvadeset godina;

c) ako je za dva ili više krivičnih djela počinjenih u sticaju utvrdio kazne zatvora u trajanju dužem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbir pojedinačnih kazni zatvora;

d) ako su za sva krivična djela u stjecaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne može biti veća od osam godina;

e) ako je za krivična djela u stjecaju sud utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine utvrđene novčane kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih novčanih kazni.

(3) Ako je za neka krivična djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, a za druga krivična djela u stjecaju novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama stava 2. tač. od b) do d) ovog člana.

(4) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena makar za jedno krivično djelo u stjecaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni izreći će jedinstvenu novčanu kaznu po odredbi stava 2. tačke d) ovog člana.

(5) Ako je sud za krivična djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora po odredbama stava 2. tač. b) i c) ovog člana.

Član 55

Produženo krivično djelo

(1) Odredbe ovog zakona o stjecaju krivičnih djela neće se primijeniti kad učinitelj učini produženo krivično djelo.

(2) Produženo krivično djelo je učinjeno kad je učinitelj s namjerom učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja, s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.

(3) Kad se radi o produženom krivičnom djelu istih zakonskih obilježja, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to

krivično djelo. Ako se radi o istovrsnim krivičnim djelima sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Član 56

Odmjeravanje kazne osuđenoj osobi

(1) Ako se osuđenoj osobi sudi za krivično djelo učinjeno prije nego što je započela izdržavanje kazne po ranijoj osudi, ili za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva krivična djela primjenom odredaba člana 53. (*Stjecaj krivičnih djela*) ovog zakona uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđeni izdržao uračunat će se u izrečenu kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora.

(2) Za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora sud će učinitelju izreći kaznu neovisno od ranije izrečene kazne ako se primjenom odredaba člana 53. ovog zakona ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja, s obzirom na trajanje neizdržanog dijela ranije izrečene kazne.

(3) *(brisano)*

Član 57

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

(1) Vrijeme provedeno u pritvoru i svako lišenje slobode u vezi sa krivičnim djelom, uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora ili novčanu kaznu.

(2) Kazna zatvora koju je osuđenik izdržao ili novčana kazna koju je osuđenik platio za prekršaj uračunava se u kaznu izrečenu za krivično djelo čija obilježja obuhvaćaju i obilježja prekršaja.

(3) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 150 KM.

Član 58

Uračunavanje pritvora i kazne izdržane u inozemstvu

Pritvor, lišenje slobode u toku postupka izručenja i kazna koju je učinitelj izdržao po presudi inozemnog suda, uračunat će se u kaznu koju izrekne domaći sud za isto krivično djelo, a ako kazne nisu iste vrste uračunavanje će se izvršiti po ocjeni suda.

VIII - GLAVA OSMA

MJERE UPOZORENJA

Član 59

Vrste mjera upozorenja

Mjere upozorenja jesu:

a) sudska opomena;

b) uvjetna osuda.

Član 60

Svrhe mjera upozorenja

(1) Svrha sudske opomene je da se krivično odgovornom učinitelju uputi upozorenje kad se radi ostvarivanja svrhe krivičnopravnih sankcija ne mora primijeniti kažnjavanje i kad ono nije nužno radi krivičnopravne zaštite.

(2) Svrha uvjetne osude je da se učinitelju krivičnog djela uputi upozorenje uz prijetnju kaznom kojim se omogućava ostvarivanje svrhe krivičnopravnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja kad izvršenje kazne nije prijeko potrebno radi krivičnopravne zaštite.

Član 61

Sudska opomena

(1) Sudska opomena može se izreći za krivična djela s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom koja su počinjena pod takvim olakšavajućim okolnostima koje ih čine naročito lahkim i kad se, s obzirom na sve okolnosti koje se tiču učinitelja, posebno njegova odnosa prema oštećeniku i naknadi štete prouzrokovane krivičnim djelom, steknu uvjeti za postignuće svrhe krivičnopravnih sankcija bez kažnjavanja.

(2) Sudska opomena može se izreći i za određeno krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do tri godine, pod uvjetima propisanim zakonom i kad se steknu ostali uvjeti iz stava 1. ovog člana.

(3) Sudska opomena može se izreći i za krivična djela počinjena u stjecaju, ako se za svako od tih djela steknu uvjeti iz st. 1. ili 2. ovog člana.

(4) Pri odlučivanju hoće li izreći sudsku opomenu sud će, vodeći računa o svrsi sudske opomene, posebno uzeti u obzir ličnost učinitelja, njegov raniji život, njegovo ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, stepen krivične odgovornosti i druge okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno.

(5) Sudska se opomena ne može izreći vojnim osobama za krivična djela protiv oružanih snaga Federacije.

Član 62

Uvjetna osuda

(1) Uvjetnom osudom sud učinitelju krivičnog djela utvrđuje kaznu i istovremeno određuje da se ona neće izvršiti ako osuđeni za vrijeme koje odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina (vrijeme provjeravanja), ne učini novo krivično djelo.

(2) Pri odlučivanju hoće li izreći uvjetnu osudu sud će, vodeći računa o svrsi uvjetne osude, posebno uzeti u obzir ličnost učinitelja, njegov raniji život, njegovo ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, stepen krivice i druge okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno.

(3) Uvjetna osuda može se izreći kad je učinitelju utvrđena kazna zatvora do dvije godine ili novčana kazna.

(4) Uvjetna se osuda ne može izreći za krivična djela za koja se ni ublažavanjem kazne ne može izreći kazna zatvora lakša od jedne godine.

(5) Ako je učinitelju utvrđena i kazna zatvora i novčana kazna, uvjetna osuda može se izreći za obje kazne ili samo za kaznu zatvora.

(6) Sigurnosne mjere, izrečene uz uvjetnu osudu, izvršavaju se.

Član 63

Obaveze učinitelja kojem je izrečena uvjetna osuda

(1) Sud može u uvjetnoj osudi odrediti ispunjavanje sljedećih obaveza: da osuđeni vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, da naknadi štetu koju je pričinio krivičnim djelom, ili da ispuni druge obaveze predviđene krivičnim zakonodavstvom u Federaciji.

(2) Rok za ispunjenje obaveza iz stava 1. ovog člana utvrđuje sud u okviru određenog vremena provjeravanja.

Član 64

Opoziv uvjetne osude zbog novog krivičnog djela

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu ako osuđeni tokom vremena provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora dvije godine ili teža kazna.

(2) Ako osuđeni u vrijeme provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora u trajanju kraćem od dvije godine ili novčana kazna, sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena krivična djela i učinitelja, a posebno srodnost učinjenih krivičnih djela, njihov značaj i pobude iz kojih su učinjena, odlučiti hoće li opozvati uvjetnu osudu. Pri tome je sud vezan zabranom izricanja uvjetne osude ako učinitelju za krivična djela utvrđena u uvjetnoj osudi i za nova krivična djela treba izreći kaznu zatvora u trajanju dužem od dvije godine (član 62. *Uvjetna osuda*, stav 3. ovog zakona).

(3) Ako opozove uvjetnu osudu sud će primjenom odredaba člana 54. (*Stjecaj krivičnih djela)* ovog zakona izreći jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo uzimajući kaznu iz opozvane uvjetne osude kao utvrđenu.

(4) Ako ne opozove uvjetnu osudu sud može za novo krivično djelo izreći uvjetnu osudu ili kaznu. Ako sud ocijeni da i za novo krivično djelo treba izreći uvjetnu osudu, utvrdit će jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo primjenom odredaba člana 54. ovog zakona i odredit će novo vrijeme provjeravanja koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina, računajući od dana

pravosnažnosti nove presude. Osuđenom kojem za novo krivično djelo bude izrečena kazna zatvora, vrijeme provedeno na izdržavanju ove kazne ne uračunava se u vrijeme provjeravanja utvrđeno uvjetnom osudom za ranije krivično djelo.

Član 65

Opoziv uvjetne osude zbog ranije učinjenog krivičnog djela

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu ako poslije njezinog izricanja utvrdi da je osuđeni učinio krivično djelo prije nego što je uvjetno osuđen i ako ocijeni da ne bi bilo osnova za izricanje uvjetne osude da se znalo za to krivično djelo. U tom će slučaju primijeniti odredbu člana 64. (*Opoziv uvjetne osude zbog novog krivičnog djela*) stav 3. ovog zakona.

(2) Ako sud ne opozove uvjetnu osudu primijenit će odredbu člana 64. stav 4. ovog zakona.

Član 66

Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu i izreći izvršenje izrečene kazne ako osuđeni tokom određenog vremena provjeravanja ne ispuni izrečenu obavezu u slučajevima kad je mogao ispuniti tu obavezu.

(2) U slučaju nemogućnosti ispunjenja izrečene obaveze sud može produžiti rok za ispunjenje te obaveze ili je zamijeniti drugom odgovarajućom obavezom predviđenom krivičnim zakonodavstvom u Federaciji, ili može osuđenog osloboditi ispunjenja izrečene obaveze.

Član 67

Rokovi za opoziv uvjetne osude

(1) Uvjetna osuda se može opozvati tokom vremena provjeravanja.

(2) Ako osuđeni tokom vremena provjeravanja učini krivično djelo koje povlači opoziv uvjetne osude, a to je presudom utvrđeno tek poslije isteka vremena provjeravanja, uvjetna osuda može se opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana proteka vremena provjeravanja.

(3) Ako osuđeni u određenome roku ne ispuni koju obavezu iz člana 63. (*Obaveze učinitelja kojem je izrečena uvjetna osuda)* stav 1. ovog zakona, sud može uvjetnu osudu opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana proteka vremena provjeravanja i odrediti da se izvrši kazna utvrđena u uvjetnoj osudi.

Član 68

Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom

(1) Sud može odrediti da se učinitelj kome je izrečena uvjetna osuda stavi pod zaštitni nadzor ako, s obzirom na okolnosti učinjenja krivičnog djela, ličnost učinitelja, njegov raniji život i ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela smatra da će se uz određivanje zaštitnog nadzora svrha uvjetne osude i društveno prilagođavanje osuđenika bolje ostvariti.

(2) Zaštitni nadzor obuhvaća ovim zakonom predviđene mjere pomoći, brige, nadzora i zaštite, s tim da vrijeme trajanja nadzora ne može biti kraće od šest mjeseci niti duže od dvije godine.

Član 69

Sadržaj zaštitnog nadzora

Zaštitni nadzor može obuhvaćati ove obaveze:

a) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi;

b) uzdržavanje od upotrebe alkoholnih pića ili opojnih droga;

c) posjećivanje određenih psihijatrijskih, psiholoških i drugih savjetovališta i postupanje po njihovim savjetima;

c) osposobljavanje za određeno zanimanje;

d) prihvaćanje zaposlenja koje odgovara stručnoj spremi i sposobnostima učinitelja;

e) raspolaganje plaćom i drugim prihodima ili imovinom na primjeren način i u skladu sa bračnim i obiteljskim obavezama.

Član 70

Određivanje zaštitnog nadzora

(1) Sud u presudi određuje jednu ili više obaveza iz člana 69. (*Sadržaj zaštitnog nadzora)* ovog zakona utvrđujući njihov sadržaj.

(2) Pri određivanju obaveza iz člana 69. ovog zakona sud će naročito uzeti u obzir godine života učinitelja, njegovo opće zdravstveno i psihičko stanje, njegove sklonosti i navike u načinu vođenja života, naročito u kući, školi ili na radnom mjestu, pobude iz kojih je učinio krivično djelo i ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, njegov raniji život, osobne i obiteljske prilike, te druge okolnosti koje se odnose na osobu učinitelja a od značaja su za izbor obaveza zaštitnog nadzora i njihovo trajanje.

(3) Ako tokom trajanja zaštitnog nadzora sud utvrdi da je ispunjena svrha zaštitnog nadzora, može zaštitni nadzor ukinuti prije isteka određenog vremena.

(4) Ako osuđeni kojem je izrečen zaštitni nadzor ne ispunjava obaveze koje mu je sud odredio, sud ga može opomenuti ili može ranije obaveze zamijeniti drugim ili produžiti trajanje zaštitnog nadzora u okviru vremena provjeravanja, ili opozvati uvjetnu osudu.

IX - GLAVA DEVETA

SIGURNOSNE MJERE

Član 71

Vrste sigurnosnih mjera

Učiniteljima krivičnih djela mogu se izreći ove sigurnosne mjere:

a) obavezno psihijatrijsko liječenje;

b) obavezno liječenje od ovisnosti;

c) zabrana vršenja poziva, aktivnosti ili funkcija;

d) zabrana upravljanja prijevoznim sredstvom;

e) lišenje predmeta;

f) zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom;

g) udaljenje iz domaćinstva.

Član 72

Svrha sigurnosnih mjera

Svrha sigurnosnih mjera jeste otklanjanje stanja ili uvjeta koji mogu uticati da učinitelj ubuduće učini krivična djela.

Član 73

Izricanje sigurnosnih mjera

Sud može učinitelju krivičnog djela izreći jednu ili više sigurnosnih mjera kad postoje uvjeti za njihovo izricanje propisani ovim zakonom.

Član 74

Obavezno psihijatrijsko liječenje

(1) Sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja izriče se učinitelju krivičnog djela koji je krivično djelo učinio u stanju bitno smanjene ili smanjene uračunljivosti ili smanjene uračunljivosti ako postoji opasnost da bi uzroci takvog stanja mogli i ubuduće djelovati na učinitelja da učini novo krivično djelo.

(2) Sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja može se izvršiti pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, uz izdržavanje kazne zatvora ili uz rad za opće dobro na slobodi ili uz uvjetnu osudu.

(3) Sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja traje dok ne prestanu razlozi zbog kojih je izrečena, ali najduže do isteka izdržavanja kazne zatvora ili izvršenja rada za opće dobro na slobodi ili isteka vremena provjeravanja uz uvjetnu osudu.

(4) Pod uvjetima iz stava 2. ovog člana obavezno psihijatrijsko liječenje se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uvjetno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uvjetni otpust će se opozvati.

(5) Prema učinitelju krivičnog djela koji se ne podvrgne psihijatrijskom liječenju tokom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 66. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovog zakona.

Član 75

Obavezno liječenje od ovisnosti

(1) Sigurnosna mjera obaveznog liječenja od ovisnosti može se izreći učinitelju koji je krivično djelo učinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga ako postoji opasnost da će zbog te ovisnosti i ubuduće učiniti krivična djela.

(2) Sigurnosna mjera obaveznog liječenja od ovisnosti se, pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, može izreći uz istu krivičnopravnu sankciju, u istom trajanju i na isti način kako je ovim zakonom propisano za sigurnosnu mjeru obaveznog psihijatrijskog liječenja.

(3) Kao u slučaju iz člana 44. (*Rad za opće dobro na slobodi*) stav 5. ovog zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti učinitelju krivičnog djela koji se tokom izvršavanja rada za opće dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora ne podvrgne obaveznom liječenju od ovisnosti.

(4) Pod uvjetima iz člana 74. (*Obavezno psihijatrijsko liječenje)* stav 2. ovog zakona, obavezno liječenje od ovisnosti se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uvjetno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uvjetni otpust će se opozvati.

(5) Prema učinitelju krivičnog djela koji se ne podvrgne liječenju od ovisnosti tokom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 65. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovog zakona.

Član 76

Zabrana vršenja poziva, aktivnosti ili funkcije

(1) Sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zvanja, djelatnosti ili dužnosti može se izreći počinitelju koji je počinio krivično djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost, ako postoji opasnost da bi takvo obavljanje moglo poticajno djelovati da počini novo krivično djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost.

(2) Sigurnosna mjera zabrane vršenja određenog poziva, aktivnosti ili funkcije može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od jedne niti duže od deset godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove sigurnosne mjere.

(3) Kao u slučaju iz člana 44. (*Rad za opće dobro na slobodi*) stav 5. ovog zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti učinitelju krivičnog djela koji tokom izvršavanja rada za opće dobro na slobodi

kao zamjeni za kaznu zatvora prekrši zabranu vršenja poziva, aktivnosti ili funkcije.

(4) Prema učinitelju krivičnog djela koji prekrši zabranu vršenja poziva, aktivnosti ili funkcije tokom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 66. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovog zakona.

Član 77

Zabrana upravljanja prijevoznim sredstvom

(1) Sigurnosna mjera zabrane upravljanja prijevoznim sredstvom može se izreći učinitelju krivičnog djela protiv sigurnosti prometa kad postoji opasnost da će upravljajući prijevoznim sredstvom ponovno učiniti takvo krivično djelo.

(2) Pod uvjetima iz stava 1. ovog člana zabrana upravljanja prijevoznim sredstvom može se odnositi samo na određenu vrstu ili na sve vrste prijevoznih sredstava.

(3) Sigurnosna mjera zabrane upravljanja prijevoznim sredstvom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni duže od pet godina računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Prema učinitelju krivičnog djela kojem je zabranjeno upravljanje prijevoznim sredstvom uz zamjenu za kaznu zatvora ili uvjetnu osudu, ako ne postupi po toj zabrani, primijenit će se odredbe člana 44. (*Rad za opće dobro na slobodi*) stav 5. i člana 66. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja određenih obaveza*) stav 5. ovog zakona.

Član 78

Oduzimanje predmeta

(1) Predmeti koji su na bilo koji način, u cjelini ili djelimično, upotrijebljeni ili su bili namijenjeni da budu upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela ili koji su nastali učinjenjem krivičnog djela bit će oduzeti ako su vlasništvo učinitelja.

(2) Predmeti iz stava 1. ovog člana bit će oduzeti i kad nisu vlasništvo učinitelja, ali time se ne dira u prava trećih osoba na naknadu štete od učinitelja.

Član 78a

(Zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom)

(1) Učinitelju krivičnog djela protiv života i tijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži kao i krivičnog djela uhođenja može se izreći sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom, ako postoji opasnost da bi učinitelj mogao ponoviti takvo krivično djelo.

(2) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom uključuje zabranu približavanja žrtvi na određenoj udaljenosti, zabranu pristupa u prostor oko mjesta stanovanja ili mjesta rada žrtve, kao i zabranu uznemiravanja ili komunikacije sa žrtvom, bilo putem informaciono - komunikacijskih tehnologija ili na drugi način.

(3) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni duže od pet godina, računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Prema učinitelju krivičnog djela koji prekrši zabranu približavanja i komunikacije sa žrtvom određenoj u uvjetnoj osudi, može se postupiti po odredbi člana 66. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Krivični zakon Federacije).

Član 78b

(Udaljenje iz domaćinstva)

(1) Sigurnosnu mjeru udaljenja iz domaćinstva sud može izreći učinitelju krivičnog djela protiv života i tijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži, ako postoji opasnost da bi učinitelj mogao ponovo počiniti krivično djelo prema članu domaćinstva.

(2) Sigurnosna mjera udaljenja iz domaćinstva može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni duže od pet godina, računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(3) Osoba kojoj je izrečena mjera iz stava (1) ovog člana dužna je, uz prisustvo policijskog službenika, odmah po pravosnažnosti presude napustiti stan, kuću ili drugi stambeni prostor koji čini domaćinstvo.

(4) Po proteku polovine trajanja sigurnosne mjere izrečene na osnovu stava (1) ovog člana, sud može, na prijedlog osuđenika, obustaviti njeno izvršenje, ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stava (1) ovog člana. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja.

(5) Prema učinitelju krivičnog djela koji ne postupi po sigurnosnoj mjeri udaljenja iz domaćinstva ili koji prekrši ovu mjeru, može se postupiti po odredbi člana 66. Krivičnog zakona Federacije.

Čl. 79-109

(brisani)

XI - GLAVA JEDANAESTA

OPĆE ODREDBE O IZVRŠENJU KRIVIČNOPRAVNIH SANKCIJA

Član 110

Izvršenje kazne zatvora

(1) Kazna zatvora izvršava se u zatvorenim, poluotvorenim ili otvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.

(2) Kazna dugotrajnog zatvora izvršava se u zatvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.

(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati i u ustanovama poluotvorenog tipa pod uvjetom da je osuđena osoba izdržala dvije trećine kazne dugotrajnog zatvora i pod uvjetom da uredno koristi vanzavodske pogodnosti.

(4) Na postupak premještaja osuđene osobe iz stava (3) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe o premještaju osuđenih osoba propisanih odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine.

(3) Kućni zatvor sa elektronskim nadzorom izvršava se u prostorijama u kojima osuđena osoba stanuje u mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

Član 111

Granice izvršenja kazni

Osoba prema kojoj se izvršava kazna lišava se prava ili se ona ograničava u pravima u skladu sa zakonom samo u granicama prijeko potrebnim da bi se ostvarila svrha pojedinih kazni.

Član 112

Rad osuđenih osoba

(1) Osoba osuđena na kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko ona na to pristane.

(2) Ako osuđena osoba traži ili pristane na rad, rad će joj se omogućiti.

(3) Rad osuđene osobe treba biti koristan i usklađen sa savremenim načinom vršenja iste vrste rada na slobodi, prema stručnim i drugim sposobnostima osuđenog.

Član 113

Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora

(1) Prema osobi koja je navršila 16 godina, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim kaznenopopravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila 18 godina života, ali nije navršila 23 godine života, kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da ona ne dođe u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila 23 godine života prije kraja izdržavanja kazne ostatak kazne se izvršava u kazneno-popravnoj ustanovi za odrasle.

(2) Prema mlađoj punoljetnoj osobi kazna se može izvršavati u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike sve dok je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja. Međutim, prema mlađoj se punoljetnoj osobi kazna ne može ni u kojem slučaju izvršavati u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike, ako bi to bilo na koji način bilo štetno za maloljetne osobe prema kojima se izvršava kazna maloljetničkog zatvora u toj ustanovi.

(3) Izbor posla za osuđenog maloljetnika vrši se prema njegovim sposobnostima i sklonostima za određenu vrstu posla, radi stručnog osposobljavanja, a prema mogućnostima koje postoje u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike. Mlađoj punoljetnoj osobi će se također omogućiti obrazovanje i stručno osposobljavanje, bez obzira na to izvršava li se kazna u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima krivično-popravnih ustanova za odrasle osobe.

(4) Radno vrijeme osuđenog maloljetnika određuje se tako da mu se omogući školovanje i stručno osposobljavanje i da mu ostane dovoljno vremena za fizički odgoj i razonodu.

(5) Osuđeni maloljetnik može biti uvjetno otpušten s izdržavanja kazne ako je izdržao trećinu kazne, ali ne prije nego što je proveo jednu godinu u krivično-popravnoj ustanovi. Za vrijeme uvjetnog otpusta sud može odrediti odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog tijela socijalne zaštite. Za opoziv uvjetnog otpusta primjenjuju se odredbe člana 46. (*Opoziv uvjetnog otpusta*) ovog zakona.

(6) Maloljetni osuđenik, osim u izuzetnim okolnostima, ima pravo održavati kontakte sa svojom obitelji putem pisama i posjeta.

XII - GLAVA DVANAESTA

LIŠENJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM I PRAVNE POSLJEDICE OSUDE

Član 114

Osnova oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

(1) Niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom.

(2) Korist iz stava 1. ovog člana oduzet će se sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno pod uvjetima propisanima ovim zakonom.

(3) *(brisano)*

Član 114a

Proširenо oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Kada se krivični postupak vodi za krivična djela iz glava XXII, XXIX i XXXI ovog zakona, sud može odlukom iz člana 114. stav (2) oduzeti i onu imovinsku korist za koju tužitelj pruži dovoljno dokaza da se opravdano vjeruje da je takva imovinska korist pribavljena počinjenjem ovih krivičnih djela, a počinitelj nije pružio dokaze da je korist zakonito pribavljena.

Član 115

Način oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

(1) Učinitelju će se oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a ako lišenje nije moguće, učinitelj će se obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi. Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može se oduzeti osobi na koju je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti ako je ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(2) Kad je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena s imovinom stečenom na zakoniti način, takva imovina može biti predmet oduzimanja, ali u mjeri koja ne premašuje procijenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

(3) Prihod ili drugi plodovi imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, ili imovine u koju je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom pretvorena ili imovine s kojom je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena, mogu biti predmet mjera

navedenih u ovom članu na isti način i u istoj mjeri kao i imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

Član 116

Zaštita oštećenog

(1) Ako je oštećenom u krivičnom postupku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će izreći lišenje imovinske koristi ukoliko ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev oštećenog.

(2) Oštećeni koji je u krivičnom postupku u pogledu svog imovinskopravnog zahtjeva upućen na parnični postupak, može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete vrijednosti ako pokrene parnični postupak u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti odluke kojom je upućen na parnični postupak i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

(3) Oštećeni koji u krivičnom postupku nije istaknuo imovinskopravni zahtjev može zahtijevati namirenje iz oduzete vrijednosti ako je radi utvrđenja svog zahtjeva pokrenuo parnični postupak u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravosnažnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

Član 117

Nastupanje pravnih posljedica osude

(1) Osude za određena krivična djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak ili gubitak određenih prava ili zabranu sticanja određenih prava.

(2) Pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kad je za krivično djelo učinitelju izrečena novčana kazna, sudska opomena ili uvjetna osuda ili kad je učinitelj oslobođen kazne.

(3) Pravne posljedice osude mogu se propisati samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su propisane.

Član 118

Vrste pravnih posljedica osude

(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava jesu:

a) prestanak vršenja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, trgovačkim društvima ili u drugim pravnim osobama;

b) prestanak zaposlenja ili prestanak vršenja određenog zvanja, poziva ili zanimanja;

c) oduzimanje dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti;

d) lišenje odlikovanja.

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava jesu:

a) zabrana vršenja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, trgovačkim društvima ili u drugim pravnim osobama;

b) zabrana sticanja određenih zvanja, poziva ili zanimanja ili unapređenja u službi;

c) zabrana sticanja dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti.

Član 119

Početak i trajanje pravnih posljedica osude

(1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravosnažnosti presude.

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava traju najduže deset godina od dana izdržane, oproštene ili zastarjele kazne, ako za pojedine pravne posljedice nije zakonom propisano kraće trajanje.

(3) Pravne posljedice osude prestaju brisanjem osude.

Član 120

Prestanak sigurnosnih mjera i pravnih posljedica osude na osnovu sudske odluke

(1) Sud može odlučiti o prestanku primjene sigurnosne mjere zabrane vršenja zvanja, djelatnosti ili dužnosti ako su protekle tri godine od dana njenog izricanja.

(2) Sud može odrediti da prestane pravna posljedica osude koja se sastoji u zabrani sticanja određenog prava kad proteknu tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oproštene kazne.

(3) Pri ocjeni hoće li odrediti prestanak primjene sigurnosne mjere ili pravne posljedice osude, sud će uzeti u obzir ponašanje osuđenog poslije osude, njegovu spremnost da naknadi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom i da vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, te druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost prestanka primjene sigurnosne mjere ili pravne posljedice osude.

(4) Prestanak pravne posljedice osude ne utiče na prava trećih osoba koja se zasnivaju na osudi.

XIII - GLAVA TRINAESTA

REHABILITACIJA, AMNESTIJA, POMILOVANJE I BRISANJE OSUDE

Član 121

Rehabilitacija

(1) Poslije izdržane, oproštene ili zastarjele kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, osuđene osobe uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu sticati sva prava, osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.

(2) Odredba stava 1. ovog člana primjenjuje se i na osobe na uvjetnom otpustu ako njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

Član 122

Amnestija

(1) Amnestijom se osobama koje su njome obuhvaćene daje oslobođenje od krivičnog gonjenja ili potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom

kaznom, određuje se brisanje osude, ili se ukida određena pravna posljedica osude.

(2) Amnestiju za krivična djela propisana ovim i drugim zakonom Federacije može dati Parlament Federacije, a za krivična djela propisana zakonom kantona skupština kantona.

(3) Amnestija se daje zakonom.

Član 123

Pomilovanje

(1) Pomilovanjem se poimenično određenim osobama daje potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, ili se određuje brisanje osude, ili se ukida ili određuje kraće trajanje sigurnosne mjere zabrane vršenja zvanja, aktivnosti ili funkcije, ili određene pravne posljedice osude.

(2) Pomilovanje za krivična djela koja spadaju u nadležnost Federacije može svojom odlukom dati predsjednik Federacije na osnovu posebnog zakona.

Član 124

Učinak amnestije i pomilovanja na prava trećih osoba

Davanjem amnestije ili pomilovanja ne utiče se na prava trećih osoba koja se zasnivaju na osudi.

Član 125

Brisanje osude

(1) Pod uslovom da počinitelj krivičnog djela nije ponovo osuđen za novo krivično djelo, osuda se briše po sili zakona kada proteknu sljedeći rokovi:

a) osuda kojom je počinitelj oslobođen kazne briše se iz kaznene evidencije ako osuđenik u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti presude ne počini novo krivično djelo,

b) uslovna osuda briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo,

c) osuda na novčanu kaznu i na kaznu zatvora u trajanju do jedne godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od tri godine od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo,

d) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko jedne do tri godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od pet godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo,

e) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko tri do pet godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od deset godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo,

f) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko pet do deset godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od 15 godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo.

(2) Sud može, na molbu osuđenika, odrediti da se iz kaznene evidencije briše osuda na kaznu zatvora u trajanju preko deset godina ako je protekao rok od 20 godina od dana izdržavanja, zastare ili oprosta kazne, a u tom vremenu osuđenik nije počinio novo krivično djelo.

(3) Prilikom odlučivanja o brisanju osude iz stava (2) ovog člana, sud će voditi računa o vladanju osuđenika poslije izdržavanja kazne, o prirodi krivičnog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.

(4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora i osuda zbog krivičnih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djeteta te krivičnih djela trgovina ljudima i organizirana trgovina ljudima učinjenih na štetu djeteta se ne briše.

(5) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje krivični postupak za novo krivično djelo.

(6) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje primjena mjera sigurnosti niti dok oduzimanje imovinske koristi pribavljene

krivičnim djelom nije potpuno izvršeno.

(7) Brisanjem osude iz kaznene evidencije pod uslovima iz st. (1) do (3) ovog člana počinitelj krivičnog djela smatra se neosuđivanim.

Član 125a

Podaci iz kaznene evidencije

(1) Podaci iz kaznene evidencije nisu javni podaci.

(2) Građanin ima pravo tražiti i dobiti podatke iz kaznene evidencije o sebi, ako su mu ti podaci potrebni za ostvarivanje prava ili interesa.

(3) Zamjena izrečene novčane kazne radom za opće dobro na slobodi ili kaznom zatvora, kao i zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi ili novčanom kaznom, upisuju se u kaznenu evidenciju.

XIV - GLAVA ČETRNAESTA

ODGOVORNOST PRAVNIH OSOBA ZA KRIVIČNA DJELA

Član 126

Odgovornost pravne osobe

(1) Glava ovog zakona propisuje odgovornost pravne osobe, izuzimajući Bosnu i Hercegovinu, Federaciju, Republiku Srpsku, Distrikt Brčko Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općinu i mjesnu zajednicu, za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe.

(2) Glava ovog zakona propisuje kazne i druge krivičnopravne sankcije koje se mogu izreći pravnoj osobi, te pravne posljedice osude pravne osobe za krivično djelo.

(3) Pod uvjetima propisanim zakonom, za određene pravne osobe može biti isključena ili ograničena primjena pojedinih kazni ili drugih krivičnopravnih sankcija koje se mogu izreći pravnim osobama.

(4) Krivični postupak protiv privrednih društava vodi se po odredbama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Član 127

Primjena ovog zakona prema mjestu učinjenja krivičnog djela u vezi sa krivičnom odgovornošću pravnih osoba

(1) Domaća i strana pravna osoba je, u skladu sa ovim zakonom, odgovorna za krivična djela počinjena na području Federacije.

(2) Domaća i strana pravna osoba koja ima sjedište na području Federacije ili u njoj obavlja svoju aktivnost je, u skladu sa ovim zakonom, odgovorna za krivično djelo učinjeno izvan Federacije, ako je krivično djelo učinjeno protiv Bosne i Hercegovine, Federacije, njenih državljana ili domaćih pravnih osoba.

(3) Domaća pravna osoba je, u skladu sa ovim zakonom, odgovorna za krivično djelo učinjeno izvan Federacije protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih osoba, pod uvjetima člana 13. (*Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji za krivična djela počinjena na području Bosne i Hercegovine*) ovog zakona.

Član 128

Osnovi odgovornosti pravne osobe

Za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe, odgovorna je pravna osoba:

a) kada smisao učinjenog krivičnog djela proizlazi iz zaključka, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravne osobe;

b) ili kad su rukovodeći ili nadzorni organi pravne osobe uticali na učinitelja ili mu omogućili da učini krivično djelo;

c) ili kad pravna osoba raspolaže protupravno ostvarenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale krivičnim djelom;

d) ili kad su rukovodeći ili nadzorni organi pravne osobe propustili dužni nadzor nad zakonitošću rada zaposlenika.

Član 129

Granice odgovornosti pravne osobe za krivično djelo

(1) Uz uvjete iz člana 128. (*Osnovi odgovornosti pravne osobe)* ovog zakona pravna je osoba odgovorna za krivično djelo i kad učinitelj za učinjeno krivično djelo nije kriv.

(2) Odgovornost pravne osobe ne isključuje krivicu fizičkih odnosno odgovornih osoba za učinjeno krivično djelo.

(3) Za krivična djela učinjena iz nehata pravna osoba može biti odgovorna pod uvjetima iz člana 128. tačke d. ovog zakona i u tom se slučaju pravna osoba može blaže kazniti.

(4) Kad u pravnoj osobi osim učinitelja nema druge osobe ili organa koji bi mogli usmjeravati ili nadzirati učinitelja, pravna osoba odgovara za učinjeno krivično djelo u granicama učiniteljeve odgovornosti.

Član 130

Odgovornost pri statusnoj promjeni pravne osobe

(1) Pravna osoba u stečaju može biti odgovorna za krivično djelo bez obzira na to je li krivično djelo učinjeno prije početka stečajnog postupka ili u međuvremenu, ali se pravnoj osobi u stečaju ne izriče kazna, već se izriče sigurnosna mjera oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(2) Kad je došlo do prestanka pravne osobe prije pravomoćnog okončanja krivičnog postupka, a u krivičnom je postupku utvrđena odgovornost te pravne osobe, kazne i ostale krivičnopravne sankcije izriču se pravnoj osobi koja je pravni sljednik pravne osobe kojoj je utvrđena krivična odgovornost, ako su njeni rukovodeći ili nadzorni organi prije prestanka pravne osobe znali za učinjeno krivično djelo.

(3) Pravnoj osobi koja je pravni sljednik pravne osobe kojoj je utvrđena odgovornost i čiji su rukovodeći ili nadzorni organi znali za učinjeno krivično djelo, izriče se sigurnosna mjera oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(4) Ako je do prestanka pravne osobe došlo po pravomoćno okončanom krivičnom postupku, izrečena se krivičnopravna sankcija izvršava po odredbama st. 2. i 3. ovog člana.

Član 131

Odgovornost pravne osobe za pokušaj

(1) Ako je učinitelj planirano krivično djelo započeo, ali ga nije dovršio pravna je osoba odgovorna po uvjetima iz člana 128. (*Osnovi odgovornosti pravne osobe*) ovog zakona ako zakon propisuje kažnjavanje i za pokušaj tog krivičnog djela.

(2) Pravna se osoba kažnjava za pokušaj kaznom propisanom za dovršeno krivično djelo, a može se i blaže kazniti.

(3) Ako su rukovodeći ili nadzorni organi pravne osobe spriječili učinitelja da dovrši započeto krivično djelo, pravna se osoba može osloboditi kazne.

Član 132

Produženo krivično djelo i odgovornost pravnih osoba

Kada je kod pravne osobe prisutan istovjetan osnov odgovornosti u pogledu više istovrsnih i vremenski povezanih krivičnih djela više počinitelja, pravna je osoba odgovorna kao da je počinjeno jedno krivično djelo.

Član 133

Saučesništvo pravnih osoba

(1) U slučaju da dvije ili više pravnih osoba učestvuje u učinjenju krivičnog djela, svaka je odgovorna po članu 128. (*Osnovi odgovornosti pravne osobe)* ovog zakona.

(2) Kod saučesništva pravnih osoba iz stava 1. ovog člana svaka pravna osoba odgovara kao da je jedina pravna osoba odgovorna za krivično djelo.

Član 134

Opći razlozi za ublažavanje kazne pravnoj osobi ili oslobođenje od kazne

(1) Pravna osoba čiji rukovodeći ili nadzorni organ dobrovoljno prijavi učinitelja nakon učinjenog krivičnog djela može se blaže kazniti.

(2) Pravna osoba čiji rukovodeći ili nadzorni organ nakon učinjenog krivičnog djela odluči vratiti protupravno pribavljenu imovinsku korist ili otkloni prouzrokovane štetne posljedice ili saopći podatke o

opravdanosti odgovornosti drugih pravnih osoba može se osloboditi kazne.

Član 135

Kazne za pravne osobe

Pravnim se osobama za krivična djela mogu izreći ove kazne:

a) novčana kazna;

b) kazna oduzimanja imovine;

c) kazna prestanka pravne osobe.

Član 136

Novčana kazna za pravne osobe

(1) Novčana kazna koja se izriče pravnoj osobi ne može biti manja od 5.000 KM niti veća od 5.000.000 KM.

(2) Ako je krivičnim djelom pravne osobe drugom prouzrokovana imovinska šteta ili je pribavljena protupravna imovinska korist, najveća mjera izrečene novčane kazne može iznositi dvostruki iznos te štete odnosno koristi.

(3) Ako se novčana kazna ne plati u roku utvrđenom presudom, bez odgađanja će se provesti postupak prisilne naplate.

Član 137

Kazna oduzimanja imovine

(1) Kazna oduzimanja imovine može se izreći za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom.

(2) Pravnoj se osobi može oduzeti najmanje polovina imovine ili veći dio imovine ili cjelokupna imovina.

(3) U slučaju stečajnog postupka kao posljedice izrečene kazne oduzimanja imovine, povjeritelji se mogu namiriti iz oduzete stečajne mase.

Član 138

Kazna prestanka pravne osobe

(1) Kazna prestanka pravne osobe može se izreći ako je aktivnost pravne osobe u cijelosti ili pretežno korištena za učinjenje krivičnih

djela.

(2) Uz kaznu prestanka pravne osobe, može se izreći i kazna oduzimanja imovine.

(3) Uz izrečenu kaznu prestanka pravne osobe sud će predložiti otvaranje postupka likvidacije.

(4) Iz imovine pravne osobe kojoj je izrečena kazna prestanka pravne osobe mogu se isplatiti povjeritelji.

Član 139

Odmjeravanje kazne pravnoj osobi

(1) Pri odmjeravanju kazne pravnoj osobi uzima se u obzir, pored općih pravila za odmjeravanje kazne iz člana 49. (*Opća pravila za odmjeravanje kazne*) ovog zakona i privredna snaga pravne osobe.

(2) Pri odmjeravanju novčane kazne za krivična djela za koja se uz novčanu kaznu izriče i kazna oduzimanja imovine, izrečena kazna ne smije prijeći polovinu imovine pravne osobe.

Član 140

Izricanje uvjetne osude pravnoj osobi

(1) Sud može pravnoj osobi za krivično djelo izreći uvjetnu osudu umjesto novčane kazne.

(2) Uvjetnom osudom sud može pravnoj osobi utvrditi novčanu kaznu do 1.500.000 KM i ujedno odlučiti da se ona neće izvršiti ako pravna osoba, u roku koji odredi sud a koji ne može biti kraći od jedne ni duži od pet godina, ne bude odgovorna za novo krivično djelo.

Član 141

Sigurnosne mjere za pravne osobe

Pravnoj se osobi mogu za krivično djelo izreći, pored sigurnosne mjere oduzimanja predmeta iz člana 78. (*Lišenje predmeta*) ovog zakona, ove sigurnosne mjere:

a) objava presude;

b) zabrana vršenja određene djelatnosti.

Član 142

Objava presude

(1) Sigurnosna mjera objave presude izriče se kad bi bilo korisno da javnost sazna za osudu, naročito ako bi objava presude bila od koristi za otklanjanje opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili za sigurnost prometa ili za zaštitu ili promicanje društvenih vrijednosti.

(2) S obzirom na značaj krivičnog djela i potrebu da javnost sazna za osudu, sud će ocijeniti hoće li se presuda objaviti u štampi, na radiju ili televiziji ili u više navedenih sredstava javnog informiranja, i ujedno hoće li se objaviti obraloženje presude u cijelosti ili u izvodu, uzimajući pritom u obzir da se načinom objave omogući obaviještenost svih u čijem je objava presude interesu.

Član 143

Zabrana obavljanja određene djelatnosti

(1) Mjerom sigurnosti zabrane obavljanja određene djelatnosti sud može pravnoj osobi zabraniti proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova, ili joj zabraniti bavljenje određenim poslovima prometa robe ili drugom djelatnošću odnosno djelatnostima.

(2) Sigurnosna mjera iz stava 1. ovog člana izriče se pravnoj osobi ako bi njezino daljnje bavljenje određenom djelatnošću bilo opasno za život ili zdravlje ljudi ili štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih osoba ili za privredu, ili ukoliko je pravna osoba u posljednje dvije godine prije počinjenog krivičnog djela već bila kažnjena za isto ili slično krivično djelo.

(3) Sigurnosna mjera iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od šest mjeseci do pet godina, računajući od pravosnažnosti presude.

Član 144

Oduzimanje imovinske koristi pravnoj osobi

Ukoliko pravna osoba počinjenim krivičnim djelom pribavi imovinsku korist, imovinska će se korist pribavljena krivičnim djelom pravnoj osobi oduzeti.

Član 145

Pravne posljedice osude pravne osobe

(1) Pravne posljedice osude pravne osobe za krivično djelo jesu:

a) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlašćenja ili koncesije, izdanih od organa strane države;

b) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlašćenja ili koncesije, izdanih od institucija u Federaciji.

(2) Pravne posljedice osude pravne osobe za krivično djelo mogu nastupiti i kad je pravnoj osobi za učinjeno krivično djelo izrečena novčana kazna.

Član 146

Zastarjelost gonjenja i izvršenja krivičnopravnih sankcija izrečenih pravnim osobama

(1) Na zastarjelost gonjenja pravne osobe primjenjuju se odredbe člana 15. (*Zastarjelost krivičnog gonjenja*) ovog zakona.

(2) Zastarjelost izvršenja kazne izrečene pravnoj osobi nastupa kad od pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

a) tri godine za izvršenje novčane kazne;

b) pet godina za izvršenje kazne oduzimanja imovine i kazne prestanka pravne osobe.

(3) Zastarjelost izvršenja sigurnosne mjere nastupa protekom:

a) šest mjeseci od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena sigurnosna mjera objave presude;

b) vremena jednakog onome koje je određeno za trajanje sigurnosne mjere zabrane vršenja određene djelatnosti.

Član 147

Zakoni koji propisuju krivična djela pravnih osoba

Pravne osobe mogu biti odgovorne za krivična djela iz ovog zakona i za druga krivična djela propisana zakonom u Federaciji.

Član 148

Kazne za krivična djela

(1) Za krivična djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine, pravna će se osoba kazniti novčanom kaznom do 850.000 KM ili do deseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

(2) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora preko tri godine, pravna će se osoba kazniti novčanom kaznom najmanje 2.500.000 KM ili do dvadeseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

(3) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom, pravnoj se osobi umjesto novčane kazne može izreći kazna oduzimanja imovine.

(4) Za krivična djela iz stava 1. ovog člana pravnom se licu umjesto novčane kazne može izreći kazna prestanka pravnog lica, pod uvjetima iz člana 138. (*Kazna prestanka pravnog lica)* ovog zakona.

POSEBNI DIO

XV - GLAVA PETNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV USTAVNOG PORETKA FEDERACIJE

Član 149

Napad na ustavni poredak Federacije

Ko upotrebom fizičke sile ili prijetnjom upotrebe fizičke sile pokuša promijeniti ustavni poredak Federacije ili svrgnuti njene najviše institucije, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 150

Ugrožavanje teritorijalne cjeline Federacije

Ko upotrebom sile ili prijetnjom upotrebe sile pokuša otcijepiti dio teritorije Federacije ili dio njene teritorije pripojiti drugom entitetu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 151

Dovođenje Federacije u položaj potčinjenosti ili ovisnosti

Građanin Federacije koji pokuša dovesti Federaciju u položaj potčinjenosti ili ovisnosti prema nekoj drugoj državi, kaznit će se

kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 152

Sprečavanje borbe protiv neprijatelja

Građanin Federacije koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba sprečava građane Federacije ili građane njenih saveznika da se bore protiv neprijatelja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 153

Služba u neprijateljskoj vojsci

(1) Građanin Federacije koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba služi u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama, ili sudjeluje u ratu ili oružanom sukobu boreći se protiv Federacije ili njenih saveznika, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ko vrbuje građane Federacije za službu u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama ili za sudjelovanje u ratu ili oružanom sukobu protiv Federacije ili njenih saveznika, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 154

Pomaganje neprijatelju

(1) Građanin Federacije koji za vrijeme rata pomaže neprijatelju u provođenju prisilnih mjera prema stanovništvu Federacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Građanin Federacije koji s ciljem pomaganja neprijatelju politički ili privredno sarađuje s neprijateljem za vrijeme rata, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 155

Podrivanje vojne i odbrambene moći

(1) Ko s ciljem umanjenja odbrambene moći Federacije uništi, učini neupotrebljivim ili omogući da pređu u neprijateljske ruke odbrambena postrojenja, objekti, položaji, naoružanje ili druga vojna i odbrambena sredstva ili preda trupe neprijatelju, ili ko u istom cilju

omete ili dovede u opasnost vojne ili odbrambene mjere, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 156

Oružana pobuna

(1) Ko učestvuje u oružanoj pobuni koja je usmjerena protiv ustavnog poretka Federacije ili njenih najviših institucija, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi učinjenjem krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 157

Špijunaža

(1) Ko tajnu Federacije ili vojnu ili službenu tajnu saopći, preda ili učini dostupnom stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja im služi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko na štetu Federacije za stranu državu ili organizaciju stvara obavještajnu službu u Federaciji ili njome rukovodi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ko stupi u stranu obavještajnu službu, prikuplja za nju podatke ili na drugi način pomaže njen rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko pribavlja tajnu Federacije ili vojnu ili službenu tajnu s ciljem da je saopći ili preda stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja im služi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 158

Odavanje tajne Federacije

(1) Ovlašćena osoba koja protivno zakonu ili drugom propisu Federacije donesenom na osnovu zakona, drugome saopći, preda ili učini dostupnim tajnu Federacije koja joj je povjerena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko drugome saopći ili preda, ili posreduje u saopćavanju ili predaji podatka ili isprave za koju zna da je tajna Federacije, a do koje je protupravno došao, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, ili ako je dovelo do ugrožavanja sigurnosti, privredne ili vojne moći Federacije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Ovlašćena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Nema krivičnog djela iz stava 2. ovog člana ako neko objavi ili posreduje u objavljivanju tajne Federacije čija je sadržina suprotna ustavnom poretku Federacije, s ciljem da javnosti otkrije povredu ustavnog poretka Federacije ako objavljivanje nema štetne posljedice za sigurnost Federacije.

Član 159

Upućivanje i prebacivanje oružanih grupa ljudi, oružja i municije na teritoriju Federacije

Ko na teritoriju Federacije upućuje ili prebacuje oružane grupe ljudi, teroriste, špijune, diverzante, oružje, eksploziv, otrove, opremu, municiju ili drugi materijal radi učinjenja krivičnih djela iz ove glave ovog zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 160

Unošenje opasnih materija u Federaciju

(1) Ko protivno propisima unese u Federaciju za život ili zdravlje ljudi štetne radioaktivne ili druge opasne materije ili otpatke, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko zloupotrebom svog položaja ili ovlašćenja protivno propisima omogući da se u Federaciju unesu za život ili zdravlje ljudi štetne

radioaktivne ili druge opasne materije ili otpaci, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 161

Ubistvo najviših službenika Federacije

Ko s umišljajem ugrožavanja ustavnog poretka Federacije ili sigurnosti Federacije usmrti službenu osobu institucija Federacije pri vršenju njene službe, ili predsjednika ili potpredsjednika Federacije, predsjednika Vlade Federacije, predsjedavajućeg doma Parlamenta Federacije, predsjednika Ustavnog suda Federacije, predsjednika Vrhovnog suda Federacije ili glavnog tužitelja Federacije kada nisu na funkciji, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 162

Otmica najviših službenika Federacije

(1) Ko s umišljajem ugrožavanja ustavnog poretka Federacije ili sigurnosti Federacije protupravno zatvori, drži zatvorenu ili na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja službenoj osobi institucija Federacije pri vršenju njene službe, s ciljem da nju ili nekog drugog prisili da što izvrši, ne izvrši ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ko s umišljajem ugrožavanja ustavnog poretka Federacije ili sigurnosti Federacije protupravno zatvori, drži zatvorenog ili na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja predsjedniku ili potpredsjedniku Federacije, predsjedniku Vlade Federacije, predsjedavajućem doma Parlamenta Federacije, predsjedniku Ustavnog suda Federacije, predsjedniku Vrhovnog suda Federacije ili glavnom tužitelju Federacije, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 163

Izazivanje narodnosne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti

(1) Ko javno izaziva ili raspaljuje narodnosnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost među konstitutivnim narodima i

ostalima koji žive u Federaciji, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prisilom, zlostavljanjem, ugrožavanjem sigurnosti, izlaganjem poruzi narodnosnih, etničkih ili vjerskih simbola, oštećenjem tuđih stvari, skrnavljenjem spomenika, spomen-obilježja ili grobova, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana počini zloupotrebom svoga položaja ili ovlaštenja kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini zloupotrebom položaja ili ovlasti, ili ako je zbog tog djela došlo do nereda, nasilja ili drugih teških posljedica za zajednički život konstitutivnih naroda i ostalih koji žive u Federaciji, kaznit će kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini javnim poricanjem ili opravdanjem genocida, zločina protiv čovječnosti ili počinjenih ratnih zločina utvrđenih pravosnažnom odlukom Međunarodnog suda pravde, Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju ili domaćeg suda kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 164

Kažnjavanje za najteže oblike krivičnih djela protiv ustavnog poretka Federacije

(1) Za krivično djelo iz čl. 149. (*Napad na ustavni poredak*), 150. (*Ugrožavanje cjelovitosti Federacije*), 155. (*Podrivanje vojne i odbrambene moći*), 156. (*Oružana pobuna*) i 157. (*Špijunaža*) ovog zakona, koje je imalo za posljedicu smrt jedne ili više osoba, ili je izazvalo opasnost za život ljudi, ili je praćeno teškim nasiljima i velikim razaranjima, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj s umišljajem usmrtio jednu ili više osoba, kaznit će se

kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 165

Osnivanje udruženja ili nabavljanje sredstava za učinjenje krivičnih djela iz ove glave ovog zakona

Ko osnuje udruženje u cilju učinjenja krivičnih djela iz ove glave ovog zakona, ili ko nabavi sredstva za učinjenje krivičnih djela iz ove glave ovog zakona, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

XVI - GLAVA ŠESNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Član 166

Ubistvo

(1) Ko drugoga usmrti, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

a) ko drugog usmrti na okrutan ili podmukao način;

b) ko drugog usmrti pri bezobzirnom nasilničkom ponašanju;

c) ko drugog usmrti iz mržnje;

d) ko drugog usmrti iz koristoljublja, radi učinjenja ili prikrivanja kog drugog krivičnog djela, iz bezobzirne osvete ili iz drugih niskih pobuda;

e) ko usmrti sudiju ili tužioca u vezi sa vršenjem njihove sudijske ili tužilačke dužnosti, službenu ili vojnu osobu pri obavljanju poslova sigurnosti ili dužnosti čuvanja javnog reda, hapšenja učinitelja krivičnog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda;

f) ko usmrti člana porodice ili blisku osobu;

g) ko usmrti dijete ili trudnu ženu.

Član 166a

(Teško ubistvo ženske osobe)

(1) Ko učini rodno zasnovano ubistvo ženske osobe, kaznit će se kaznom zatvora od deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Pri utvrđivanju krivičnog djela iz stava (1) ovog člana, uzet će se u obzir da je djelo učinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je učinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti ili je djelo učinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno zasnovanom nasilju.

Član 167

Ubistvo namah

Ko drugoga usmrti namah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 168

Prouzrokovanje smrti iz nehata

Ko prouzroči smrt drugog iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 169

Čedomorstvo

Majka koja usmrti svoje dijete za vrijeme ili izravno nakon poroda, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 170

(Učestvovanje u samoubistvu)

(1) Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u samoubistvu, pa ono bude učinjeno ili pokušano, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prema djetetu koje je navršilo 14 godina ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja svojim postupcima bitno smanjena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prema djetetu koje nije navršilo 14 godina ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kaznit će se po članu 166. (Ubistvo) stav (1) ovog zakona.

(4) Ko okrutno ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehata izazove samoubistvo ili pokušaj samoubistva te osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Član 171

(Protupravni prekid trudnoće)

(1) Ko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti ili učini prekid trudnoće ili je potakne ili joj pomogne učiniti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili učini prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava (1) ovog člana trudnoj ženi zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene ili je djelo učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz stava (2) ovog člana trudnoj ženi zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene ili je djelo učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Član 172

(Teška tjelesna ozljeda)

(1) Ko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozljeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad

ozljeđenog ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako ozlijeđeni umre zbog ozljede iz st. (1) i (2) ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do 12 godina.

(4) Ako je krivično djelo iz st. (1) do (3) ovog člana učinjeno prema djetetu ili trudnoj ženi ili članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, kaznit će se za krivično djelo iz stava (1) ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, za krivično djelo iz stava (2) ovog člana kaznom zatvora od dvije do deset godina, a za krivično djelo iz stava (3) ovog člana kaznom zatvora od tri do 15 godina.

(5) Ko krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(6) Ko krivično djelo iz st. (1) do (3) ovog člana učini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se za krivično djelo iz st. (1) i (2) kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, a za krivično djelo iz stava (3) kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 173

Lahka tjelesna ozljeda

(1) Ko drugog lahko tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje lahko naruši, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema djetetu ili trudnoj ženi ili osobi posebno ranjivoj zbog njezine teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) *(brisano)*

Član 173a

(Sakaćenje ženskih spolnih organa)

(1) Ko ženskoj osobi potpuno ili djelimično odstrani, obreže ili na drugi način izvrši sakaćenje vanjskih spolnih organa ili je na to

prinudi, potiče ili joj pomogne u tome, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno iz mržnje ili prema djetetu ili prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je uslijed krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana nastupila smrt ženske osobe, učinitelj će se za krivično djelo iz stava (1) ovog člana kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina, a za krivično djelo iz stava (2) kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Član 173b

(Prinudna sterilizacija)

(1) Ko na drugoj osobi izvrši operaciju u svrhu ili sa posljedicom onemogućavanja prirodne reprodukcije bez informiranog pristanka te osobe i razumijevanja postupka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana izvršeno iz mržnje ili prema djetetu ili članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je uslijed djela iz stava (1) ovog člana nastupila smrt osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Član 174

Učestvovanje u tuči

Ko učestvuje u tuči u kojoj je neko usmrćen ili je drugom nanesena teška tjelesna ozljeda za samo učestvovanje u tuči, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 175

Nepružanje pomoći

(1) Ko ne pruži pomoć osobi koja se nalazi u direktnoj životnoj opasnosti iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugog, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko ostavi drugog bez pomoći u životnoj opasnosti koju je sam prouzrokovao, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana prouzrokovana smrt osobe izložene opasnosti ili je teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 176

Napuštanje nemoćne osobe

(1) Ko nemoćnu osobu koja mu je povjerena ili o kojoj se je inače dužan brinuti ostavi bez pomoći u prilikama opasnim za život ili zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt ostavljene osobe ili je ona teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XVII - GLAVA SEDAMNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SLOBODE I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA

Član 177

Povreda ravnopravnosti čovjeka i građanina

(1) Ko na osnovu razlike u rasi, boji kože, narodnosnoj ili etničkoj pripadnosti, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, spolu, spolnoj sklonosti, jeziku, obrazovanju, društvenom položaju ili socijalnom porijeklu, uskrati ili ograniči građanska prava utvrđena međunarodnim ugovorom, ustavom, zakonom, drugim propisom ili općim aktom u Federaciji, ili ko na osnovu takve razlike ili pripadnosti ili kojeg drugog položaja daje pojedincima neopravdane povlastice ili pogodnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do

osam godina.

(3) Službena ili odgovorna osoba u institucijama u Federaciji koja suprotno propisima o ravnopravnoj upotrebi jezika i pisama konstitutivnih naroda i ostalih koji žive na teritoriji Bosne i Hercegovine uskrati ili ograniči građaninu da pri ostvarivanju svojih prava ili pri obraćanju organima vlasti i institucijama u Federaciji, trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama upotrijebi svoj jezik ili pismo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Službena ili odgovorna osoba u institucijama u Federaciji koja uskrati ili ograniči pravo građaninu na slobodno zapošljavanje na cijelom području Bosne i Hercegovine i pod jednakim propisanim uvjetima, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 178

Sprečavanje povratka izbjeglice ili raseljene osobe

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način spriječi izbjeglicu ili raseljenu osobu da se vrati u svoj dom ili da koristi svoju imovinu koja joj je bila oduzeta tokom neprijateljstava od 1991. godine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko učestvuje u grupi ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 179

Protupravno lišenje slobode

(1) Ko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili ga na drugi način liši slobode kretanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je protupravno lišenje slobode trajalo duže od trideset dana ili je učinjeno na okrutan način ili je osobi koja je protupravno lišena slobode zbog toga teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške

posljedice, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(3) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1. ovog člana osoba koja je protupravno lišena slobode izgubila život, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 179a

(Uhođenje)

(1) Ko ponovljeno prati ili uhodi drugu osobu ili s njom direktno ili preko treće osobe ili putem informaciono-komunikacijske tehnologije nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njenog člana porodice ili njoj bliske osobe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno u odnosu na člana porodice ili blisku osobu ili prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

Član 180

Otmica

(1) Ko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili koga drugog prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu, ili ko radi ostvarivanja cilja otmice iz stava 1. ovog člana prijeti da će taoca usmrtiti ili teško tjelesno ozlijediti, ili ako je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili organizirane grupe ljudi, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji dobrovoljno pusti na slobodu taoca prije nego je ostvaren njegov zahtjev radi kog je učinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Član 181

Iznuđivanje iskaza

(1) Službena osoba koja u vršenju službe upotrijebi silu, prijetnju ili drugi protupravan način s ciljem iznuđivanja iskaza ili koje druge izjave od osumnjičenika, optuženika, svjedoka, vještaka ili koga drugog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana praćeno teškim nasiljem ili ako su zbog iznuđenog iskaza nastupile naročito teške posljedice za osumnjičenika ili optuženika u krivičnom postupku, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 181a

(Prinuda)

Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 181b

(Psihičko nasilje)

(1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje ili putem informaciono - komunikacijske tehnologije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 182

Zlostavljanje u obavljanju službe

Službena osoba koja u obavljanju službe drugog zlostavlja, nanosi mu teže tjelesne ili duševne patnje, zastrašuje ga ili vrijeđa, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 183

Ugrožavanje sigurnosti

(1) Ko ugrozi sigurnost neke osobe ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili tijelo te osobe ili na taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko ugrozi sigurnost više osoba ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili organ tih osoba ili taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) *(brisano)*

Član 184

Narušavanje nepovredivosti doma

(1) Ko neovlašćeno prodre u tuđi dom ili zatvorene prostorije ili se na zahtjev ovlašćenika otamo ne udalji, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 185

Protuzakoniti pretres

Službena osoba koja u vršenju službe protuzakonito izvrši pretres stana, prostorija ili osoba, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 186

Povreda tajnosti pisma ili druge pošiljke

(1) Ko bez odobrenja otvori tuđe pismo ili brzojav ili kakvo drugo zatvoreno pismo ili pošiljku ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost ili neovlašteno zadrži, prikrije, uništi ili drugome preda tuđe pismo, brzojav, zatvoreno pismo ili pošiljku, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko neovlašćeno prodre u kompjutersku bazu osobnih podataka ili te podatke neovlašćeno koristi ili ih učini dostupnim drugoj osobi, kaznit će se zatvorom do šest mjeseci.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Službena osoba koja učini krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana u obavljanju službe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri

godine.

(5) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 3. ovog člana u obavljanju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 187

Neovlašćeno otkrivanje profesionalne tajne

(1) Advokat, branitelj, javni bilježnik, doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili drugi zdravstveni djelatnik, psiholog, djelatnik starateljstva, vjerski ispovjednik ili druga osoba koja neovlašćeno otkrije tajnu koju je saznala u vršenju svog zvanja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako neko tajnu otkrije u općem interesu ili interesu druge osobe koji je pretežniji od interesa čuvanja tajne.

Član 188

Neovlašćeno prisluškivanje i zvučno snimanje

(1) Ko putem posebnih naprava bez odobrenja prisluškuje ili zvučno snimi razgovor ili izjavu koja mu nije namijenjena ili omogući nepozvanoj osobi da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašćeno prisluškivana ili zvučno snimljena, ili ko neovlašćeno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računalnom sustavu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 189

Neovlašćeno optičko snimanje

(1) Ko fotografski, filmski ili na drugi način snimi drugu osobu bez njezinog pristanka u njezinim prostorijama ili ko takav snimak direktno prenese trećem ili ko mu takav snimak pokaže ili mu na koji drugi način omogući da se s njim direktno upozna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana i predmeti koji su nastali učinjenjem tih krivičnih djela oduzet će se.

(4) *(brisano)*

Član 189a

(Zloupotreba snimke spolno eksplicitnog sadržaja)

(1) Ko zloupotrijebi odnos povjerenja i bez pristanka snimane osobe učini dostupnim trećoj osobi snimku spolno eksplicitnog sadržaja koja je snimljena uz pristanak te osobe za osobnu upotrebu i na taj način povrijedi privatnost te osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko upotrebom računalnog sistema ili na drugi način izradi novu ili preinači postojeću snimku spolno eksplicitnog sadržaja i tu snimku upotrijebi kao pravu te time povrijedi privatnost osobe na toj snimci.

(3) Ko krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini putem računalnog sistema ili mreže ili na drugi način zbog čega je snimka postala dostupna većem broju osoba, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Snimke i posebne naprave kojima je učinjeno krivično djelo iz ovog člana će se oduzeti.

Član 190

Sprečavanje ili ometanje javnog okupljanja

(1) Ko uskrati ili omete pravo građana na javno okupljanje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini zloupotrebom svoga položaja ili ovlašćenja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 191

Sprečavanje štampanja i raspačavanja štampanog materijala

Ko protupravno spriječi štampanje, prodaju ili raspačavanje knjiga, časopisa, novina ili drugih štampanih materijala, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 192

Povreda prava na podnošenje žalbi i molbi

Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja zloupotrebom svog položaja ili ovlašćenja spriječi drugog da se koristi svojim pravom podnošenja žalbe, prigovora, molbe, predstavke ili pritužbe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 193

(Nedozvoljeno korištenje osobnih podataka)

(1) Ko grubo kršeći uvjete koji su propisani zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona prikuplja, obrađuje ili koristi osobne podatke fizičkih osoba, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini službena ili odgovorna osoba u vršenju službe ili javnih ovlašćenja kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 194

Uskraćivanje biračkog prava

Ko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborima za institucije u Federaciji, drugog protuzakonito ne uvede u birački popis ili ga izbriše s biračkog popisa ili mu na drugi način uskrati biračko pravo, s ciljem da ga spriječi u ostvarivanju njegovog biračkog prava, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 195

Povreda slobode odlučivanja birača

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, prinudom, podmićivanjem ili korišćenjem njegovog teškog imovinskog stanja ili na drugi protupravan način utiče na birača u Federaciji da na izborima za institucije u Federaciji ili prilikom glasanja o opozivu ili na

referendumu glasa za ili protiv pojedine liste, pojedinog kandidata, ili da glasa za ili protiv opoziva, za ili protiv prijedloga o kome se odlučuje referendumom, ili da uopće ne glasa, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

(2) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi sa izborima, glasanjem ili referendumom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 196

Prijevara pri glasanju

Ko na izborima za institucije u Federaciji ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji, glasa umjesto drugog pod njegovim imenom ili ponovo glasa ili pokuša ponovo glasati iako je već glasao, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 197

Povreda tajnosti glasanja

(1) Ko pri izboru za institucije u Federaciji ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji povrijedi tajnost glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način traži od građanina da kaže za koga je glasao ili kako je glasao ili je li glasao za ili protiv opoziva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi sa izborom ili glasanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 198

Izborna prijevara

Ko krivotvori rezultate izbora ili glasanja za institucije u Federaciji dodavanjem, lišenjem ili brisanjem glasova ili potpisa, netačnim

brojanjem glasova, neistinitim upisivanjem rezultata u izborne isprave ili na drugi način, ili objavi kao konačne rezultate izbora ili glasanja koji ne odgovaraju obavljenom glasanju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 199

Uništenje izbornih isprava

Ko na izborima za institucije u Federaciji pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji uništi, prikrije, ošteti ili oduzme kakvu ispravu o izborima ili o glasanju o opozivu ili kakav predmet koji služi za izbor ili za glasanje o opozivu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 199a

Davanje lažnih izjava tokom postupka imenovanja

(1) Ko sa ciljem obmanjivanja ili održavanja u obmani organa nadležnog za imenovanje u Federaciji o tome da li ispunjava uslove za imenovanje na položaj premijera ili ministra Vlade Federacije, odnosno za potvrdu na te položaje, tokom postupka imenovanja i potvrde na te položaje koji se provodi na osnovu zakona, da lažnu izjavu, u pisanom ili usmenom obliku, o podatku ili informaciji potrebnoj za utvrđivanje da li ispunjava uslove, a koju je obavezan po zakonu ili drugom propisu pružiti, te time prikrije ili izmijeni činjenice značajne za odluku o imenovanju ili potvrdi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako počinitelj dobrovoljno opozove svoju lažnu izjavu prije nego što je donesena konačna odluka o potvrđivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci, a može biti i oslobođen od kazne.

XVIII - GLAVA OSAMNAESTA

KRIVIČNA DJELA TERORIZMA

Član 200

Uzimanje talaca

(1) Ko drugoga zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja, ili ga drži i prijeti da će ga ubiti, ozlijediti ili nadalje zadržavati kao taoca, s ciljem da primora Federaciju da što učini ili ne učini, kao izričiti ili prešutni uvjet za oslobađanje taoca, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt otete osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj otetu osobu s umišljajem usmrtio, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 201

Terorizam

(1) Ko učini teroristički čin s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja organa vlasti u Federaciji da što učini ili ne učini, ili s ciljem ozbiljnog narušavanja ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, privrednih ili društvenih struktura jedinica u Federaciji, kaznit će kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj neku osobu s umišljajem usmrtio, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) *Teroristički čin*, u smislu ovog člana, podrazumijeva koju od sljedećih namjernih radnji koja, s obzirom na svoju prirodu ili okolnost može ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju:

a) napad na život osobe koji može prouzrokovati njenu smrt;

b) napad na tjelesnu cjelovitost osobe;

c) protupravno zatvaranje, držanje zatvorenom ili na drugi način lišenje ili ograničavanje slobode kretanja drugoj osobi, s ciljem da se

nju ili nekoga drugoga prisili da što učini, ne učini ili trpi (otmica), ili uzimanje talaca;

d) nanošenje velike štete objektima Federacije ili javnim objektima, prometnom sustavu, postrojenjima infrastrukture uključujući informatički sustav, nepomičnoj platformi koja se nalazi u kontinentalnom pojasu, javnom mjestu ili privatnoj imovini za koju štetu je vjerovatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne privredne štete;

e) otmicu zrakoplova, broda ili drugog sredstva javnog saobraćaja ili prijevoza robe;

f) proizvodnju, posjedovanje, sticanje, prijevoz, snabdijevanje, korišćenje ili osposobljavanje za korištenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja ili radioaktivnih materija, te istraživanje i razvoj biološkog i hemijskog oružja ili radioaktivnih materijala;

g) ispuštanje opasnih materijala ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s ciljem ugrožavanja ljudskih života;

h) ometanje ili zaustavljanje snabdijevanja vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom s ciljem ugrožavanja ljudskih života;

i) prijetnja učinjenjem kojeg djela iz tač. od a) do h) ovog stava.

Član 202

Finansiranje terorističkih aktivnosti

(1) Ko na bilo koji način, direktno ili indirektno, daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se upotrijebe ili znajući da će se upotrijebiti u cjelini ili djelimično za učinjenje:

a) krivičnog djela iz člana 200. (Uzimanje talaca) i člana 201. (Terorizam) ovog zakona;

b) drugog krivičnog djela koje može prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu ozljedu civilne osobe ili osobe koja aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima u oružanom sukobu, kad je svrha takvog djela, po njegovoj prirodi ili okolnosti, zastrašivanje stanovništva ili prisiljavanje organa vlasti u Federaciji da što učini ili ne učini, bez

obzira na to da li su terorističke aktivnosti izvršene i da li su sredstva korištena za izvršavanje terorističkih aktivnosti, bit će kažnjen kaznom zatvora od jedne do 10 godina.

(2) Kaznom iz stava (1) ovog člana bit će kažnjen onaj ko na bilo koji način, neposredno ili posredno, dâ ili prikupi ili na drugi način osigura sredstva:

a) s ciljem da se ona u potpunosti ili djelimično upotrijebe u bilo koju svrhu od terorističkih organizacija ili pojedinačnih terorista ili

b) znajući da će, u potpunosti ili djelimično, biti upotrijebljena za izvršenje krivičnih djela iz stava (1) ovog člana od strane terorističkih organizacija ili pojedinačnih terorista.

(3) Prikupljena sredstva namijenjena za izvršenje ili nastala izvršenjem krivičnog djela iz stava (1) ovog člana bit će oduzeta.

(4) Sredstvima iz st. (1) i (2) ovog člana smatraju se sredstva svake vrste, bilo da se sastoje u stvarima ili pravima, bilo materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, bez obzira na to kako su stečena te pravni dokumenti ili instrumenti u svakom obliku, uključujući i elektronske ili digitalne koji dokazuju vlasništvo ili pravo vlasništva nad imovinom uključujući, ali ne ograničavajući se na bankarske kredite, putničke čekove, bankarske čekove, novčane naloge, udjele, vrijednosne papire, obveznice, mjenice i kreditna pisma.

XIX - GLAVA DEVETNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I MORALA

Član 203

(Silovanje)

(1) Ko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Učinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi u pogledu postojanja pristanka iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ko drugu osobu upotrebom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samom sobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog bolesti, zavisnosti, trudnoće, invaliditeta, teže tjelesne ili duševne smetnje ili prema djetetu starijem od 15 godina ili na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način ili iz mržnje ili zajedno s jednim ili više učinitelja pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji ili uz upotrebu oružja ili opasnog oruđa ili ako je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 12 godina.

(5) Ko krivično djelo iz stava (3) ovog člana učini pod okolnostima iz stava (4) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od pet do 15 godina.

(6) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) i (3) ovog člana prouzrokovana smrt osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(7) Pristanak iz stava (1) ovog člana postoji ako je osoba svojom voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju i bila je sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takvog pristanka nema osobito ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz upotrebu prijetnje, prijevare, zloupotrebe položaja prema osobi koja se prema učinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanja stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.

Član 203a

(Spolno uznemiravanje)

(1) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili tjelesno neželjeno ponašanje spolne prirode koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(2) Ko spolno uznemirava drugu osobu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ko djelo iz stava (2) ovog člana učini prema osobi koja se prema njemu nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog uzrasta, bolesti, invaliditeta, trudnoće, teže tjelesne ili duševne smetnje, članu porodice, bliskoj osobi ili iz mržnje ili putem informaciono - komunikacijskih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Čl. 204-207

(brisani)

Član 208

(Bludne radnje)

(1) Ko u slučajevima iz člana 203. (Silovanje) ovog zakona, kada nije učinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, učini samo bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prema djetetu starijem od 15 godina ili ako djelo iz stava (1) ovog člana učini srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojitelj, staratelj, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, vaspitanja, čuvanja, staranja ili njege, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne godine do pet godina.

Član 209

(brisano)

Član 210

Navođenje na prostituciju

(1) Ko radi zarade ili druge koristi navodi, potiče ili namamljuje drugog na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili na bilo koji način učestvuje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Bez uticaja je za učinjenje krivičnog djela iz ovog člana da li se osoba koja se navodi, potiče ili namamljuje već ranije bavila prostitucijom.

(3)-(5) *(brisano)*

Član 210a

Trgovina ljudima

(1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom upotrebe sile ili drugim oblicima prinude, otmicom, prevarom ili obmanom, zloupotrebom vlasti ili uticaja ili položaja bespomoćnosti ili davanjem ili primanjem isplata ili drugih koristi kako bi privolio osobu koja ima kontrolu nad drugom osobom vrbuje, preveze, preda, sakrije ili primi osobu u svrhu iskorištavanja te osobe, bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Ko vrbuje, navodi, preveze, preda, sakrije ili primi osobu koja nije navršila 18 godina života u svrhu iskorištavanja prostitucijom ili drugim oblikom seksualnog iskorištavanja, prisilnim radom ili uslugama, prisilnim prosjačenjem, ropstvom ili njemu sličnim odnosom, služenjem, odstranjivanjem dijelova ljudskog tijela ili kakvim drugim iskorištavanjem, bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina.

(3) Iskorištavanje, u smislu ovog člana, podrazumijeva: prostituciju druge osobe ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili usluge, prisilno prosjačenje, ropstvo ili njemu sličan odnos, služenje, odstranjivanje dijelova ljudskog tijela ili kakvo drugo iskorištavanje.

(4) Ako je krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinila službena osoba prilikom obavljanja službene dužnosti, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora od najmanje 10 godina.

(5) Ko krivotvori, pribavi ili izda putnu ili ličnu ispravu ili koristi, zadržava, oduzima, mijenja, oštećuje, uništava putnu ili ličnu ispravu druge osobe u svrhu omogućavanja trgovine ljudima, bit će kažnjen kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(6) Ko koristi usluge žrtve trgovine ljudima bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je učinjenjem krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana prouzrokovano teže narušenje zdravlja, teška tjelesna povreda ili smrt osoba iz st. (1) i (2) ovog člana, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(8) Predmeti, prijevozna sredstva i objekti upotrijebljeni za učinjenje djela će se oduzeti.

(9) Na postojanje krivičnog djela trgovine ljudima bez uticaja je okolnost da li je osoba koja je žrtva trgovine ljudima pristala na iskorištavanje.

(10) Protiv žrtve trgovine ljudima koja je bila prisiljena od strane učinitelja krivičnog djela učestvovati u izvršenju drugog krivičnog djela, neće se voditi krivični postupak ako je takvo njeno postupanje bilo neposredna posljedica njenog statusa žrtve trgovine ljudima.

Član 210b

Organizirana trgovina ljudima

(1) Ko organizira ili rukovodi grupom ljudi, organiziranom grupom ljudi, ili grupom ljudi za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično cijelo iz člana 210a. (Trgovina ljudima) ovog zakona, bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina ili dugotrajnim zatvorom.

(2) Ko učini krivično djelo u okviru grupe iz stava (1) ovog člana bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina.

(3) Pripadnik grupe iz stava (1) ovog člana koji tu grupu ili udruženje otkrije može se osloboditi kazne.

XIXa. - GLAVA DEVETNAESTA

KRIVIČNA DJELA SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA

Član 210c

(Spolni odnošaj s djetetom mlađim od 15 godina)

(1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od 15 godina ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako djelo iz stava (1) ovog člana učini srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojitelj, staratelj, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, vaspitanja, čuvanja, staranja ili njege, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina.

(3) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno upotrebom sile ili prijetnje ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta ili na naročito svirep ili ponižavajući način ili od strane više osoba ili je uslijed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili trudnoća osobe prema kojoj je djelo učinjeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Ako je djelo iz stava (2) ovog člana učinjeno upotrebom sile ili prijetnje ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta ili na naročito svirep ili ponižavajući način ili od strane više osoba ili je uslijed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili trudnoća osobe prema kojoj je djelo učinjeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Ako je uslijed djela iz st. (1) do (4) ovog člana nastupila smrt djeteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

(6) Ko nad djetetom mlađim od 15 godina izvrši bludnu radnju ili ga navede da izvrši bludnu radnju s drugom osobom ili da nad samim sobom izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ko pod uvjetima iz st. (2) do (4) ovog člana nad djetetom mlađim od 15 godina izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od

jedne do osam godina.

(8) Učinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi u odnosu na životnu dob djeteta iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina, a ako je bio u otklonjivoj zabludi u odnosu na životnu dob djeteta iz stava (6) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(9) Neće se kazniti učinitelj za djelo iz st. (1) i (6) ovog člana ako razlika u dobi između osoba koje vrše spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju nije veća od tri godine.

Član 210d

(Spolna zloupotreba djeteta starijeg od 15 godina)

(1) Srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojitelj, staratelj, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili druga osoba koja izvrši obljubu ili s njom izjednačenu spolnu radnju s djetetom koje je navršilo 15 godina koje mu je povjereno na čuvanje, učenje, vaspitanje, staranje ili njegu ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se i ko izvrši obljubu ili s njom izjednačenu spolnu radnju s djetetom starijim od 15 godina, iskoristivši njegovu psihičku nezrelost ili lakomislenost ili stanje nemoći ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.

(3) Ko pod uvjetima iz st. (1) i (2) ovog člana izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 210e

(Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba)

(1) Punoljetna osoba koja osobi mlađoj od 15 godina, koristeći kompjutersku mrežu ili drugu informaciono-komunikacionu tehnologiju, dogovori sastanak radi vršenja obljube ili s njom

izjednačene spolne radnje ili radi proizvodnje pornografskog materijala ili radi drugih oblika spolnog iskorištavanja i koja preduzme radnje da do tog sastanka dođe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko prikuplja, daje ili prenosi podatke o osobi mlađoj od 15 godina radi učinjenja krivičnog djela iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 210f

(Zadovoljenje pohote pred djetetom)

(1) Ko pred djetetom mlađim od 15 godina čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote ili ko navede dijete mlađe od 15 godina da pred njim ili s drugom osobom čini takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ko pod okolnostima iz st. (1) i (2) člana 210d. pred djetetom starijim od 15 godina čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote ili ko navede dijete starije od 15 godina da pred njim ili pred drugom osobom čini takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 210g

(Navođenje djeteta na prostituciju)

(1) Ko radi zarade ili druge koristi dijete navodi, podstiče ili namamljuje na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga ili na bilo koji način učestvuje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, a znao je ili je bio dužan i mogao znati da se radi o djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko koristi seksualne usluge djeteta koje je navršilo 15 godina uz davanje bilo kakve naknade ili protuusluge, a znao je ili je bio dužan i mogao znati da se radi o djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko djelo iz stava (1) ovog člana izvrši prema više osoba, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko osobu za koju je znao ili bio dužan i mogao znati da je dijete, radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zloupotrebom ovlašćenja ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje seksualnih usluga ili ko koristi seksualne usluge tog djeteta uz naplatu, a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 15 godina.

(5) Ko oglašava pružanje seksualnih usluga djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Nije od značaja za postojanje djela da li se osoba koja se navodi, podstiče ili namamljuje već ranije bavila prostitucijom.

Član 210h

(Iskorištavanje djeteta radi pornografije)

(1) Ko navodi dijete na učestvovanje u snimanju dječje pornografije ili ko organizira ili omogući snimanje dječje pornografije, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko snimi, proizvede, nudi, čini dostupnim, distribuira, širi, uvozi, izvozi, pribavlja za sebe ili za drugoga, prodaje, daje, prikazuje ili posjeduje dječju pornografiju ili joj svjesno pristupa putem informaciono - komunikacionih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ko upotrebom sile, prijetnjom, obmanom, prijevarom, zloupotrebom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede dijete na snimanje dječje pornografije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. (1) do (3) ovog člana ili koji su nastali učinjenjem tih krivičnih djela će se oduzeti.

(5) Dijete se neće kazniti za proizvodnju i posjedovanje pornografskog materijala koji prikazuje njega osobno ili njega i drugo dijete ako su oni sami taj materijal proizveli i posjeduju ga uz pristanak svakog od njih i isključivo za njihovu osobnu upotrebu.

(6) Dječja pornografija u smislu ovog člana je materijal koji vizuelno ili na drugi način prikazuje dijete ili realno prikazano nepostojeće dijete ili osobu koja izgleda kao dijete u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe djece u seksualne svrhe.

(7) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili naučni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovog člana.

Član 210i

(Iskorištavanje djeteta za pornografske predstave)

(1) Ko navodi dijete na učestvovanje u pornografskim predstavama, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko upotrebom sile, prijetnjom, obmanom, prijevarom, zloupotrebom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede dijete da učestvuje u pornografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko zarađuje od pornografskih predstava u kojima učestvuje dijete ili na drugi način iskorištava dijete za pornografske predstave, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do 12 godina.

(4) Kaznom zatvora iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko posjećuje pornografsku predstavu ako je znao ili je morao i mogao znati da u njoj učestvuje dijete.

(5) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili upotrebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. (1) do (4) ovog člana ili koji su nastali učinjenjem tih krivičnih djela će se oduzeti.

(6) Pornografska predstava u smislu ovog člana je prikazivanje uživo ili putem informaciono-komunikacionih tehnologija pravog djeteta ili realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili spolnih organa pravog djeteta, realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete u seksualne svrhe.

Član 210j

(Upoznavanje djeteta s pornografijom)

(1) Ko djetetu mlađem od 15 godina proda, pokloni, prikaže ili javnim izlaganjem posredstvom računalnog sistema, mreže ili medija za pohranu računalnih podataka ili drugih vidova komunikacije ili na drugi način učini dostupnim spise, slike, audio-vizuelni materijal ili druge predmete pornografske sadržine ili mu prikaže pornografsku predstavu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili upotrebljeni za učinjenje krivičnog djela iz stava (1) ovog člana ili koji su nastali učinjenjem krivičnog djela će se oduzeti.

(3) Pornografijom u smislu ovog člana se smatra materijal koji vizuelno ili na drugi način prikazuje osobu u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe ljudi u seksualne svrhe.

(4) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili naučni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga člana.

Čl. 211-213

(brisani)

XX - GLAVA DVADESETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV BRAKA, PORODICE I MLADEŽI

Član 214

Dvobračnost

(1) Ko sklopi novi brak iako se u braku već nalazi, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko sklopi brak s osobom za koju zna da se u braku već nalazi.

Član 215

Omogućavanje sklapanja nedozvoljenog braka

Ovlašćena osoba pred kojom se brak sklapa ili matičar koji obavljajući svoju službenu dužnost omogući sklapanje braka koji je po zakonu zabranjen, ništavan ili se smatra nepostojećim, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 215a

(Prinudno sklapanje braka)

(1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom prisili drugu osobu da zaključi brak, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko radi učinjenja djela iz stava (1) ovog člana drugu osobu potiče da ode u inostranstvo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 216

(Izvanbračna zajednica s djetetom koje nije navršilo 16 godina)

(1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s djetetom koje nije navršilo 16 godina života, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko djetetu koje nije navršilo 16 godina života omogući izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede, a time ne čini neko drugo krivično djelo za koje je propisana teža kazna.

(3) Ko krivično djelo iz stava (2) ovog člana učini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 217

(Oduzimanje djeteta)

(1) Ko dijete protupravno oduzme roditelju, usvojitelju, staratelju ili ustanovi kojoj je povjereno ili ko ga protupravno zadržava ili sprečava da bude s osobom koja ima to pravo ili ko onemogući izvršenje izvršne odluke o staranju prema djetetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava (1) ovog člana dijete napustilo teritoriju Bosne i Hercegovine, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Učinitelj koji dobrovoljno preda dijete može se osloboditi kazne.

Član 218

Promjena porodičnog stanja

Ko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni porodično stanje djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 219

(Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta)

(1) Roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje funkcije zbrinjavanja ili odgoja djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja zlostavi dijete, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi ili na pretjerani rad ili na prosjačenje ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) i (2) ovog člana dijete teško tjelesno ozlijeđeno ili mu je teško narušeno zdravlje ili se zbog krivičnog djela iz st. (1) ili (2) ovog člana dijete odalo prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delikvenciji, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 219a

(Povreda privatnosti djeteta)

(1) Ko iznese ili prenese nešto iz osobnog ili porodičnog života djeteta ili suprotno propisima objavi djetetovu fotografiju ili otkrije identitet djeteta i time kod djeteta stvori stanje uznemirenosti ili ga izloži poruzi vršnjaka ili drugih osoba ili na neki drugi način ugrozi dobrobit djeteta, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana izvrši putem informaciono - komunikacione tehnologije, na javnom skupu ili na drugi način, zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ko djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini kao službena osoba ili u obavljanju profesionalne djelatnosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 220

Napuštanje djeteta

Ko napusti svoje nemoćno dijete s ciljem da ga se trajno riješi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 221

Povreda porodičnih obaveza

(1) Ko grubim kršenjem svojih zakonskih porodičnih obaveza ostavi u teškom položaju člana porodice koji nije u stanju sam o sebi skrbiti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt člana i koji je ostavljen u teškom položaju, ili je teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je zdravlje teško narušeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obavezu urednog izvršavanja svoje obaveze zbrinjavanja, odgoja i izdržavanja.

Član 222

(Nasilje u porodici)

(1) Ko fizičkim, seksualnim, psihičkim ili ekonomskim nasiljem ugrožava mir, tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku cjelovitost člana svoje porodice ili domaćinstva ili bliske osobe, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom, kaznit će se sa kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava (1) ovog člana upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) i (2) ovog člana, član porodice ili domaćinstva ili bliska osoba teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno ili ako je krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) do (3) ovog člana prouzrokovana smrt člana porodice ili domaćinstva ili bliske osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Član 222a

(Rodoskvrnuće)

(1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim srodnikom u pravoj liniji ili s bratom ili sestrom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 223

Izbjegavanje izdržavanja

(1) Ko izbjegava davanje izdržavanja za osobu koju je na osnovu izvršne sudske odluke ili izvršne nagodbe sklopljene pred drugim nadležnim organom dužan izdržavati, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obavezu urednog plaćanja izdržavanja te podmirenja dospjelih obaveza.

(3) Ako je učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ispunio svoju obavezu do okončanja glavnog pretresa, može se osloboditi kazne.

Član 224

Sprečavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu djeteta

(1) Ko sprečava izvršenje odgojnih i drugih mjera suda i nadležnih organa za zaštitu djeteta, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba na radu u organima ili ustanovama za zaštitu, odgoj ili radno osposobljavanje djeteta, koja u svomu radu očito nesavjesno postupa, pa zbog toga bude teško ugroženo zdravlje ili razvoj djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXI - GLAVA DVADESET PRVA

KRIVIČNA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Član 225

Prenošenje zarazne bolesti

(1) Ko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležni organ zdravstvene službe određuje preglede, dezinfekciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za suzbijanje ili sprečavanje zarazne bolesti kod ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko ne postupi po propisima ili naredbama iz stava 1. ovog člana u pogledu suzbijanja ili sprečavanja zaraznih bolesti kod životinja, pa zbog toga dođe do opasnosti prenošenja zarazne bolesti na ljude.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 226

Nepostupanje po zdravstvenim propisima za vrijeme epidemije

Ko za vrijeme epidemije kakve zarazne bolesti ne postupi po naredbama ili odlukama donesenim na osnovu propisa nadležnog organa kojim se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje epidemije, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 227

Prenošenje spolne bolesti

Ko znajući da je zaražen spolnom bolešću, spolnim odnošajem ili s njim izjednačenom spolnom radnjom ili na drugi način drugog spolno zarazi, ako time nije učinjeno krivično djelo teške tjelesne ozljede, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 228

Zapošljavanje lica oboljelih od zarazne bolesti

(1) Ko u bolnici, porodilištu, javnom domu, školi, privrednom društvu ili drugoj pravnoj osobi, obrtu ili kod samostalnog privrednika, u djelatnosti u kojoj se rukuje prehrambenim proizvodima ili koja obavlja higijenske usluge ili u sličnoj

djelatnosti, protivno zdravstvenim propisima, zaposli ili drži zaposlenom osobu koja boluje od zarazne bolesti, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 229

Nesavjesno liječenje

(1) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji obavljajući svoju aktivnost primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito neprikladan način liječenja ili ne primijeni odgovarajuće higijenske mjere, pa time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja neke osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se drugi zdravstveni djelatnik koji pri pružanju medicinske pomoći ili njege postupi nesavjesno i time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja neke osobe.

(3) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se drugi zdravstveni djelatnik koji krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz nehata.

Član 230

Samovoljno liječenje

(1) Ko drugog bez njegovog pristanka liječi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji preduzme hirurški ili drugi medicinski zahvat na tijelu drugog, bez njegovog izričitog i valjano pisanog pristanka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Nema krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana kad je zakonom propisano prisilno liječenje ili je liječenje hirurški ili drugi medicinski zahvat preduzet prema osobi koja nije pri svijesti ili je

nesposobna za rasuđivanje, a nije dostupan član uže porodice ili zakonski zastupnik, a odgodom liječenja ili zahvata bio bi ugrožen njezin život ili bi došlo do znatnog pogoršanja njenog zdravlja.

Član 231

Nedozvoljeno presađivanje dijelova ljudskog tijela

(1) Ko medicinski neopravdano uzme radi presađivanja dio ljudskog tijela s pristankom živog davaoca ili ko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela s pristankom primaoca, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko medicinski opravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca, ili ko medicinski opravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primaoca.

(3) Ko medicinski neopravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca ili ko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primaoca, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe prije nego što je smrt na propisani način utvrđena, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Ko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe iako zna da se ta osoba za života tome izričito pisano protivila, ili ko uzme radi presađivanja dio tijela umrlog djeteta ili umrle ili duševno bolesne osobe, bez izričitog pisanog pristanka njenog zakonskog zastupnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(6) Ko, za nagradu ili radi zarade, da dio svog tijela ili dio tijela druge žive ili umrle osobe, radi presađivanja, ili u tome posreduje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(7) Doktor medicine koji učini krivično djelo iz st. 1., 2. i 4. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a doktor medicine koji učini krivično djelo iz stava 3. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 232

Nepružanje medicinske pomoći

Doktor medicine, doktor stomatologije ili drugi zdravstveni djelatnik koji ne pruži neodgodivu medicinsku pomoć osobi kojoj je takva pomoć potrebna, iako je svjestan ili je mogao i morao biti svjestan da zbog toga može nastupiti teško narušavanje zdravlja ili smrt te osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 233

Nadriliječništvo

Ko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašćeno bavi liječenjem ili drugom zdravstvenom djelatnošću, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine i novčanom kaznom.

Član 234

Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica

(1) Ko proizvodi radi prodaje ili prodaje ili nudi na prodaju ili na drugi način stavlja u promet živežne namirnice, jelo, piće ili druge proizvode škodljive za zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Škodljive namirnice i predmeti oduzet će se.

Član 235

Nesavjesni pregled mesa za prehranu

(1) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski djelatnik koji pri pregledu stoke za klanje ili mesa namijenjenog prehrani ljudi postupi nesavjesno ili protivno propisima ne obavi pregled stoke ili mesa, pa time omogući stavljanje u promet mesa škodljivog za zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski djelatnik koji krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 236

Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica

(1) Ko škodljivom ili kakvom drugom materijom zagadi vodu koja ljudima služi za piće ili živežne namirnice, pa time prouzrokuje opasnost za život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Član 237

(Služenje alkoholnih pića djetetu)

Ko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži djetetu žestoko alkoholno piće ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo djeteta, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 238

Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga

(1) Ko neovlašćeno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi ili posreduje u prodaji ili kupovini ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet materije ili pripravke propisom proglašene opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko organizira grupu ljudi u cilju učinjenja krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, ili ko postane članom takve organizirane grupe ljudi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ko neovlašćeno izrađuje, nabavlja, posreduje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstancu za koje zna da su namijenjene proizvodnji opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Opojne droge i sredstva za njihovu proizvodnju oduzet će se.

Član 239

Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga

(1) Ko navodi drugog na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba ili stavi na raspolaganje

prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način drugom omogućuje uživanje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu, ili prema više osoba, ili ako su prouzrokovane naročito teške posljedice, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko neovlašteno posjeduje opojnu drogu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Opojne droge oduzet će se.

Član 240

Teška krivična djela protiv zdravlja ljudi

(1) Ako je krivičnim djelom iz člana 225. (*Prenošenje zarazne bolesti)* st. 1. i 2.; člana 228. (*Zapošljavanje osoba oboljelih od zarazne bolesti)* stav 1.; člana 229. (*Nesavjesno liječenje)* st. 1. i 2.; člana 233. (*Nadriliječništvo*); 234. (*Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica)* stav 1.; člana 235. (*Nesavjesni pregled mesa za prehranu*) stav 1. i člana 236. (*Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica*) stava 1. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je krivičnim djelom navedenim u stavu 1. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz člana 225. stav 3.; člana 228. stav 2.; člana 229. stav 3.; člana 234. stav 2.; člana 235. stav 2. i člana 236. stav 2. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina

(4) Ako je krivičnim djelom navedenim u stavu 3. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XXII - GLAVA DVADESET DRUGA

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRIVREDE, POSLOVANJA I SIGURNOSTI PLATNOG PROMETA

Član 241

Povreda ravnopravnosti u vršenju privredne djelatnosti

(1) Ko zloupotrebom svog službenog ili uticajnog položaja ili ovlašćenja ograniči slobodno kretanje ljudi, roba i kapitala na području Federacije, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili druge pravne ili fizičke osobe da se na teritoriji Federacije bavi prometom robe i usluga, ili ko stavi privredno društvo ili drugu pravnu ili fizičku osobu u neravnopravan položaj prema drugim osobama u pogledu uvjeta za rad ili za vršenje prometa robe i usluga ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga na području Federacije, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja zloupotrebom svog službenog položaja ili ovlašćenja ograniči slobodno kretanje ljudi, robe i kapitala između entiteta ili između entiteta i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili druge pravne ili fizičke osobe da se na području drugog entiteta ili Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine bavi prometom robe i usluga; ili stavi privredno društvo ili drugu pravnu ili fizičku osobu u neravnopravan položaj prema drugim osobama u pogledu uvjeta rada ili uvjeta vršenja prometa robe i usluga, ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga između entiteta i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 242

Nesavjesno privredno poslovanje

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja kršenjem zakona ili drugog propisa u Federaciji očito nesavjesno posluje pa time prouzrokuje znatnu imovinsku štetu toj pravnoj osobi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana prisilna likvidacija ili stečaj pravne osobe, učinitelj će se kazniti

kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 243

Prouzrokovanje stečaja

(1) Ko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje, obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina s ciljem da smanji buduću stečajnu masu, prekomjerno troši, otuđuje imovinu u bescijenje, preuzme nesrazmjernu obavezu, lahkomisleno koristi ili daje zajmove, sklopi posao s osobom nesposobnom za plaćanje, propusti blagovremeno naplatiti svoje tražbine ili na drugi način koji je u očitoj suprotnosti s urednim privređivanjem umanji svoju imovinu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 244

Lažni stečaj

(1) Ko u cilju izbjegavanja plaćanja svojih obaveza, prividnim ili stvarnim umanjenjem svoje imovine prouzrokuje stečaj tako što:

a) cijelu ili dio imovine prividno ili ispod tržišne vrijednosti proda, prikrije, besplatno ustupi ili uništi;

b) zaključi fiktivne ugovore o dugu ili prizna nepostojeće tražbine;

c) prikrije, uništi, preinači ili tako vodi poslovne knjige, isprave ili spise koje je po zakonu ili drugom propisu obavezan voditi, da se iz njih ne može utvrditi stvarno imovinsko stanje, ili to stanje sačinjavanjem lažnih isprava ili na drugi način prikaže takvim da se po toj osnovi može otvoriti stečaj, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako su krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovane teške posljedice povjeritelju, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 245

Zloupotreba u stečajnom postupku

(1) Ko u stečajnom postupku prijavi lažnu tražbinu ili tražbinu u lažnom isplatnom redu da bi time ostvario pravo koje mu ne pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se povjeritelj, član odbora povjeritelja ili stečajni upravitelj koji za sebe ili drugog primi imovinsku korist ili obećanje imovinske koristi da bi se donijela ili da se ne bi donijela određena odluka, ili da bi se na drugi način oštetio barem jedan povjeritelj u stečajnom postupku.

(3) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će ko povjeritelju, članu odbora povjeritelja ili stečajnom upravitelju dade ili obeća imovinsku korist radi učinjenja krivičnog djela iz stava 2. ovog člana.

Član 246

Oštećenje povjeritelja

(1) Ko znajući da je postao nesposoban za plaćanje isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg povjeritelja u povoljniji položaj i time ošteti najmanje jednog od svojih povjeritelja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja znajući da je pravna osoba postala nesposobna za plaćanje, u cilju izigravanja ili oštećivanja povjeritelja prizna neistinitu tražbinu, sastavi lažni ugovor ili drugom prijevarnom radnjom ošteti povjeritelja pravne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana šteta koja prelazi 500.000 KM, ili postupak sanacije ili stečaja prema oštećeniku, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 247

Zloupotreba ovlasti u privrednom poslovanju

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za tu pravnu osobu:

a) stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili izvan nje;

b) sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilansama, procjenama ili inventurom ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i ishoda poslovanja, pa time dovede u zabludu upravu pravne osobe pri donošenju odluka o poslovima upravljanja;

c) uskrati plaćanje poreznih i drugih fiskalnih obaveza utvrđenih zakonom;

d) sredstva kojima rapolaže koristi protivno njihovoj namjeni;

e) na drugi način grubo povrijedi ovlasti raspolaganja, korištenja ili upravljanja imovinom pravne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM, učinitelj će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Član 248

Zloupotreba u postupku privatizacije

(1) Ko u postupku privatizacije, s ciljem da sebi ili drugoj osobi pribavi kakvu korist, drugom nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog, smanji kupoprodajnu cijenu ili omogući kupnju znatno ispod cijene pravne osobe u privatizaciji, dajući netačne podatke ili skrivajući podatke o imovini, prihodima, teretima, rashodima i drugim pravima ili činjenicama od uticaja na utvrđivanje stvarne cijene, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 300.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 800.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(4) Službena ili odgovorna osoba koja, znajući za radnje iz stava 1. ovog člana, iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlašćenja, prekoračenjem granica svog službenog ovlašćenjai ili propuštanjem svoje službene dužnosti, učini ili propusti učiniti službenu radnju u

postupku privatizacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 249

Izrada lažne bilanse

Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu u pravnoj osobi izradi lažnu bilansu kojom se utvrđuje dobit ili gubitak te pravne osobe ili kojom se utvrđuje udio svakog člana pravne osobe u dobiti ili gubitku, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 250

Zloupotreba procjene

(1) Ovlašćeni procjenitelj koji prilikom procjene imovine pravne osobe zloupotrijebi svoju ovlast, pa time sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili drugom nanese kakvu štetu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 251

Prijevara u privrednom poslovanju

(1) Ko kao zastupnik ili predstavnik pravne osobe s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi toj ili drugoj pravnoj osobi, upotrebom nenaplativih akceptnih naloga, čekova za koje zna da nemaju pokriće ili na drugi način dovede nekoga u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine što učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 252

Sklapanje štetnog ugovora

(1) Ko kao zastupnik ili predstavnik pravne osobe u njezinoj privrednoj aktivnosti sklopi ugovor za koji zna da je za tu pravnu osobu štetan, ili sklopi ugovor protivno ovlašćenju i time prouzrokuje štetu pravnoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana za to primio protupravnu korist ili obećanje koristi ili ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta koja prelazi 200.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 253

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu

Ko u pravnoj osobi sklopi sporazum kojim se druga pravna ili fizička osoba ograničava u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili s određenim pravnim ili fizičkim osobama, ili sklopi sporazum kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj određenih pravnih ili fizičkih osoba na tržištu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 254

Odavanje i neovlašćeno pribavljanje poslovne tajne

(1) Ko neovlašćeno drugome saopći, preda ili na drugi način učini dostupnim poslovnu tajnu ili ko poslovnu tajnu pribavlja s ciljem da je preda nepozvanoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana s ciljem odnošenja poslovne tajne izvan zemlje, ili ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 255

Odavanje i korišćenje burzovnih tajnih podataka

(1) Ko poslovne podatke burze koji nisu pristupačni svim sudionicima burze saopći nepozvanoj osobi, ili ko dođe do takvih podataka, pa njihovim korištenjem na burzi ostvari protupravnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Član 256

Krivotvorenje vrijednosnih papira

(1) Ko izradi lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave, ili ko preinači takve prave vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj, ili ko pribavlja lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko lažni vrijednosni papir koji je primio kao pravi, znajući ili saznavši da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u opticaj, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Lažni vrijednosni papiri oduzet će se.

Član 257

Krivotvorenje kreditnih i ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja

(1) Ko s ciljem da je upotrijebi kao pravu izradi lažnu kreditnu karticu ili drugu karticu bezgotovinskog plaćanja, ili ko preinači takvu pravu karticu, ili ko takvu lažnu karticu upotrijebi kao pravu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(5) Lažne kreditne kartice i kartice za bezgotovinsko plaćanje oduzet će se.

Član 258

Krivotvorenje znakova za vrijednost

(1) Ko izradi lažne biljege, poštanske marke ili druge znakove za vrijednost izdate na osnovu propisa, ili ko preinači koji od takvih pravih znakova za vrijednost s ciljem da ih upotrijebi kao prave ili da ih drugom dade na upotrebu, ili ko takve lažne znakove za vrijednost upotrijebi kao prave ili ih s tim ciljem pribavi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako su znakovi za vrijednost iz stava 1. ovog člana veće vrijednosti, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko odstranjenjem žiga kojim se znakovi iz stava 1. ovog člana poništavaju ili kojim drugim načinom u svrhu ponovne upotrebe ide za tim da takvim znakovima dade izgled kao da nisu upotrijebljeni, ili ko takve upotrijebljene znakove za vrijednost upotrijebi ili proda kao da vrijede, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Lažni znakovi za vrijednost oduzet će se.

Član 259

Krivotvorenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega

(1) Ko s ciljem da ih upotrijebi kao prave izradi lažne pečate, žigove, marke ili druge znakove za obilježavanje domaće ili strane robe kojima se žigoše zlato, srebro, stoka, drvo ili neka druga roba, ili ko s istim ciljem takve prave znakove preinači, ili ko takve lažne znakove

upotrijebi kao prave, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko krivotvori mjere ili utege.

(3) Lažni znakovi, mjere i utezi oduzet će se.

Član 260

Izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za krivotvorenje

(1) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za izradu lažnog novca, lažnih kreditinih ili ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja ili lažnih vrijednosnih papira, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za izradu lažnih znakova za vrijednost izdatih na osnovu propisa ili lažnih znakova za obilježavanje robe, te lažnih mjera i utega, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Sredstva iz st. 1. i 2. ovog člana oduzet će se.

Član 261

Krivotvorenje ili uništenje poslovnih ili trgovačkih knjiga ili isprava

(1) Ko u poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spise koje je dužan voditi na osnovu zakona ili drugog propisa unese neistinite podatke ili ne unese neki važan podatak, ili svojim potpisom ili pečatom ovjeri poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis s neistinitim sadržajem, ili svojim potpisom ili pečatom omogući izradu poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spisa s neistinitim sadržajem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko neistinitu poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis upotrijebi kao da su istiniti, ili ko uništi, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivom poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis.

Član 262

Povreda pronalazačkog prava

Ko u poslovanju neovlašteno upotrijebi tuđi prijavljeni ili propisima zaštićeni pronalazak, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 263

Neovlašćeno korišćenje tuđeg modela i uzorka

(1) Ko na svom proizvodu u prometu neovlašćeno upotrijebi tuđi prijavljeni ili modelom ili uzorkom zaštićeni vanjski oblik, sliku ili crtež, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko neovlašćeno objavi predmet prijave tuđeg modela ili uzorka, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do pet godina.

Član 264

Neovlašćena upotreba tuđe tvrtke

Ko se u cilju obmane kupca ili korisnika usluga posluži tuđom tvrtkom, žigom, zaštitnim znakom ili posebnom oznakom robe ili unese pojedina obilježja tuđe oznake u svoju tvrtku, žig, zaštitni znak ili posebnu oznaku robe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 265

Obmana kupaca

(1) Ko s ciljem obmane kupaca stavi u promet proizvode s oznakom u koju su uneseni podaci koji ne odgovaraju sadržaju, vrsti, porijeklu ili kakvoći proizvoda, ili stavi u promet proizvode koji po svojoj težini ili kakvoći ne odgovaraju onome što se redovno pretpostavlja kod takvih proizvoda, ili stavi u promet proizvode bez oznake o sadržaju, vrsti, porijeklu ili kakvoći proizvoda kad je takva oznaka propisana, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ko s ciljem obmane kupaca lažno objavi sniženje cijene proizvoda, rasprodaju robe po sniženim cijenama ili na drugi način lažnom reklamom obmanjuje kupce u pogledu cijene proizvoda koje prodaje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 266

Nedozvoljena trgovina zlatnim novcem i zlatom

(1) Ko se protivno propisima bavi trgovinom zlatnim novcem ili zlatom u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je učinitelj djela iz stava 1. ovog člana organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Zlatni novac ili zlato koje je bilo predmetom nedozvoljene trgovine oduzet će se.

Član 267

Nedozvoljena trgovina

(1) Ko, nemajući ovlašćenja za trgovinu, nabavi robu ili druge predmete opće potrošnje u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM u cilju prodaje, ili ko se neovlašćeno u većem obimu bavi trgovinom ili posredovanjem u trgovini ili zastupanjem u prometu roba i usluga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je učinitelj djela iz stava 1. ovog člana organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, ili je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 30.000 KM, ili se radi o robi ili predmetima čiji je promet zabranjen ili ograničen propisima, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Roba i predmeti nedozvoljene trgovine oduzet će se.

Član 268

Obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti

(1) Ko s ciljem da za sebe ili drugog pribavi kredit, ulagačka sredstva, subvencije ili kakvu drugu pogodnost, davatelju kredita ili osobi nadležnoj za odobravanje pogodnosti dade neistinite ili nepotpune podatke o imovinskom stanju ili druge podatke značajne za dobijanje kredita ili druge pogodnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stava 1. ovog člana u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stava 1. ovog člana u vrijednosti koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ko dobijeni kredit, ulagačka sredstva, subvenciju ili kakvu drugu pogodnost iskoristi u drugu svrhu od one za koju su mu ta sredstva odobrena, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do dvije godine.

Član 269

Nedozvoljeno bavljenje bankarskom djelatnošću

(1) Ko se bez odobrenja ili protivno uvjetima pod kojima je odobrenje dano bavi bankarskom djelatnošću, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 270

Nedozvoljena proizvodnja

(1) Ko proizvede ili preradi robu čija je proizvodnja ili prerada zabranjena, ako takvim djelom nije učinjeno drugo krivično djelo s propisanom težom kaznom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Roba iz stava 1. ovog člana i sredstva za njenu proizvodnju ili preradu oduzet će se.

Član 271

Zloupotreba čeka i kartice

(1) Ko zloupotrebom čeka, kreditne ili druge kartice bezgotovinskog plaćanja na čiju upotrebu ima pravo, banku ili drugu pravnu osobu obaveže na isplatu iznosa za koji zna da nema pokrića, a koji je ugovorom o upotrebi čekova ili kartice izričito zabranjen, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj se će kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Član 272

Pranje novca

(1) Ko novac ili drugu imovinu za koje zna da su pribavljeni učinjenjem krivičnog djela direktno ili indirektno primi, zamijeni, drži, raspolaže njima, koristi u privrednom ili drugom poslovanju, vrši konverziju ili njihov prijenos ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti njihovu prirodu, izvor, lokaciju, raspolaganje, kretanje, vlasništvo ili drugo pravo, a takav novac ili imovinska korist su pribavljeni učinjenjem krivičnog djela koje je propisano zakonom u Federaciji, bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je učinitelj djela iz stava (1) ovog člana istovremeno i učinitelj ili saučesnik u krivičnom djelu kojim je pribavljen novac ili imovinska korist iz prethodnog stava, bit će kažnjen kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je novac ili imovinska korist iz stava (1) ovog člana velike vrijednosti, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora od jedne do 10 godina.

(4) Ako djela iz st. (1), (2) i (3) ovog člana izvrši više lica koja su se udružila za vršenje takvih djela, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora od dvije do 12 godina.

(5) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana učinitelj postupio iz nehata u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom, bit će kažnjen novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(6) Novac, imovinska korist, prihod, profit ili druga korist iz imovinske koristi ostvarene krivičnim djelom iz st. od (1) do (4) ovog člana će se oduzeti.

XXIII - GLAVA DVADESET TREĆA

KRIVIČNA DJELA IZ OBLASTI POREZA

Član 273

Porezna utaja

(1) Ko za sebe ili drugog izbjegne plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom u Federaciji ili doprinosa socijalnog osiguranja propisanih u Federaciji, ne dajući zahtjevane podatke ili dajući lažne podatke o svom stečenom oporezivom prihodu ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa takvih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 10.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 200.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 274

Lažna porezna isprava

(1) Ko izda lažnu ispravu čije se podnošenje zahtijeva po poreznom zakonodavstvu u Federaciji, ili ko ne izda ispravu čije se izdavanje po poreznom zakonodavstvu u Federaciji zahtijeva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u odnosu na veći broj isprava, ili ako je ugrožena naplata većeg iznosa javnog prihoda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 275

Nepravilno izdvajanje sredstava pravnih osoba

Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je po poreznom zakonodavstvu u Federaciji naročito odgovorna za porezne obaveze pravne osobe, a koja je odobrila izdvajanje sredstava pravne osobe u druge svrhe, a ne za plaćanje porezne obaveze pravne osobe, pa je time prouzrokovana nesposobnost pravne osobe za blagovremeno podmirenje porezne obaveze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 276

Podnošenje lažne porezne prijave

Ko dostavi poreznom tijelu lažnu prijavu ili drugi lažni podatak čije se podnošenje po poreznom zakonodavstvu u Federaciji zahtijeva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 277

Sprečavanje poreznog službenika u obavljanju službene radnje

(1) Ko silom ili prijetnjom upotrebe sile sprečava ili nastoji spriječiti poreznog službenika u obavljanju njegove službene dužnosti, ili ko ga na isti način prisili ili nastoji prisiliti da službenu funkcija ne obavi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj poreznog službenika uvrijedi ili zlostavi, ili ga lahko tjelesno ozlijedi, ili prijeti upotrebom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika, može se osloboditi kazne.

Član 278

Napad na poreznog službenika u obavljanju službene dužnosti

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti poreznog službenika ili osobu koja poreznom službeniku pomaže u otkrivanju i istrazi

povrede poreznih propisa u Federaciji, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj poreznog službenika ili osobu koja poreznom službeniku pomaže lahko tjelesno ozlijedi, ili prijeti upotrebom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj poreznog službenika ili osobu koja poreznom službeniku pomaže teško tjelesno ozlijedio, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Učinitelj krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika ili osobe koja poreznom službeniku pomaže, može se osloboditi kazne.

(5) Krivična djela iz st. od 1. do 3. ovog člana odnose se i na službene osobe u Federaciji koje vrše poslove otkrivanja i istrage povrede poreznih propisa.

XXIV - GLAVA DVADESET ČETVRTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV RADNIH ODNOSA

Član 279

Povreda ravnopravnosti u zapošljavanju

Ko uskrati ili ograniči pravo građanima na slobodno zapošljavanje na području Federacije pod jednakim uvjetima koji vrijede u mjestu zapošljavanja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 280

Povreda prava iz radnog odnosa

Ko kršenjem propisa ili općeg akta ili kolektivnog ugovora o zasnivanju ili prestanku radnog odnosa, o plaći ili drugim primanjima, o radnom vremenu, o odmoru ili odsustvu, zaštiti žena, mladeži i invalida ili o zabrani prekovremenog ili noćnog rada uskrati ili ograniči zaposleniku pravo koje mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 281

Povreda prava za vrijeme privremene nezaposlenosti

Ko kršenjem propisa ili općeg akta o pravima građana za vrijeme privremene nezaposlenosti drugom uskrati pravo koje mu po tom propisu ili općem aktu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 282

Povreda prava iz socijalnog osiguranja

Ko kršenjem propisa ili općeg akta o socijalnom osiguranju uskrati ili ograniči nekoj osobi pravo iz socijalnog osiguranja koje joj pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 283

Zloupotreba prava iz socijalnog osiguranja

Ko lažnim prikazivanjem da je bolestan ili prouzrokovanjem bolesti ili nesposobnosti za rad postigne da mu se iz socijalnog osiguranja prizna pravo koje mu inače po propisu ili općem aktu ne bi pripalo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 284

Neizvršenje odluke o vraćanju na rad

Službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi ili samostalni privrednik koji ne postupi po pravomoćnoj odluci kojom je odlučeno o vraćanju radnika na rad, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 285

Nepoduzimanje mjera zaštite pri radu

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi ili samostalni privrednik koji kršenjem zakona ili drugog propisa ili općeg akta o mjerama zaštite pri radu ne provede propisane mjere zaštite pri radu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obavezu da u određenom roku postupi po propisima o mjerama zaštite pri radu.

XXV - GLAVA DVADESET PETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV IMOVINE

Član 286

Krađa

(1) Ko tuđu pokretninu oduzme drugom s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protupravu imovinsku korist, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je ukradena stvar male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji ukradenu stvar vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 287

Teška krađa

(1) Kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kaznit će se ko krađu (član 286. *Krađa*, stav 1.) učini:

a) obijanjem, provaljivanjem ili drugim savladavanjem većih prepreka da dođe do tvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajni, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora;

b) na naročito opasan ili naročito drzak način;

c) iskorišćavanjem stanja nastalog požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom;

d) iskorišćavanjem bespomoćnosti ili drugog naročito teškog stanja druge osobe.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se učinitelj krivičnog djela krađe (član 286. stav 1.):

a) ako je ukradena stvar velike vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti;

b) ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je stvar ukradena iz vjerske ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede;

c) ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od naročitog naučnog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značenja ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.

(3) Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kaznit će se ko učini krađu (član 286. stav 2.) na način i pod okolnostima iz stava 1. ili stava 2., tač. 2. i 3. ovog člana.

(4) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se ko krađu (član 286. stav 1.) učini u sastavu grupe ljudi, ili ako je sa sobom imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi počinjenja djela.

Član 288

Razbojnička krađa

(1) Ko je zatečen pri učinjenju krivičnog djela krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, upotrijebi silu protiv neke osobe ili prijetnju da će izravno napasti na njezin život ili tijelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem teško tjelesno ozlijeđena, ili je to krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem usmrćena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 289

Razbojništvo

(1) Ko upotrebom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na njezin život ili organ oduzme tuđu pokretninu s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protupravnu imovinsku korist ili da je protupravno prisvoji, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem teško tjelesno ozlijeđena, ili je to krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrebljeno oružje ili opasno oruđe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem usmrćena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 290

Utaja

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist protupravno zadrži tuđu pokretninu koja mu je povjerena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Staratelj koji učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je utajena stvar od posebnog kulturnog, povijesnog, naučnog ili tehničkog značenja, ili ako je utajena stvar velike vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je utajena stvar male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(5) Kaznom iz stava 4. ovog člana kaznit će se ko tuđu pokretninu koju je našao ili do koje je slučajno došao protupravno zadrži s ciljem da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist.

(6) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1., 4. i 5. ovog člana koji utajenu stvar vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 291

Oduzimanje tuđe pokretnine

(1) Ko bez cilja pribavljanja imovinske koristi protupravno oduzme ili zadrži tuđu pokretninu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako se krivično djelo iz stava 1. ovog člana odnosi na prijevozno sredstvo pokušaj će se kazniti.

(3) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana koji oduzetu stvar, koja nije prijevozno sredstvo, vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 292

Protupravno zauzimanje nekretnine od općeg značaja

(1) Ko protupravno zauzme nekretninu koja je građevinsko zemljište ili njegov dio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako se krivično djelo iz stava 1. ovog člana odnosi na nekretninu koja je proglašena javnim dobrom, spomenikom kulture, prirodnom rijetkošću ili drugim prirodnim bogatstvom ili je dio zaštićene šume ili druge šume s posebnom namjenom, nacionalnog parka ili drugog posebno zaštićenog teritorija prirode ili zemljišta posebne namjene, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 293

Oštećenje tuđe stvari

(1) Ko ošteti, uništi ili učini neupotrebljivom tuđu stvar, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko ošteti, izobliči, uništi ili učini neupotrebljivom tuđu stvar koja služi za vjerske svrhe, kulturno dobro koje se nalazi na javnom mjestu, posebno zaštićeni objekt prirode, umjetnički predmet, stvar od naučnog ili tehničkog značenja, stvar koja se nalazi u javnoj zbirci ili je izložena za javnost ili stvar koja služi za javne potrebe ili koja uljepšava trgove, ulice ili parkove, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko učini djelo iz stava 1. ovog člana iz mržnje.

Član 294

Prijevara

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili

tuđe imovine što učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako šteta prelazi 30.000 KM, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je šteta male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini samo s ciljem da drugog ošteti, a bez cilja da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 295

Iznuda

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugog da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, ili je pribavljena znatna imovinska korist ili je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili grupe za organizirani kriminal, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 296

Ucjena

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist zaprijeti drugom da će protiv njega ili njemu bliske osobe otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prisili da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena znatna imovinska korist, ili je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi

ili grupe za organizirani kriminal, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 297

Zloupotreba povjerenja

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist, zastupajući interese neke osobe ili brinući se o njezinoj imovini ne ispuni svoju na zakonu zasnovanu dužnost ili zloupotrijebi zakonom ili ugovorom data mu ovlašćenja, pa ošteti osobu čije interese zastupa ili o čijoj se imovini brine, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Staratelj ili advokat koji učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana koji prouzrokovanu štetu naknadi oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 298

Lihvarstvo

(1) Ko iskorišćujući nuždu, teške imovinske ili stambene prilike, nedovoljno iskustvo, lahkomislenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja druge osobe, primi od nje ili s njom ugovori za sebe ili drugog imovinsku korist koja je u očitom nesrazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obavezao dati ili učiniti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako su krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovane teške posljedice oštećenom, učinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko se bavi davanjem zajmova uz ugovaranje nesrazmjerne imovinske koristi.

Član 299

Prijevara povjeritelja

(1) Ko s ciljem da osujeti ostvarenje prava na stvari, otuđi, uništi ili oduzme svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo ili pravo

uživanja i time ga ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko uništi, prividno proda ili učini neupotrebljivom svoju cjelokupnu imovinu ili neki njen sastavni dio ili prizna neistinitu tražbinu, sklopi lažni ugovor ili nekom drugom prijevarnom radnjom prividno ili stvarno pogorša svoje imovinsko stanje i time umanji mogućnost ili spriječi namirenje najmanje jednog od svojih povjeritelja.

Član 300

Prikrivanje

(1) Ko stvar za koju zna da je pribavljena krivičnim djelom ili ono što je za nju dobiveno prodajom ili zamjenom kupi, primi u zalog ili na drugi način pribavi, prikrije ili proda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini ne znajući da je stvar pribavljena krivičnim djelom, iako je to po okolnostima slučaja mogao znati, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 301

Paljevina

(1) Ko zapali tuđu kuću ili drugu zgradu namijenjenu stanovanju ili privrednom korištenju, ili tuđu poslovnu zgradu ili zgradu u javnoj upotrebi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta koja prelazi 100.000 KM ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno s ciljem prijevare osiguravajućeg društva, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

Član 302

Zloupotreba osiguranja

(1) Ko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu, uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja, gubitka ili krađe i zatim prijavi štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja, sebi prouzrokuje takvo oštećenje, ozljedu ili narušenje zdravlja i zatim prijavi štetu.

(3) Učinitelj djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji odustane od odštetnog zahtjeva prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

XXVI - GLAVA DVADESET ŠESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV OKOLIŠA, POLJOPRIVREDE I PRIRODNIH DOBARA

Član 303

Onečišćenje okoliša

(1) Ko kršenjem propisa onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok, more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi čistoću, kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok, more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi čistoću i kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzrokuje uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja u širem području.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(6) Ako je krivičnim djelom iz stava 3. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je krivičnim djelom iz stava 3. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 304

Ugrožavanje okoliša napravama

(1) Ko protivno propisima stavi u djelovanje ili rukuje napravama, ili odstupi od proizvodnih postupaka kojima se oslobađaju štetne tvari koje mogu ugroziti kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora na širem području, te morskih ekosustava i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja kršenjem propisa propusti postaviti naprave za prečišćavanje ili dopusti izgradnju, stavljanje u pogon ili upotrebu pogona koji onečišćuje okolinu, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

Član 305

Ugrožavanje okoliša otpadom

(1) Ko protivno propisima odbacuje, odlaže, skuplja, skladišti, obrađuje i prevozi otpad ili uopće njime postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotoka, mora, morskog dna ili morskog podzemlja na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko odbacuje, odlaže, skuplja, obrađuje i prevozi otpad ili uopće s njim postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotoka, mora, morskog dna ili morskog podzemlja i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzrokuje i uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja na širem području.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 306

Ugrožavanje okoliša bukom

(1) Ko protivno propisima proizvede buku koja je pogodna prouzrokovati teže oštećenje zdravlja više osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 307

Proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja

(1) Ko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili sprečavanje zaraze kod životinja koja su opasna za njihov život ili zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili širenje zarazne bolesti, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Član 308

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći

(1) Veterinar ili ovlašteni veterinarski pomoćnik koji pri pružanju veterinarske pomoći propiše ili primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito nepravilan način liječenja ili uopće nesavjesno postupa pri

liječenju i time prouzrokuje uginuće većeg broja životinja, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 309

Neovlašćeno obavljanje veterinarskih usluga

Ko nemajući propisanu stručnu spremu ili neovlašćeno obavlja poslove zaštite zdravlja životinja ili druge veterinarske zahvate, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 310

Nepostupanje po propisima za suzbijanje bolesti životinja i bilja

(1) Ko za vrijeme epidemije stočne bolesti koja može ugroziti stočarstvo ne postupi po naredbi ili odluci nadležnog organa donesenoj na osnovu propisa kojom se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko za vrijeme dok traje opasnost od bolesti i štetočina koje mogu ugroziti biljni svijet ne postupi po naredbi ili odluci nadležnog organa donesenoj na osnovu propisa kojim se određuju mjere za suzbijanje ili sprječavanje bolesti ili štetočina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana znatna šteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 311

Prikrivanje postojanja zarazne bolesti kod životinja

Ko prikriva postojanje zarazne bolesti kod životinja ili sumnju da takva bolest postoji, ili to ne prijavi javnoj veterinarskoj službi ili organu nadležnom za poslove veterinarstva, pa zbog toga nastupi širenje zarazne bolesti ili uginuće životinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 312

Zagađivanje stočne hrane ili vode za napajanje stoke

(1) Ko škodljivom materijom zagadi stočnu hranu ili vodu u rijekama, potocima, izvorima, bunarima, cisternama ili drugu vodu koja služi za napajanje stoke, živadi ili divljači i time dovede u opasnost život ili zdravlje životinja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 313

Uništenje zasada

Ko škodljivom materijom uništi bilje, voćke ili druge zasade i time prouzrokuje štetu velikih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 314

Nesavjesno postupanje u prometu pesticida

Ko stavi pesticide ili druge otrove u promet bez dozvole, ili izda drugi pesticid ili otrov umjesto propisanog kad zamjena nije dozvoljena, ili na drugi način nesavjesno postupa u prometu pesticida ili drugih otrova i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili za okoliš, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Član 315

Pustošenje šuma

(1) Ko protivno propisima ili naredbama nadležnih tijela sječe ili krči šumu, ili ko podbjeljuje stabla ili na drugi način pustoši šumu, a time nije učinjeno neko drugo krivično djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili u drugim šumama posebne namjene, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 316

Šumska krađa

(1) Ko radi krađe obori u šumi jedno ili više stabala, a količina je oborenog drveta veća od dva kubna metra, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini s ciljem da se oboreno drvo proda, ili ako je količina oborenog drveta veća od pet kubnih metara, ili ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi posebne namjene, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 317

Izazivanje šumskog požara

(1) Ko izazove šumski požar zbog kojeg nastupi šteta velikih razmjera, ili istovremeno izazove više šumskih požara, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko izazove požar u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku, voćnjaku ili drugoj šumi posebne namjene ili u žitnom polju, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(3) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(4) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 318

Mučenje i ubijanje životinje

(1) Ko životinju teško zlostavlja ili izlaže nepotrebnim ili dugotrajnim mukama, ili joj nanosi nepotrebne boli, ili protupravno razara životinjska staništa u većoj mjeri ili na širem prostoru, ili protivno propisima ubija životinje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini radi opklade ili drugog pribavljanja imovinske koristi, ili ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili

životinje čija je vrsta posebno zaštićena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 319

Protuzakoniti lov

(1) Ko protupravno ubije, rani ili uhvati za vrijeme lovostaja divljač u većem broju ili u većoj vrijednosti, ili divljač čiji je lov stalno zabranjen, ili ko neovlašćeno iznese izvan zemlje vrhunski trofej veće vrijednosti ili vrhunske trofeje u većem broju, ili ko lovi zaštićenu životinjsku vrstu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini sredstvima ili na način koji je zabranjen ili kojim se divljač masovno uništava, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ulovljena divljač i sredstva upotrijebljena za lov oduzet će se.

Član 320

Protuzakoniti ribolov

(1) Ko lovi ribu, druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme u vrijeme kad je to zabranjeno ili na teritoriji na kojoj je to zabranjeno, ili ko lovi ribu, druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvima za omamljivanje ili drugim načinom ili sredstvom koji su štetni za njihovo razplođivanje ili koji su propisima zabranjeni, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće ribe ili drugih slatkovodnih ili morskih životinja ili organizama u širim razmjerima, učinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ulov i sredstva za lov oduzet će se.

Član 321

Oštećenje, uništenje i nedozvoljeni izvoz spomenika kulture i zaštićenih objekata prirode

(1) Ko ošteti ili uništi spomenik kulture ili zaštićeni objekt prirode, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema spomeniku kulture ili zaštićenom objektu prirode naročite vrijednosti ili je prouzrokovana znatna šteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko bez dozvole nadležnog organa izveze ili iznese izvan zemlje spomenik kulture ili zaštićeni objekt prirode, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se učinitelj koji spomenik kulture ili zaštićeni objekt po proteku roka određenog u dozvoli za iznošenje ne vrati.

Član 322

Nedozvoljeno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje spomenika kulture

(1) Ko bez dozvole nadležnog organa obavi na spomeniku kulture konzervatorske, restauratorske ili istraživačke radove ili protivno zabrani ili bez dozvole nadležnog organa obavlja arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa zbog toga spomenik bude uništen, teško oštećen ili izgubi osobine spomenika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u odnosu na spomenik kulture naročite vrijednosti ili značenja ili je prouzrokovana znatna šteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

GLAVA XXVII - GLAVA DVADESET SEDMA

KRIVIČNA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE

Član 323

Izazivanje opće opasnosti

(1) Ko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili pucanjem iz vatrenog oružja ili kakvom opće

opasnom radnjom ili opće opasnim sredstvom izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrovnih plinova ili ionizirajućeg zračenja, ili te naprave ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama, pa time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg opsega.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini na mjestu gdje je okupljen veći broj ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 324

Uništenje ili oštećenje važnih privrednih objekata ili javnih naprava

(1) Ko rušenjem, paljenjem ili na drugi način uništi ili ošteti, važan industrijski, poljoprivredni ili drugi privredni objekt, napravu ili postrojenje za vodu, toplinu, plin, električnu ili drugu energiju, naprave sustava veza ili druge naprave javne upotrebe i time izazove njihov zastoj ili otežani rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko protupravno ukloni ili isključi iz rada naprave ili postrojenja iz stava 1. ovog člana i time izazove poremećaj u redovnom životu građana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(4) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 325

Oštećenje zaštitnih naprava na radu

(1) Ko u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad uništi, ošteti ili ukloni zaštitnu napravu i time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Odgovorna osoba u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad, koja ne postavi zaštitne naprave ili ih ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i na taj način izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Pri izricanju uvjetne osude za krivično djelo iz st. 2. i 3. ovog člana sud može učinitelju odrediti obavezu da u određenom roku postavi zaštitne naprave.

Član 326

Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova

(1) Odgovorna osoba koja pri projektiranju, upravljanju ili izvođenju gradnje ili građevinskih radova postupi protivno propisima ili općepriznatim tehničkim pravilima i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 327

Nesavjesno čuvanje pasa i drugih opasnih životinja

(1) Ko pse ili druge opasne životinje izvodi na javna mjesta bez propisane brnjice ili druge odgovarajuće zaštite i bez izravnog čuvanja i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba tjelesno ozlijeđena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri

godine.

Član 328

Teška krivična djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine

(1) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. (*Izazivanje opće opasnosti*) st. od 1. do 3.; člana 324. (*Uništenje ili oštećenje važnih privrednih objekata ili javnih naprava*) st. 1. i 2.; člana 325. (*Oštećenje zaštitnih naprava na radu*) st. 1. i 2. i člana 326. (*Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova*) stav 1. ovog zakona neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. st. od 1. do 3.; člana 324. st. 1. i 2.; člana 325. st. 1. i 2. i člana 326. stav 1. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. stav 4.; člana 324. st. 3. i 4.; člana 325. stav 3. i člana 326. stav 2. ovog zakona neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do pet godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. stav 4.; člana 324. st. 3. i 4.; člana 325. stav 3. i člana 326. stav 2. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 329

Nepropisni prijevoz eksplozivnog ili zapaljivog materijala

Ko protivno propisima o prijevozu eksplozivnog ili lahko zapaljivog materijala preda na prijevoz javnim prometnim sredstvima eksplozivni ili lahko zapaljivi materijal ili takav materijal sam prevozi ili prenosi koristeći se javnim prometnim sredstvima, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 330

Oštećenje ustava

Ko ošteti izrađene ili prirodne ustave koji služe kao zaštita od prirodnih nepogoda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 331

Neotklanjanje opasnosti

(1) Ko blagovremenom prijavom nadležnom tijelu ili na drugi način ne poduzme mjere radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, prometne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugog, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko odvraćanjem ili na drugi način spriječi drugog u poduzimanju mjera radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, prometne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXVIII - GLAVA DVADESET OSMA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA

Član 332

Ugrožavanje javnog prometa

(1) Učesnik u prometu na putevima koji se ne pridržava prometnih propisa i time tako ugrozi javni promet da dovede u opasnost život ljudi ili imovinu većih razmjera, pa zbog toga kod drugoga nastupi imovinska šteta preko 5.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Ko ugrožavanjem željezničkog, brodskog, tramvajskog, trolejbusnog ili prometa žičarom dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 333

Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti

(1) Ko pod uticajem alkohola ili drugih omamljujućih sredstava upravlja prijevoznim sredstvom, iako je zbog toga očito nesposoban za sigurnu vožnju i time tako ugrozi javni promet na putevima da dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 334

Ugrožavanje javnog prometa opasnom radnjom

(1) Ko uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem prometne naprave, sredstva, znaka ili naprave za signalizaciju koji služe sigurnosti prometa ili davanjem pogrešnih znakova ili signala, postavljanjem prepreka na prometnicama ili na drugi način tako ugrozi javni promet da time dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 335

Nesavjestan nadzor nad javnim prometom

(1) Odgovorna osoba kojoj je povjeren nadzor nad stanjem i održavanjem prometnica i objekata na njima, prijevoznim sredstvima ili javnim prometom ili nad ispunjavanjem propisanih uvjeta rada vozača, ili odgovorna osoba kojoj je povjereno rukovođenje vožnjom, koja nesavjesnim obavljanjem dužnosti izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se odgovorna osoba koja izda nalog za vožnju ili dozvoli vožnju, iako zna da vozač zbog umora, bolesti, uticaja alkohola ili iz drugih razloga nije u stanju sigurno upravljati vozilom ili da vozilo nije ispravno i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovnu većeg opsega.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 336

Teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa

(1) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. (*Ugrožavanje javnog prometa)* st. 1. i 2.; člana 333. (*Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti*) stav 1.; člana 334. (*Ugrožavanje javnog prometa opasnom radnjom*) stav 1. i člana 335. (Nesavjestan nadzor nad javnim prometom) st. 1. i 2. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. st. 1. i 2.; člana 333. stav 1.; člana 334. stav 1. i člana 335. st. 1. i 2. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje godinu dana.

(3) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. stav 3.; člana 333. stav 2.; člana 334. stav 2. i člana 335. stav 3. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. stav 3.; člana 333. stav 2.; člana 334. stav 2. i člana 335. stav 3. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 337

Neukazivanje pomoći osobi ozlijeđenoj u prometnoj nezgodi

(1) Vozač prijevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći osobu koja je ozlijeđena tim prijevoznim sredstvom ili čiju je ozljedu prouzrokovao, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana teška tjelesna ozljeda ili smrt ozlijeđene osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXIX - GLAVA DVADESET DEVETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA

Član 338

Dogovor za učinjenje krivičnih djela

Ko s drugime dogovori učinjenje krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za dogovor učinjenja takvog pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 339

Pripremanje krivičnog djela

Ko nabavi ili pripremi sredstva ili ukloni prepreke ili poduzme kakvu drugu radnju koja stvara uvjete za izravno učinjenje, ali nije dio učinjenja krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ukoliko za pripremanje pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 340

Udruživanje radi činjenja krivičnih djela

(1) Ko organizira grupu ljudi ili na drugi način udružuje tri ili više osoba u cilju činjenja krivičnih djela propisanih zakonom u Federaciji ako za takvo organiziranje ili udruživanje radi činjenja pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko postane članom grupe ljudi ili udruženja iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Član grupe ljudi koji otkrije grupu ili član udruženja koji otkrije udruženje prije nego što je u njihovom sastavu ili za njih učinio krivično djelo, može se osloboditi kazne.

(4) Organizator koji otkrivanjem grupe ljudi ili udruženja ili na drugi način spriječi učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi kazne.

Član 341

Učestvovanje u grupi ljudi koja učini krivično djelo

(1) Ko učestvuje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem usmrti neku osobu ili je teško tjelesno ozlijedi, učini paljevinu, ošteti imovinu u većem opsegu ili učini druga teška nasilja ili koja pokuša učiniti takva djela za samo učestvovanje u toj grupi ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 342

Organizirani kriminal

(1) Ko učini krivično djelo propisano zakonom u Federaciji kao član grupe za organizirani kriminal, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ko kao član grupe za organizirani kriminal učini krivično djelo propisano zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupama za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

(4) Ko postane članom grupe za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(5) Pripadnik grupe za organizirani kriminal iz st. (1) do (4) ovoga člana, koji tu grupu otkrije, može se osloboditi kazne.

Član 343

Izrada i nabavka oružja i sredstava namijenjenih učinjenju krivičnih djela

(1) Ko oružje, eksplozivne materije ili sredstva za njihovo pripravljanje ili otrove za koje zna da su namijenjeni učinjenju krivičnog djela izradi, nabavi ili drugom omogući da do njih dođe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko izradi ili drugom ustupi lažni ključ, otpirač ili kakvu drugu stvar ili sredstvo za provalu, iako zna da je namijenjeno učinjenju krivičnog djela, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 344

Neprijavljivanje pripremanja krivičnog djela

(1) Ko zna da se priprema učinjenje krivičnog djela za koje se po zakonu u Federaciji može izreći tri godine zatvora ili teža kazna, pa u vremenu kad je još bilo moguće spriječiti njegovo učinjenje to ne prijavi, a djelo bude pokušano ili učinjeno, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u odnosu na krivično djelo za koje se po zakonu u Federaciji može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Za krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana neće se kazniti osoba kojoj je učinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, ljekar ili vjerski ispovjednik učinitelja.

Član 345

Neprijavljivanje krivičnog djela ili učinitelja

(1) Ko zna za učinitelja krivičnog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, ili ko samo zna da je takvo djelo učinjeno, pa to ne prijavi, iako od takve prijave ovisi blagovremeno otkrivanje učinitelja ili krivičnog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi krivično djelo za koje je saznala u

vršenju svoje dužnosti, ako se za to krivično djelo može izreći kazna zatvora pet godina zatvora ili teža kazna.

(3) Za krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana neće se kazniti osoba kojoj je učinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, ljekar ili vjerski ispovjednik učinitelja.

(4) Za krivična djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili zdravstveni djelatnik, psiholog, javni bilježnik i djelatnik socijalne zaštite, ako je krivično djelo učinjeno prema djetetu.

Član 346

Pomoć učinitelju poslije učinjenog krivičnog djela

(1) Ko krije učinitelja krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili mu prikrivanjem oruđa, tragova ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven, ili ko krije osuđenog ili poduzima što drugo s ciljem izbjegavanja izvršenja izrečene kazne, sigurnosne mjere ili odgojne zavodske mjere, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko pruži pomoć iz stava 1. ovog člana učinitelju krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ali ne i kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko pruži pomoć iz stava 1. ovog člana učinitelju krivičnog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Kazna izrečena za krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana ne može biti teža ni po vrsti ni po visini od kazne na koju je osuđena osoba kojoj je učinitelj pružio pomoć.

(5) Za krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana neće se kazniti osoba kojoj je učinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik ili njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u

izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, ljekar ili vjerski ispovjednik učinitelja.

Član 347

Lažno prijavljivanje

(1) Ko prijavi koju određenu osobu da je učinila krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, znajući da ta osoba nije učinitelj, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko podmetanjem tragova krivičnog djela ili na drugi način izazove pokretanje krivičnog postupka zbog krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji protiv osobe za koju zna da nije učinitelj.

(3) Ko sam sebe prijavi da je učinio krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, iako ga nije učinio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se ko prijavi da je učinjeno krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, iako zna da to djelo nije učinjeno.

Član 348

Davanje lažnog iskaza

(1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji da lažni iskaz, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se stranka koja pri izvođenju dokaza ispitivanjem stranaka u parničnom ili upravnom postupku u Federaciji da lažni iskaz, a na tom je iskazu zasnovana odluka donesena u tom postupku.

(3) Ako je lažan iskaz dat u krivičnom postupku u Federaciji, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako su zbog krivičnog djela iz stava 3. ovog člana nastupile naročito teške posljedice za okrivljenika, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako učinitelj dobrovoljno opozove svoj lažni iskaz prije nego što je donesena konačna odluka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseca, a može se i osloboditi kazne.

Član 349

Sprečavanje dokazivanja

(1) Ko svjedoka ili vještaka u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji, silom, prijetnjom ili drugim oblikom prinude ili obećanjem dara ili kakve druge koristi navede na lažan iskaz, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji sakrije, ošteti, uništi ili učini neupotrebljivim tuđi predmet ili ispravu koja služi dokazivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerski znak ili uopće kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili upotrebi vode, ili ko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Član 350

Povreda tajnosti postupka

Ko neovlašćeno otkrije ono što je saznao u sudskom, prekršajnom ili upravnom postupku u Federaciji, a što se po zakonu ne smije objaviti ili je odlukom nadležne institucije u Federaciji proglašeno tajnom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 351

Neizvršenje sudske odluke

(1) Odgovorna osoba u organu vlasti ili pravnoj osobi ili drugim institucijama u Federaciji koja ne postupi po pravomoćnoj odluci suda u Federaciji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se odgovorna osoba koja odbije izvršiti odluku Doma za ljudska prava za Federaciju ili odluku Ustavnog suda Federacije koju je dužna izvršiti.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana teža povreda prava drugog ili značajna materijalna šteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 352

Odavanje istovjetnosti zaštićenog svjedoka

Sudija suda u Federaciji ili druga službena osoba koja je učestvovala u ispitivanju zaštićenog svjedoka u krivičnom postupku koji se vodi po zakonu Federacije, koja neovlašćenoj osobi učini pristupačnim podatke o istovjetnosti zaštićenog svjedoka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 353

Povreda sudske odluke o zabrani vršenja zvanja, djelatnosti ili dužnosti

Ko drugome omogući obavljanje zanimanja, djelatnosti ili dužnosti iako zna da mu je pravomoćnom sudskom odlukom izrečena sigurnosna mjera zabrane vršenja zvanja, djelatnosti ili dužnosti, ili zaštitna mjera zabrane vršenja određenih dužnosti, ili je takva zabrana pravna posljedica osude, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 353a

(Kršenje zabrane utvrđene sigurnosnom mjerom)

Ko prekrši zabranu utvrđenu sigurnosnom mjerom izrečenom pravosnažnom sudskom odlukom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 354

Pobuna osoba kojima je oduzeta sloboda

(1) Osoba kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda, koja se udruži s drugim osobama kojima je na osnovu zakona oduzeta sloboda s ciljem da se nasilno oslobodi ili da te osobe zajednički napadnu

osobe čijem su nadzoru povjerene, ili da ih silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu prinude da učine ili propuste nešto što je protivno njihovoj dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta većih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

Član 355

Bijeg osobe kojoj je oduzeta sloboda

Ko upotrebom sile ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo druge osobe pobjegne iz krivično-popravne ustanove ili zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 356

Omogućavanje bijega osobi kojoj je oduzeta sloboda

(1) Ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način omogući bijeg osobi kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini kao član grupe ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 357

Povreda zakona od sudije

Sudija Ustavnog suda Federacije ili sudija suda u Federaciji koji s ciljem da drugom pribavi kakvu korist ili da mu nanese kakvu štetu, donese nezakonitu odluku ili na drugi način prekrši zakon, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XXX - GLAVA TRIDESETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV JAVNOG REDA I PRAVNOG PROMETA

Član 358

Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje

(1) Ko silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu spriječi službenu osobu u vršenju službene radnje koju je poduzela u okviru svojih ovlasti ili je na isti način prisili na obavljanje službene radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službena osoba uvrijeđena, zlostavljana ili je lahko tjelesno ozlijeđena ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prijetnjom upotrebe oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini prema sudiji ili tužiocu, ili službenoj osobi pri obavljanju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Federacije ili funkcija i čuvanja javnog reda, uhićenja učinitelja krivičnog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je učinitelj krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem službene osobe, može se osloboditi kazne.

Član 359

Napad na službenu osobu u vršenju poslova sigurnosti

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti sudiju ili tužioca, ili službenu osobu ili osobu koja joj pomaže u vršenju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Federacije ili dužnosti čuvanja javnog reda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službena osoba ili osoba koja joj pomaže lahko tjelesno ozlijeđena ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno uz prijetnju upotrebom oružja, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službena osoba ili osoba koja joj pomaže teško tjelesno ozlijeđena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je učinitelj krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem službene osobe ili

osobe koja joj pomaže, može se osloboditi kazne.

Član 359a

Prinuda prema osobi koja vrši pravosudnu funkciju

(1) Ko sudiju ili tužioca silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini, ne učini ili trpi, bit će kažnjen kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prijetnjom ubistvom, teškom tjelesnom povredom, otmicom ili u sastavu grupe za organizirani kriminal, bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 359b

(Prisila prema zdravstvenom radniku)

(1) Ko doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika koji zdravstvenu djelatnost obavlja kao javnu službu silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu spriječi u obavljanju njegove zdravstvene djelatnosti ili ga prisili na izvršenje postupka ili intervencije koji nisu u skladu s pravilima medicinske struke ili etike, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava (1) ovog člana doveden u opasnost život ili tijelo doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika ili mu je nanesena tjelesna ozljeda ili je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je učinitelj krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana bio izazvan protuzakonitim ili grubim ponašanjem doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika može se osloboditi od kazne.

Član 360

Učestvovanje u grupi ljudi koja spriječi službenu osobu u vršenju službene radnje

(1) Ko učestvuje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem spriječi ili pokuša spriječiti službenu osobu u vršenju službene radnje ili je na

taj način prisili na vršenje službene radnje, za samo učestvovanje kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 361

Organiziranje otpora

(1) Ko druge organizira ili poziva na pružanje nasilnog otpora zakonitim odlukama ili mjerama nadležnih tijela, ili ukazuje otpor službenoj osobi u vršenju službene radnje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano neprovođenje ili je znatno otežano provođenje zakonite odluke ili mjere nadležnog tijela, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 362

Nasilničko ponašanje

(1) Ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, nasiljem prema drugom, izazivanjem tuče ili naročito drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava građanski mir, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u sastavu grupe ljudi, ili ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano teško poniženje više osoba, ili je neka osoba lahko tjelesno ozlijeđena, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 363

Neovlašćeno posjedovanje ili ugrožavanje javnog reda putem radio ili televizijske stanice

(1) Ko protivno propisima o sustavu veza posjeduje radio ili televizijsku stanicu ili radio i televizijsku stanicu koristi bez propisanog odobrenja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko grubo kršeći standarde profesionalnog ponašanja medija i novinara, koristi huškački ili govor mržnje ili govor koji očito poziva ili potiče na nasilje, narodnosne ili etničke sukobe i time dovede do ugrožavanja javnog reda ili mira, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 364

Neovlašćeno bavljenje određenim zanimanjem

Ko se neovlašćeno za nagradu bavi određenim zanimanjem za čije obavljanje je po zakonu ili drugim propisima donijetim na osnovu zakona potrebna dozvola nadležnog organa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 365

Neučestvovanje u otklanjanju opće opasnosti

Ko protivno naredbi nadležnog organa bez opravdanog razloga odbije učestvovati u otklanjanju opasnosti od požara, poplave ili slične opasnosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 366

Skidanje ili povreda službenog pečata ili znaka

Ko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlašćena službena osoba stavila radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili ko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka otvori osigurani predmet ili uđe u takvu prostoriju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 367

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenih spisa

Ko protupravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu institucije u

Federaciji ili druge pravne osobe koja vrši javna ovlašćenja ili se kod njih nalazi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 368

Uništenje ili prikrivanje arhivske građe

Ko uništi, prikrije ili učini neupotrebljivom arhivsku građu ili je iznese izvan zemlje bez prethodnog odobrenja nadležnog organa, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 369

Lažno predstavljanje

(1) Ko se s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu lažno predstavlja kao službena ili vojna osoba ili neovlašćeno nosi oznake službene ili vojne osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko izvrši kakvu radnju koju je ovlašćena izvršiti samo određena službena osoba.

Član 370

Samovlašće

(1) Ko upotrebom sile ili ozbiljnom prijetnjom pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u sastavu grupe ljudi ili udruženja organiziranog radi učinjenja tog krivičnog djela, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 371

Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija

(1) Ko neovlašćeno izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili ko neovlašćeno drži vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije čija nabavka građanima uopće nije dozvoljena, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine,

(2) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u odnosu na veću količinu vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih materija, kaznit će

se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko dobrovoljno preda sredstva iz stava 1. ovog člana nadležnom organu može se blaže kazniti.

Član 372

Zloupotreba znaka za pomoć i opasnost

Ko zloupotrijebi znak za pomoć ili znak za opasnost ili neosnovano poziva u pomoć s ciljem da izazove izlazak službenika državnih organa ili vatrogasaca ili zaustavljanje prometa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 373

Krivotvorenje isprave

(1) Ko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu ispravu s ciljem da se takva isprava upotrijebi kao prava, ili ko lažnu ili preinačenu ispravu upotrijebi kao pravu ili je nabavi radi upotrebe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u pogledu javne isprave, oporuke, mjenice, čeka, javne ili službene knjige ili druge knjige koja se po zakonu mora voditi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 374

Posebni slučajevi krivotvorenja isprave

Smatrat će se učinjenjem krivičnog djela krivotvorenja isprava i kaznit će se po članu 373. (*Krivotvorenje isprave*) stav 1. ovog zakona:

a) ko kakav papir, blanket ili kakav drugi predmet koji je neka osoba potpisala neovlašćeno popuni kakvom izjavom koja ima vrijednost za pravne odnose;

b) ko drugog obmane o sadržaju kakve isprave i taj je potpiše smatrajući da potpisuje kakvu drugu ispravu ili kakav drugi sadržaj;

c) ko ispravu izda u ime druge osobe bez njezinog ovlašćenja ili u ime osobe koja ne postoji;

d) ko kao izdavatelj isprave uz svoj potpis navede da ima kakav položaj, poziv ili čin iako nema takav položaj, poziv ili čin, a to ima bitni uticaj na dokaznu snagu isprave;

e) ko ispravu izradi neovlašćenom upotrebom pravog pečata ili znaka.

Član 375

Ovjeravanje neistinitog sadržaja

(1) Ko dovođenjem u zabludu nadležnog organa učini da on u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri štogod neistinito što treba služiti kao dokaz u pravnom prometu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko ispravu, zapisnik ili knjigu iz stava 1. ovog člana upotrijebi znajući da su neistiniti.

Član 376

Izdavanje i upotreba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe

(1) Doktor medicine, doktor stomatologije ili veterinar koji izda neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko upotrijebi neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 377

Nadripisarstvo

Ko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašćeno za nagradu bavi ukazivanjem pravne pomoći, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 378

Ometanje vjerskih obreda

(1) Ko ometa ili spriječi vjerski obred, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini upotrebom sile ili ozbiljnom prijetnjom upotrebe sile, kaznit će se kaznom zatvora od

tri mjeseca do tri godine.

Član 379

Povreda mira pokojnika

(1) Ko neovlašćeno prekopa, razruši, ošteti ili na drugi način grubo oskvrne grob ili drugo mjesto ukopa ili spomen na umrle, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko neovlašćeno iskopa, odnese, ošteti, uništi, sakrije ili premjesti organ, dio tijela ili pepeo umrle osobe, ili ko oskvrne organ umrle osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

XXXI - GLAVA TRIDESET PRVA

KRIVIČNA DJELA PODMIĆIVANJA I KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE I DRUGE ODGOVORNE FUNKCIJE

Član 380

Primanje dara i drugih oblika koristi

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu ili arbitra ili sudiju porotnika, koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist za sebe ili za drugu osobu, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi za sebe ili za drugu osobu, da u okviru svoje funkcije učini što ne bi smjela učiniti ili da ne učini što bi morala učiniti ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu ili arbitra ili sudiju porotnika, koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu korist za sebe ili za drugu osobu, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi za sebe ili za drugu osobu, da u okviru svoje funkcije učini što bi morala učiniti ili da ne učini što ne bi smjela učiniti ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se službena ili odgovorna osoba u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu ili

arbitra ili sudiju porotnika, koja poslije činjenja ili nečinjenja iz st. 1. i 2. ovog člana, a u vezi s tim zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist za sebe ili za drugu osobu.

(4) Primljeni dar ili imovinska korist oduzet će se.

Član 381

Davanje dara i drugih oblika koristi

(1) Ko službenoj ili odgovornoj osobi u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu ili arbitra ili sudiju porotnika, učini ili obeća dar ili kakvu drugu korist, da u okviru svoje funkcije učini što ne bi smjela učiniti ili da ne učini što bi morala učiniti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko službenoj ili odgovornoj osobi u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu ili arbitra ili sudiju porotnika, učini ili obeća dar ili kakvu drugu korist, da u okviru svoje funkcije učini što bi morala učiniti ili da ne učini što ne bi smjela učiniti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je dao mito na zahtjev službene ili odgovorne osobe u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu ili arbitra ili sudiju porotnika, i prijavio krivično djelo prije njegovog otkrivanja ili saznanja da je otkriveno, može se osloboditi kazne.

(4) Primljeni dar ili imovinska korist oduzet će se, a u slučaju iz stava 3. ovog člana može se vratiti osobi koja je dala mito.

Član 382

Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem

(1) Ko posredno ili neposredno zahtijeva ili zaprimi ili prihvati nagradu ili kakvu drugu korist ili obećanje nagrade ili kakve druge koristi za sebe ili drugog, da korištenjem svog stvarnog ili pretpostavljenog službenog ili društvenog ili uticajnog položaja ili drugog statusa posreduje da službena ili odgovorna osoba u Federaciji ili strana službena osoba ili arbitar ili sudija porotnik izvrši

ili ne izvrši službenu iii drugu radnju bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko posreduje, koristeći svoj službeni ili društveni ili uticajni položaj ili drugi status, da službena ili odgovorna osoba u institucijama u Federaciji ili strana službena osoba ili arbitar ili sudija porotnik izvrši ili ne izvrši službenu ili drugu radnju, bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od jedne do osam godina.

(3) Ako je učinitelj za učinjenje krivičnog djela iz stava (2) ovog člana zahtijevao ili primio ili prihvatio nagradu ili kakvu drugu korist za sebe ili drugog, bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od jedne do 10 godina.

(4) Primljena nagrada ili kakva druga korist bit će oduzeta.

Član 382a

Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem

(1) Ko posredno ili neposredno osobi koja ima službeni ili društveni ili uticajni položaj ili drugi status učini ili ponudi ili obeća nagradu ili kakvu drugu korist da posreduje da službena ili odgovorna osoba u Federaciji ili strana službena osoba ili arbitar ili sudija porotnik izvrši ili ne izvrši službenu ili drugu radnju, bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko posredno ili neposredno, na zahtjev osobe koja ima službeni ili društveni ili uticajni položaj ili drugi status, učini krivično djelo iz stava (1) ovog člana i prijavi krivično djelo prije njegovog otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, može biti oslobođen kazne.

(3) Primljena nagrada ili kakva druga korist bit će oduzeta, a u slučaju iz stava 2. ovog člana može se vratiti osobi koja je dala nagradu ili kakvu drugu korist.

Član 382b

Podmićivanje na izborima i u službi koja se finansira iz javnih sredstava

(1) Ko posredno ili neposredno zatraži, zahtijeva ili uzme novac ili bilo koji finansijski instrument ili drugu vrijednost ili drugu materijalnu ili nematerijalnu korist ili prednost ili uslugu ili bilo

kakvu vrstu poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, ili ponudu ili obećanje takve koristi ili prednosti ili poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, kako bi učinio nešto što inače ne bi smio učiniti ili propustio da učini nešto što bi inače bio dužan učiniti u vršenju službene dužnosti ili predstojeće službene dužnosti, u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, ili ko posreduje u takvom pasivnom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

(2) Ko posredno ili neposredno zatraži, zahtijeva ili uzme novac ili bilo koji finansijski instrument ili drugu vrijednost ili drugu materijalnu ili nematerijalnu korist ili prednost ili uslugu ili bilo koju vrstu poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, ili ponudu ili obećanje takve koristi ili prednosti ili poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, kako bi učinio nešto što bi inače i bio dužan učiniti ili propustio da učini nešto što inače i ne bi smio učiniti u vršenju službene dužnosti ili predstojeće službene dužnost u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, ili ko posreduje u takvom pasivnom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(3) Ko posredno ili neposredno ponudi, obeća ili dade novac ili bilo koji finansijski instrument ili drugu vrijednost ili drugu materijalnu ili nematerijalnu korist ili prednost ili uslugu ili bilo kakvu vrstu poticaja, nekoj osobi, i za tu osobu ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, a koja može iskoristiti službenu dužnost ili predstojeću službenu dužnost u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, da učini nešto što inače ne bi smjela učiniti ili propusti da učini nešto što bi inače bila

dužna učiniti, ili ko posreduje u takvom aktivnom podmićivanju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(4) Ko posredno ili neposredno ponudi, obeća ili dade novac ili bilo koji finansijski instrument ili drugu vrijednost ili drugu materijalnu ili nematerijalnu korist ili prednost ili uslugu ili bilo kakvu vrstu poticaja, nekoj osobi, i za tu osobu ili drugoga, uključujući i pravnu osobu, a koja može iskoristiti službenu dužnost ili predstojeću službenu dužnost u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, da učini nešto što bi inače i bila dužna učiniti ili da propusti da učini nešto što inače i ne bi smjela učiniti, ili ko posreduje u takvom aktivnom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(5) Ko u vršenju službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, učini nešto što inače ne bi smio učiniti ili propusti da učini nešto što bi inače bio dužan učiniti, kad ne bi bilo novca ili finansijskog instrumenta ili druge vrijednosti ili druge materijalne ili nematerijalne koristi ili prednosti ili usluge ili bilo kakve vrste poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, bez obzira kada je takav neprikladan poticaj zaprimljen ili obećan,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

(6) Krivična djela iz ovog člana postoje bez obzira na to jesu li učinilac iz stava (1), (2) i (5) ovog člana ili osoba koju je učinilac iz stava (3) i (4) ovog člana nastojao pobuditi, ispunjavali uvjete da djeluju, iz razloga što nisu preuzeli dužnost ili nisu bili nadležni ili iz bilo kojeg drugog razloga.

(7) Za krivična djela iz stava (1) do (5) izreći će se sigurnosna mjera zabrane vršenja dužnosti iz stava (1) do (5) ovog člana.

(8) Novac ili drugi finansijski instrument ili druga vrijednost ili korist ili drugi poticaj iz stava (1) do (5) oduzet će se.

(9) Imovinska korist, prihod, dobit ili druga korist proistekla iz imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnih djela iz stava (1) do (5) i svaka druga korist proistekla iz vrijednosti ili koristi ili prednosti ili usluge ili drugog poticaja iz stava (1) do (5) ovog člana, oduzet će se.

(10) U skladu s članovima 113. i 114. ovog zakona, osude za krivična djela iz stava (1) do (5) ovog člana imaju za pravnu posljedicu osude:

a) prestanak službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, i prestanak takvog zaposlenja;

b) oduzimanje odlikovanja;

c) zabranu obavljanja službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, u trajanju od pet godina od dana izdržane, oproštene ili zastarjele kazne; i

d) zabranu sticanja službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, u trajanju od pet godina od dana izdržane, oproštene ili zastarjele kazne.

Član 383

Zloupotreba položaja ili ovlašćenja

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja iskorišćavanjem svog službenog položaja ili ovlašćenja, prekoračivši granice svoje službene ovlasti ili ne obavivši svoje službene dužnosti, pribavi sebi ili drugom kakvu korist, drugome nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Pribavljena korist bit će oduzeta.

Član 384

Pronevjera u službi

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretnine koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama u Federaciji, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Novac, vrijednosni papiri ili druge pokretnine te pribavljena korist bit će oduzeti.

Član 385

Prijevara u službi

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način dovede u zabludu ovlašćenu osobu da učini nezakonitu isplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Pribavljena imovinska korist bit će oduzeta.

Član 386

Posluga u službi

Ko se neovlašćeno posluži novcem, vrijednosnim papirom ili drugim pokretninama koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama u Federaciji, ili te stvari drugom neovlašćeno da na poslugu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 387

Nesavjestan rad u službi

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja povredom zakona, drugog propisa ili općeg akta ili propuštanjem dužnosti nadzora, očito nesavjesno postupi u vršenju dužnosti, pa zbog toga pravo drugog bude teško povrijeđeno ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 1.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana teško povrijeđeno pravo drugog ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 388

Odavanje službene tajne

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja neovlašćeno drugome saopći, preda ili na drugi način učini dostupnim podatke koji su službena tajna, ili koja pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda neovlašćenoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se i osoba koja s ciljem da neovlašćeno upotrijebi takve podatke nezakonito iskoristi podatke koji se čuvaju kao službena tajna, ili osoba koja bez odobrenja te podatke objavi.

(3) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz koristoljublja ili u pogledu naročito povjerljivih podataka, ili radi objavljivanja ili korišćenja podataka izvan Federacije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Nema krivičnog djela iz stava 2. ovog člana ako ko objavi ili posreduje u objavljivanju službene tajne institucije u Federaciji čiji je sadržaj suprotan ustavnom poretku Federacije, s ciljem da javnosti otkrije nepravilnosti u organiziranju, djelovanju i rukovođenju službom, ako objava nema štetne posljedice za Federaciju.

(6) Odredbe st. od 1. do 4. ovog člana primijenit će se i prema osobi koja je odala službenu tajnu nakon što joj je služba ili odgovornost u Federaciji prestala.

Član 389

Krivotvorenje službene isprave

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke ili ne unese kakav važan podatak, ili svojim potpisom ili službenim pečatom ovjeri službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis s neistinitim sadržajem, ili koja svojim potpisom ili službenim pečatom omogući izradu takve isprave, knjige ili spisa s neistinitim sadržajem, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se i službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis upotrijebi u službi ili pri poslovanju kao da su istiniti, ili koja službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivom.

Član 390

Protuzakonita naplata i isplata

Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja od drugog naplati što drugi nije dužan, ili naplati više nego je dužan, ili koja pri isplati ili predaji kakvih stvari manje isplati ili preda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 391

Protuzakonito oslobođenje osobe lišene slobode

Službena osoba u Federaciji koja protuzakonito oslobodi osobu lišenu slobode, a koja joj je povjerena na čuvanje, ili joj pomogne u bijegu, ili joj omogući nedopuštenu vezu ili prijepisku radi pripremanja bijega, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 392

Protuzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju

Službena osoba u Federaciji koja pri pretresanju stana, prostorija ili osoba ili pri izvršenju, oduzme pokretninu s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protupravnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XXXII - GLAVA TRIDESET DRUGA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SUSTAVA ELEKTRONSKE OBRADE PODATAKA

Član 393

Oštećenje računalnih podataka i programa

(1) Ko ošteti, izmijeni, izbriše, uništi ili na drugi način učini neupotrebljivim ili nepristupačnim tuđe računalne podatke ili računalne programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko unatoč zaštitnim mjerama neovlašćeno pristupi računalnim podacima ili programima ili neovlašćeno presreće njihov prijenos, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko onemogući ili oteža rad ili korišćenje računalnog sustava, računalnih podataka ili programa ili računalnu komunikaciju.

(4) Ako je krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učinjeno u odnosu na računalni sustav, podatak ili program organa vlasti, javne službe, javne ustanove ili privrednog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzrokovana znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Ko neovlašćeno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugom dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili

računalne podatke stvorene ili prilagođene radi učinjenja krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(6) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišćeni ili prilagođeni radi učinjenja krivičnih djela, kojima je krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učinjeno, oduzet će se.

Član 394

Računalno krivotvorenje

(1) Ko neovlašćeno izradi, unese, izmijeni, izbriše ili učini neupotrebljivim računalne podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravne odnose, s ciljem da se upotrijebe kao pravi ili sam upotrijebi takve podatke ili programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u odnosu na računalne podatke ili programe organa javne službe, javne ustanove ili privrednog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzrokovana znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ko neovlašćeno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugom pristupačnim posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene radi učinjenja krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišćeni ili prilagođeni radi učinjenja krivičnih djela kojima je učinjeno krivično djelo iz stava 1. ili 2. ovog člana, oduzet će se.

Član 395

Računalna prijevara

(1) Ko neovlašćeno unese, ošteti, izmijeni ili prikrije računalni podatak ili program ili na drugi način utiče na ishod elektronske obrade podataka s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist i time drugom prouzrokuje imovinsku štetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini samo s ciljem da drugog ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 396

Ometanje rada sustava i mreže elektronske obrade podataka

Ko neovlašćenim pristupom u sustav ili mrežu elektronske obrade podataka izazove zastoj ili poremeti rad tog sustava ili mreže, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 397

Neovlašćeni pristup zaštićenom sustavu i mreži elektronske obrade podataka

(1) Ko se neovlašćeno uključi u sustav ili mrežu elektronske obrade podataka kršenjem mjera zaštite, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko upotrijebi podatak dobijen na način iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako su krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana prouzrokovane drugom teške posljedice, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 398

Računalna sabotaža

Ko unese, izmijeni, izbriše ili prikrije računalni podatak ili program ili se na drugi način umiješa u računalni sustav, ili uništi ili ošteti naprave za elektronsku obradu podataka s ciljem da onemogući ili znatno omete postupak elektronske obrade podataka značajnim organima vlasti, javnim službama, javnim ustanovama, trgovačkim

društvima ili drugim pravnim osobama od posebnog javnog interesa, pa time prouzrokuje štetu u iznosu većem od 500.00 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Čl. 399-418

(brisano)

XXXIV - GLAVA TRIDESET ČETVRTA

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 419

Prestanak važenja bivšeg Zakona

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 43/98, 2/99, 15/99, 29/00 i 59/02).

Član 420

Obaveza usklađivanja pravomoćno izrečenih krivičnopravnih sankcija

(1) Izvršenje krivičnopravnih sankcija pravomoćno izrečenih u skladu sa odredbama Krivičnog zakona iz člana 419. (*Prestanak važenja bivšeg Zakona*) ovog zakona, čije izvršenje nije započelo ili je u toku, ima se u nazivu krivičnog djela, odnosno sigurnosne mjere uskladiti sa nazivima predviđenim u ovom zakonu.

(2) Usklađivanje pravomoćno izrečene odluke iz stava 1. ovog člana vrši sud koji je donio tu odluku u prvom stepenu. Ovo usklađivanje se vrši po službenoj funkciji u roku od 30 dana dana od dana početka primjene ovog zakona.

Član 421

Stupanje na snagu ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu 1. augusta 2003. godine.

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopunama
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 69/2004)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje.

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopunama
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 42/2010)

Član 70

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Samostalni član Zakona o dopunama
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 42/2011)

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Samostalni član Zakona o izmjeni
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 59/2014)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH."

Samostalni član Zakona o dopuni
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 76/2014)

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Samostalni član Zakona o izmjenama i dopunama
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 46/2016)

Član 21

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Samostalni član Zakona o dopuni
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 31/2023)

Član 2

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu prvog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Samostalni članovi Zakona o izmjenama i dopunama
Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

("Sl. novine FBiH", br. 58/2025)

Član 62

(Prečišćeni tekst Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine)

Ovlašćuju se Zakonodavno - pravna komisija Predstavničkog doma i Zakonodavno - pravna komisija Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da utvrde Prečišćeni tekst Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 63

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".